

SETTIMANALE
SPEDIZ. IN A.P. - 45% - ART. 2 COMMA 20/b
LEGGE 662/96 - FILIALE DI GORIZIA
ISSN 1124 - 6596

TAXE PERÇUE - TASSA RISCOSSA
UFFICIO POSTALE GORIZIA - ITALY

NOVI GLAS

CENA 1 €

www.noviglas.it

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

V EVROPI NE BOMO MANJŠINA

V glavnem mestu Sardinije so v drugi polovici septembra zasedali predstavniki evropskih manjšin in narodov brez države. Okrog peldeset delegatov je v Cagliari prišlo iz skoro vseh držav zahodne Evrope in se v glavnem posvetilo razčlenjevanju osnutka nove evropske ustave, ki je bila 18. julija letos predstavljena prvič v Rimu in katere prvi podpisniki so Valery D'Estaing, Giuliano Amato in Jean Luc Dehaene, a so bili med 105 "izdelovalci" osnutka nove ustave tudi nekateri Slovenci, med njimi naj omenimo Lojzeta Peterleta, bivšega predsednika slovenske vlade, ter časnikarja Bojana Brezigarja, ki je vodilni član Evropskega urada za manjštevilne jezike.

V Cagliariu so v glavnem skoro vse tri dni zborovanja predstavniki evropskih manjšin in narodov brez države posvetili natančni analizi novega osnutka evropske ustave in dodali nove amandmaje in pripombe pravne, politične in splošne vsebine v želji, da bi sedanji osnutek čimbolj izboljšali v korist narodov in manjšin, ki živijo v mejah nove razširjene Evrope, v katero bodo s prihodnjim letom vstopile nove države bivšega vzhodnega bloka, med njimi tudi Slovenija.

Zdaj bodo pripombe in predlogi delegatov CONSEU na Sardiniji romali na pristojna evropska in tudi svetovna mesta, med njimi tudi na Združene narode, v upanju, da bodo sprejete in bodo tako manjšine in narodi brez držav imeli v novi in dokončni evropski ustavi svoje mesto in ustrezno pozornost.

Tri dni trdega dela v raznih komisijah in na plenarnem zasedanju je rodilo lepe uspehe in nakazalo evropskim pristojnim organom nove možnosti v obravnavanju jezikovnih manjšin in raznih narodov, od Baskov in Kataloncev do Valežanov, Nemcev in Ircev, Sardincev in Slovencev v Italiji.

Kakšni so ti predlogi?

1) Evropa naj ne bo Evropa držav in njih trde roke, ampak predvsem Evropa narodov, narodnosti in različnih jezikovnih skupnosti. To pomeni, da bodo morale države omejiti svojo oblast in jo čimbolj prepustiti narodom, ki Evropo sestavljajo. Meje bodo polagoma izginjale in vedno večjo moč in oblast bodo prej ali slej morali prevzeti narodi, ki v Evropi živijo. Beseda torej mora iti bolj kot državam narodom, ki v teh državah živijo.

2) V osnutku evropske ustave je že izginila beseda "manjšina", izraz, ki je označil narodnostne in jezikovne skupnosti, ki živijo v raznih evropskih državah.

V bodoči evropski ustavi ne bomo več predstavniki raznih narodnih skupnosti označeni kot "manjšina", ampak kot raznolike narodne in jezikovne skupnosti, ki bodo povsem enakopravne, v svojih pravicah in pričakovanjih, sodržavljansko večinske skupnosti.

Torej v evropski ustavi ne bomo Slovenci v Italiji nikaka "manjšina", kot smo doslej imenovani v raznih zakonih in v italijanski ustavi sami, ampak bomo narodna skupnost ali jezikovna skupnost, nič več pa kaka manjšina!

/ stran 2

Drago Štoka

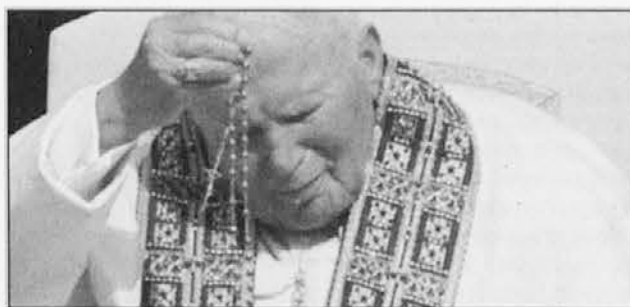
Kaj se dogaja s svetim očetom?

"Ves ne bom umrl..."

To so besede svetega očeta Janeza Pavla II., ki jih je izrekel na nedavni avdijenci; to so predvsem besede velikega pesnika Horaca, ki pomenijo, da se nekdo zaveda bližine smrti, a tudi tega, da ne bo ves umrl, ker bo nekaj njegovega dela ostalo še prihodnjim rodovom; njegovo delo bo torej živelo naprej...

Kaj se dogaja s sv. očetom? Je res tik pred smrtjo? Je še sposoben voditi Cerkev in biti prva moralna osebnost na svetu, živa priča Kristusa in Njegove besede, odrešujoče evangelijske Resnice? Je še pri sebi, sploh ve, kaj govori? Kako lahko tako star in bolan človek sploh še vodi Cerkev in nagovarja ves svet?

To je samo nekaj vprašanj, ki ste si jih v zadnjem času tudi sami zastavili, če si jih pa niste sami, so si jih drugi tudi v vašem imenu. Zadnje tedne, pravzaprav vse od zadnjega papeževega potovanja v tujino, njegovega nedavnega obiska Slovaške, smo pričali vsakodnevno pisanju in

tudi sicer drugačnemu, a vedno odmevnemu poročanju ter ugibanjem o zdravju svetega očeta.

Nobena skrivnost ni, da je Janez Pavel II., ki je že 25 let na čelu Cerkve, izjemno hudo bolan in tudi star, saj je rojen leta 1920, kar že samo po sebi

zgovorno priča o tem, da se bliža 84. letu starosti. Ta veliki poljski papež, ki je veliko dobrega naredil tudi za nas Slovence, in to ne samo za slovenske vernike, ampak za vse Slovence, saj je bil, recimo, prav Vatikan tisti, ki je kot prvi izmed najvplivnejših na

svetu pozdravil in priznal demokratično Slovenijo; ta veliki papež, ki nas ima rad, sedaj trpi, je bolan in star, skorajda bi lahko rekli, da umira pred očmi vseh ljudi in vernikov na svetu.

Kaj sili tega velikega svetovljana in zavezanca Kristusove Besede, a tudi Matere Božje, kateri je iz srca od otroških let predan, da vztraja v javnem življenju, da se kaže tak, kakršen je: star, bolan, s tresočim in mestoma nerazumljivim glasom, s še bolj tresočimi rokami, neobgljeno privezan na stol, živ trpin?

"Odgovor boste našli v križu in za Kristusovim križem je vstajenje!" je nekoč papež Wojtyła nagovoril mlade na enem od stotih in več potovanj ter zraven obvezno še dodal svoj in Kristusov: "Ne bojte se!".

Križ kot simbol trpljenja, a tudi vere v vstajenje!

/ stran 4
Jurij Paljk

Ukinjen Inštitut za Slovence

Za pravično izvajanje zaščite

Deželni svet Furlanije-Juljske krajine je v četrtek, 2. oktobra, ukinil Inštitut za Slovence, ki ga je prejšnja desničarska uprava ustanovila z deželnim zakonom št. 13 z dne 5. julija 2000.

Inštitut formalno ni nikdar zaživel, ker dežela ni izglasovala statuta, ki naj bi predvideval pristojnosti in organe tega telesa. Vsa slovenska narodna skupnost se je takoj ob izglasovanju izrekla proti taki ustanovi, ki ne upošteva organiziranosti in društvene razvejanosti Slovencev v Italiji. Z Inštitutom bi postali objekt deželne politike, ne pa subjekt, za kar si vsi prizadevamo, da bi bili. Dežela ni poklicana, da nam narekuje, kako naj se organiziramo, pač pa je dolžna pripraviti pogoje in razmere, zakonske in finančne, da bo naša narodna skupnost predvsem na kulturnem področju lahko razvijala svoje dejavnosti in ustvarjalnosti.

Pri ustanovitvi Inštituta se Dežela ni posvetovala, kot bi

bilo edino pravilno, s slovensko narodno manjšino, pač

FOTO JKP

pa je klonila pritiskom nekaterih maloštevilnih pripadnikov samozvane tretje krovne organizacije Slovencev v Italiji, ki so s tem hoteli priti do političnega vpliva in tudi do finančnih sredstev.

Da Inštitut ni zaživel, se je treba zahvaliti odločnemu in argumentiranemu odklonilnemu stališču krovnih organi-

zacij SSO in SKGZ in verjetno tudi sami desničarski upravi, ki je spoznala, da je šla predaleč in da je nasedla nekaterim slabim svetovalcem.

Razprava v deželnem svetu, v katero so posegli poleg večinske poročevalke Brune Zorzini Spetič tudi slovenski svetovalci Tamara Blažina, Igor Canciani in Mirko Spazzapan, je pokazala potrebo po organskem zakonu glede slovenske narodnostne skupnosti, po priznanju krovnih organizacij SSO in SKGZ ter po večji pristojnosti deželne komisije za kulturne dejavnosti, ki je bila ustanovljena na podlagi zakona št. 46 iz leta 1991.

To delo še čaka deželno upravo in upati je, da se bo o tem čimprej odločalo, seveda v sodelovanju z našo skupnostjo.

Deželni odbornik Roberto Antonaz (na sliki) je podprl ukinitve Inštituta in se zavzel za ustrezno zakonsko ureditev glede naše manjšine.

Deželni svetovalec Slovenske skupnosti dr. Mirko Spazzapan je povedal, da je zadovoljen z uspehom glasovanja v deželnem svetu Furlanije-Juljske krajine, ki je z enotnim glasom predstavnikov leve sredine odpravil nepotrebnosti Inštitut za Slovence. Tega je namreč desničarska uprava v prejšnjem mandatu ustanovila z namenom, še pravi Spazzapan v tiskovnem sporočilu, da seje razdor med Slovenci v zamejstvu. V svojem posegu je Spazzapan poudaril dejstvo, da Inštitut ni nikoli nič naredil in da je torej že od svoje ustanovitve proti volji slovenskih organizacij dokazoval svojo nepotrebnost. Od svojih političnih partnerjev leve sredine pa je predstavnik SSK zahteval jasno obvezo, da bo čimprej uresničena tudi formalna zadeva priznanja obeh krovnih organizacij. O tem je že bila sklicana seja med načelniki svetovalskih skupin in slovenskimi svetovalci v tretji deželni komisiji.

Zbiranje pomoči za prizadete v Kanalski dolini

SLOVENSKO KULTURNO DRUŠTVO PLANIKA iz Kanalske doline, SLOVENSKA KULTURNO GOSPODARSKA ZVEZA in SVET SLOVENSKEGA ORGANIZACIJ so dali pobudo za zbiranje pomoči za prizadete v Kanalski dolini. Sredstva zbiramo tudi na našem uradništvu.

Intervju

Generalni direktor Cankarjevega doma v Ljubljani Mitja Rotovnik o novih izzivih za slovensko kulturo. (stran 3)

Razstava

V soboto, 11. 10., bodo v Gorici odprli veliko antološko razstavo del Zorana Mušiča.

- 07 Jurij Paljk
DRUGO KIPARSKO SREČANJE NA JEREMITIŠČU
- 08 Igor Gregori
KARITAS NA STRANI MLADOLETNIKOV
- 10 OBNOVLJENA ŽUPNIJSKA DVORANA V PODGORI
- 11 Danijel Devetak
NEUKLONLJIV DEMOKRAT IN SLOVENEK
- 13 Marjan Drobež
PO HRVAŠKI RAZGLASITVI RIBOLOVNE CONE...

SVET OKROG NAS

Razvrednotenje naše zgodovine

Cui prodest ali čemu koristi?

Kakor hitro je paritetni odbor dokončno odobril seznam občin in zaselkov, v katerih naj bi se izvajal zaščitni zakon za Slovence v Italiji, že se je oglašil poslanec Nacionalnega zaveznitva Menia - do pred kratkim tržaški občinski odbornik za kulturo - in napovedal pravo pravcato ofenzivo v obrambo italijanstva Trsta. Pri tem je seveda navajal razloge, ki jih je bogato zajemal iz stare in znane nacionalistične ropotarnice.

Minilo pa je le nekaj dni, ko smo v tržaškem italijanskem dnevniku lahko brali, kako je skupina zgodovinarjev ugotovila, da so nemške okupatorje konec aprila leta 1945 iz Trsta pregnali italijanski rodoljubi, ki jih je vodil CLN (Odbor za narodno osvoboditev). Iz tega bi izhajalo, da so slovenski partizani 9. korpusa, jugoslovanska IV. armada in tudi novozelandske enote dejansko vkorakale v že osvobodjeni Trst!

Poglejmo zdaj, kaj pravi v tej zvezi Poročilo slovensko-italijanske zgodovinsko-

kulturne komisije, ki sta jo bili ustanovili vladi Italije in Slovenije in katere delo je trajalo dolgih sedem let. Komisija je končno poročilo "soglasno sprejela na zasedanju v Vidmu 27. junija leta 2000. Ko je obravnavala obdobje 1941-1945, je v 10. poglavju takole med drugim napisala:

"Konec aprila 1945 sta tako Delavska enotnost kot CLN v Trstu istočasno organizirala vzporedni vstaji, toda izgon Nemcev iz Julijske krajine je bil v glavnem zaslug velikih jugoslovanskih vojaških enot, delno tudi zavezniških. Njuni operativni območji sta se zato neusklajeno prekrivali: tako je vprašanje prehoda med vojno in mirom preseglo odnose med Italijani in Slovenci na tem območju, pa tudi odnose med Italijo in Jugoslavijo in se uvrstilo med probleme tedanje evropske politike, čeprav ne najpomembnejše.

Večina Slovencev in jugoslovanski rešitvi naklonjeni Italijani so razširitev jugoslovanskega vojaškega nadzora

z že osvobojenih partizanskih območij nad celotno Julijsko krajino navdušeno pozdravili. Slovenci so doživeli dvojno osvoboditev: izpod nemške okupacije in izpod italijanske države. Hkrati pa so Italiji naklonjeni prebivalci Julijske krajine doživljali jugoslovansko zasedbo kot najtemnejši trenutek v svoji zgodovini, tudi zato, ker jo je na Tržaškem, Goriškem in Koprskem spemljaval val nasilja, ki se je izražal v aretacijah več tisočev, povečini Italijanov, a tudi Slovencev, ki so nasprotovali jugoslovanskemu komunističnemu načrtu - del aretiranih je bil v presledkih izpuščen; v stotinah naglo izvršenih obsodb žrtve so bile večinoma vržene v kraška brezna, imenovana fojbe - ter v deportaciji velikega števila vojakov in civilistov, ki so deloma izhiral ali bili ubiti med deportacijo, po zaporih in po taboriščih za vojne ujetnike v raznih krajih Jugoslavije (med njimi je treba omeniti Borovnico)." / stran 15

DL

Zasedanja v Devinu
Koordinacijski odbor
SSO-SKGZ

Po daljšem poletnem premoru se je 4. oktobra na sedežu pevskih zborov v Devinu sestal koordinacijski deželni odbor krovnih organizacij, ki ga sestavlja 32 članov. Uvodna posega sta imela predsednika SSO Sergij Pahor in SKGZ Rudi Pavšič. Prvi se je osredotočil na dva pomembna dosežka v naši skupnosti, in sicer na sklep paritetnega odbora za izvajanje zaščitnega zakona, ki je odobril seznam občin, v katerih se bo zakon uresničil, ter na ukinitve Inštituta za Slovence, ki nam ga je vsilila prejšnja desnčarska deželna uprava. Pavšič pa se je dotaknil

šolske problematike, programske konference, odnosa do Slovenije in spregovoril o pozitivnem odnosu nove deželne uprave, ki je pripravljena ovrednotiti vlogo slovenskih krovnih organizacij. Poglobljena razprava se je po poročilih predsednikov osredotočila na vprašanja organiziranosti naše skupnosti in na vlogo deželnega koordinacijskega telesa obeh krovnih organizacij.

Do izraza sta prišli dve stališči: nekateri so zagovarjali potrebo po učinkovitejši skupni organiziranosti, medtem ko so drugi zagovarjali potrebo po temeljitejšem premisleku znotraj samih krovnih organizacij. Zasedanje se je končalo s predlogom, naj bi obe krovni organizaciji previrili med svojimi člani, kakšna oblika koordinacije bi najbolj ustrezala sedanjim potrebam naše narodne skupnosti.

Deželno tajništvo SSK
Za temeljit razmislek
o trenutnem stanju

Deželno vodstvo Slovenske skupnosti bo jeseni priredilo za svoje izvoljene predstavnike in člane vodstvenih teles celodnevni seminar. Povratek v deželni svet Furlanije-Julijske krajine, prisotnost v pomembnih krajevnih upravah, počasno uresničevanje zaščitnega zakona, napovedane reforme deželnega statuta in volilnega zakona zahtevajo temeljit razmislek o mestu, ki ga ima stranka v slovenski narodnostni skupnosti, o odnosih z levosredinskim zavezništvom in z Marjetico ter o nalogah, ki jih postavlja sedanjí politični trenutek.

Pred koncem februarja pa se bodo zvrstili redni strankini kongresi po sekcijah, v pokrajinskem in deželnem merilu, saj se decembra izteka naravni dvoletni mandat sedanjih stranki-

nih organov. O tem je bil govor na zadnji seji deželnega tajništva SSK, ki ga je v Nabrežini vodil tajnik Damijan Terpin. O delu v deželnem svetu je poročal deželni svetovalec Mirko Spazapan, tržaški pokrajinski tajnik Peter Močnik pa je posebej opozoril na pereče vprašanje novih načrtov za namembnost morske obale na Tržaškem. V razpravi so člani deželnega tajništva SSK obravnavali še vprašanja upepeljevalnika v Sovodnjih, naravne nesreče v Kanalski dolini, uresničevanja zaščitnega zakona, nesprejemljivih izjav ministrskega predsednika Berlusconi o Mussoliniju in fašizmu, stikov SSK s sorodnimi organizacijami na Korškem in pri drugih manjšinah.

Glede bližnjih nadomestnih volitev v tržaškem okoliškem poslanskem okrožju se Slovenska skupnost odločno zavzema za izvolitev Ettoreja Rosata in poziva našo javnost, naj se zavzame za zmago skupnega kandidata leve sredine.

S 1. STRANI

V Evropi...

To je lep napredek in mislim, da smo tega dosežka lahko Slovenci v Italiji in tudi druge jezikovne skupnosti širom po Evropi lahko samo zadovoljni, saj nas je izraz "jezikovna manjšina" ali "narodnostna manjšina" doslej samo utesnjeval in omejeval. Izraz "manjšina" že kot tak pomeni nekaj manj veljavnega ali celo manj vrednega. Mi, torej Slovenci v

Italiji, pa smo skupnost, narodna skupnost, ki je ne gre šteti kot tako posebno muzejsko redkost, ampak mora biti deležna tiste vsakodneвне pozornosti, ki jo vsak narod in vsaka jezikovna skupnost z državo ali brez nje mora imeti, da svobodno in sproščeno, brez kompleksov, lahko živi človeka in naroda vredno življenje.

To je bila želja in taki so bili predlogi in pripombe pristojnih delegatov na sardinskem zbo-

rovanju narodov in jezikov brez države. Zadovoljni smo, da je temu dosežku pripomogla Cagliariu tudi Slovenska skupnost, edina etnična slovenska stranka v Italiji, ki bo na podlagi nove Evrope imela gotovo večjo težo in večjo odgovornost tudi v morebitni jutrišnji povezavi s slovenskimi strankami in političnimi gibanji v osrednji Sloveniji, ko bo slednja polnopravno stopila v družbo evropskih narodov in držav.

POVEJMO NA GLAS JANEZ POVŠE

Narava se krčevito rešuje

Ob nedavni zatemnitvi večjega dela Italije je znani pisatelj Alberto Bevilacqua s televizijskih zaslonov opominjajoče izrekel trditev, da "se narava maščuje". Lahko da je misel preostra, ker pač želi za vsako ceno ozvesti javno mnenje, v osnovi pa je še kako upravičena, upravičena zato, ker se človekov odnos do narave zlepa nima namere spremeniti, čeprav bi se moral že zdavnaj.

Ni namreč težko prepoznati dejstva, da je narava pričela odgovarjati na vse bolj nevzdržne pogoje, v katere jo postavlja človek. Pustimo ob strani onesnaženje zraka in voda in se spomnimo podnebni sprememb oziroma spreminjanj, ki so že veliki premiki in zajemajo ogromne teritorije. Lanskoletno preobilno jesensko-zimsko deževje, letošnje prekomerno vroče poletje, usadi in poplave - dovolj je omeniti le naše Ukve - vse to in še marsikaj drugega več kot prepričljivo priča o tem, da se je narava iz svoje prejšnje utečene lege pričela premikati ter da išče svoj novi prostor. Kot da bi jo iz prejšnjega bivališča in domovilišča pregnali, jo odslovili ter jo prisilili, da si zavetje poišče drugod. Trditev, da naj bi se na ta način nad nami maščevala, torej ni povsem točna, bolje bi bilo reči, da se rešuje, ker pač kot vsaka živa stvar želi preživeti.

Narava želi preživeti, ker je živa in ker jo je človek pričel dobesedno spodkopavati. Narava je živa, kot je živa človek. Vse v njej je živo, živo je nebo, živo je morje, živ je zrak in živ je veter, živo je sonce in živi so oblaki, žive so gore, živi so gozdovi, travniki, vse je

živo. Narava torej ni le lepa, ni le paša za oči, ni lepa turistična razglednica - je živa. Človek pa je očitno postavil za središče vsega sebe in sedaj se na tej poti ne more zaustaviti. Za človeka je narava vir, materialna dobrina, človek je pozabil, da je narava živa in del njega, del njegovega telesa, kot je del telesa roka in kot je noga. Zato sedaj z začudenjem opazuje, kako se mu prizadeta narava upira oziroma se rešuje pred njim. Seveda ni v naravi narave, da bi se maščevala, čeprav smo hitro pripravljeni demonizirati vse, kar se iz teh ali onih razlogov obrne proti nam. In prav demoniziranje je znak, da še vedno nismo spremenili svojega odnosa do stvari in da naj gre po možnosti vse po starem naprej. Ni še torej resnične preobrata miselnosti, ni še odločitve za povsem nove poti, kajti vse, kar je manj od tega, ne bo izboljšalo obstoječega stanja. Toda v času, ko so nas obvestili o vsaj desetletni vojni proti terorizmu, že ne bo prostora za kakšno večjo skrb za naravo, vojna je namreč največje možno nasprotje ne samo skrbi za človeka, ampak tudi skrbi za naravo. V času, ko nastaja vse trdnejša Evropska zveza, so prav tako glasovi v prid odločno večje zaščite narave razmeroma zelo tihi in skromni.

Narava se torej rešuje in tu so možne katastrofe. Zato resno pomislimo, kaj narava sploh je, in si pomagajmo z vero, se pravi z resnico, da so vse ustvarjene stvari žive kot mi in nam zato v smislu življenja enakovredne.

Po sodni zaplembi

Ob robu dogajanja v zvezi
s škedenjsko železarno

Sodna zaplemba škedenjske železarne v Trstu je vsekakor presenetila javnost, ker gre v danem primeru za velik industrijski obrat, ki posredno ali neposredno zaposluje kakih tisoč ljudi in katerega dejavnost obstaja v zapletenem tehnološkem postopku. Pomislimo samo na tako imenovane Siemensove peči, katerih ugasnitev in zopetni pogon zahtevata vsaj mesec dni. Ustaviti delovanje takšnega obrata, kot je železarna pod Škedenjem, ni tako enostavna zadeva, vendar bistvo vprašanja je, kako zagotoviti tako velikemu številu delavcev drugo zaposlitev in v kolikšnem času. Tega se zavedajo politični in sindikalni dejavniki, pred ka-

terimi je sedaj težka naloga, kako obvladati nastale razmere in nakazati ustrezno rešitev.

Zgodba v zvezi z železarno se vleče že vrsto let. Najhujši problem je bilo in ostaja onesnaževanje ozračja in celotnega okolja v neposredni bližini goste naseljenega območja, kot je Škedenj. Odtod stalni protesti prizadetih prebivalcev in zahteve sindikalnih organizacij in javnih uprav, naj lastnik, konkretno družba Pittini iz Brescie, poskrbi za odpravo ali vsaj znatno omejitev onesnaževanja. Nekateri ukrepi so bili sicer sprejeti, vendar do vidnega in občutnega izboljšanja ni prišlo. Prizadeto prebivalstvo je številne pritožbe naslovilo na

sodne oblasti, naj vendarle nekaj ukrenejo.

Tako je dozorela tudi splošna zahteva po zaprtju železarne v določenem časovnem roku, da se v tem času uresniči jo pobude za alternativno zaposlitev delavcev. To stališče odločno zagovarjajo predvsem sindikati, zavedajoč se, da z dopolnilno blagajno se ne da dolgoročno rešiti vprašanja. Nekateri politiki, ki jih zanimajo predvsem volilni glasovi, pa je premagala že skušnjava, da so zagovarjali takojšnje zaprtje železarne, češ da je to edini način, da se dokončno reši vprašanje onesnaževanja, ki najbolj vznemirja prebivalstvo.

/ stran 15
Alojz TulNOVI
GLAS

UREDNIŠTVO

34170 GORICA, PIAZZA VITTORIA-TRAVNIK 25
TEL. 0481 550 330
FAX 0481 548 808
E-MAIL gorica@noviglas.it

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3
TEL. 040 365 473
FAX 040 775 419
E-MAIL trst@noviglas.it

UPRAVA

34170 GORICA, P.ZZA VITTORIA-TRAVNIK 25
TEL. 0481 533 177
FAX 0481 548 276
E-MAIL uprava@noviglas.it

www.noviglas.it

GLAVNI UREDNIK ANDREJ BRATUŽ

ODGOVORNI UREDNIK JURIJ PALJAK

IZDAJATELJ ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA;

PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN;

REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949

POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5

TISK TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA ITALIJA 45 EVROV, SLOVENIJA 48 EVROV,

INOZEMSTVO 65 EVROV, PRIORITETNA POŠTA 85 EVROV

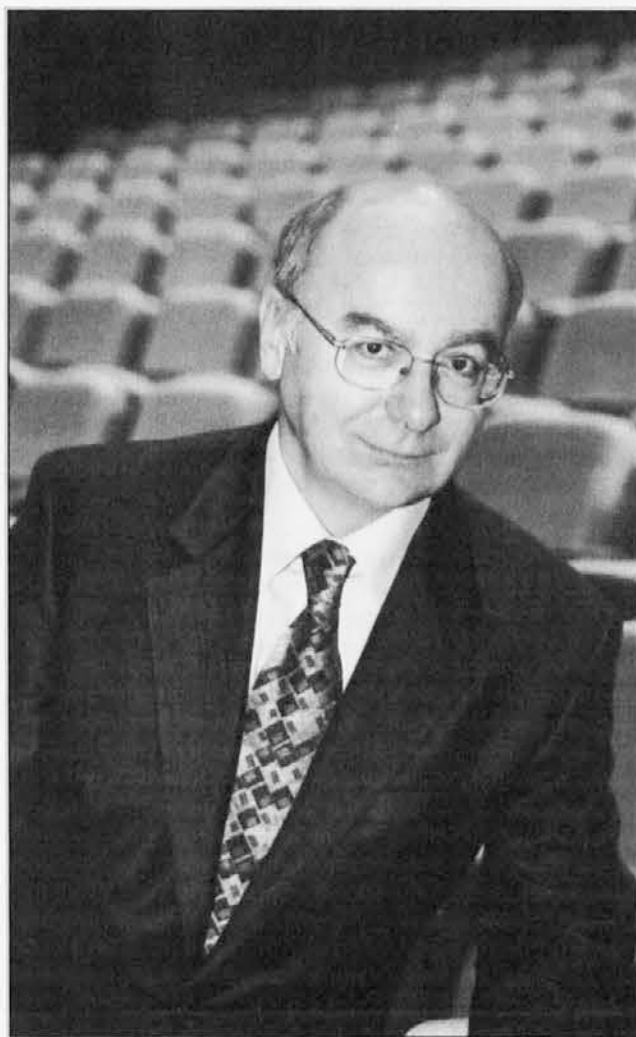
POŠTNI TEKOČI RAČUN 10647493

CENA OGLASOV PO DOGOVORU

Intervju / Mitja Rotovnik

Osvajati hočemo nova obzorja

Če bi na Slovenskem izbirali tudi najbolj prodornega in uspešnega managerja v javnih zavodih s področja kulture – ne le direktorje, kot to počno v gospodarstvu – bi vsa odličja zagotovo pobral Mitja Rotovnik; 60-letni diplomirani filozof, generalni direktor Cankarjevega doma, že skoraj dvajset let razvija kakovosten program ter ohranja stabilno poslovanje.

velja za živahnejše dogajanje okoli hiše ali v obeh foajjih: ni denarja! Komajda plačujemo tisto, kar smo razvili kot jedro programske sheme: koncerti Orkestra Slovenske filharmonije in Simfoničnega orkestra RTVS, zlati, srebrni in jazz abonma, operna produkcija, vsi štirje festivali, gledališki, razstavniki in humanistični program, vsakoletni nakup in prikazovanje petih ali šestih filmov, železni program drugih gostujočih ansamblov, kulturnovzgojne učne ure ter seveda mednarodni kongresi, ki jih je vedno več, in druge prireditve na trgu.

Srčno upamo, da se bo napoved o ducatu debelih let uresničila.

Kakšne spremembe, nove možnosti in naloge prinaša v delovanje CD kot največje slovenske kulturne in kongresne ustanove skorajšnja vključitev Slovenije v Evropsko unijo?

Verjemite mi, da ne bo prav nobenih sprememb ali možnosti, celo denar za projekte iz EU (Kultura 2000) smo dobili dvakrat, in če bo šlo tako dobro tudi v prihodnje, bo to le potrditveni položaj pred vstopom v EU. Mi se veselimo predvsem tega, da ne bomo več imeli opravka s carino.

Kar se nalog CD tiče, pa to ni odvisno od nas, ampak

od vlade. Mi bomo storili vse, o čemer se bomo dogovorili in za kar bo denar. Vlado čaka naloga, da bo najprej našla denar za nekaj kulturnih atasejev ter za njihove (in naše) projekte v "matičnih" državah. Izraelci imajo 16 kulturnih atasejev, mi pa nobenega! Prav neverjetno je, da imamo za zunanje ministrstvo kulturnika in pisatelja, zunanje ministrstvo pa nima kulturne politike.

Ministrica za kulturo Andreja Rihter in ljubljanska županja Danica Simšič sta se izrekli, da bo Cankarjev dom državni kulturni zavod. Koliko je ta status že domišljen, dorečen, oziroma, se bo s tem kaj bistvenega spremenilo?

Vse je politično dogovorjeno in s podpisoma potrjeno. Seveda gre sedaj za to, da se dogovorjeno uresniči. Ta proces pa je po mojem mnenju zelo počasen. Od podpisa dogovora med ministrico in županjo so minili že štirje meseci, pa še nisem videl pogodbe o prenosu lastnine na CD in ustanoviteljstva z mesta na republiko. Statuta pa ne bomo imeli več: ko bo sprejeta omenjena pogodba, bo treba sprejeti le še novi akt o ustanovitvi CD, in to bo zadostovalo. Ta akt je v CD že napisan, kar pomeni, da čakamo oz. da smo v CD za ta težko pričakovani dogodek že naredili vse, kar je treba.

Letošnje poletje v vaši hiši praktično ni bilo premora, Ljubljana pa je

bila polna in je živela po zaslugi številnih strokovnih srečanj in konferenc, ki ste jih uspeli pridobiti s pomočjo odličnega kongresnega trženja. Ali to po dvanajstih sorazmerno sušnih letih obeta ducat debelih let, vsaj kar zadeva kongrese v Cankarjevem domu?

Srčno upamo, da se bo napoved o ducatu debelih let uresničila. Letos je minilo tistih potrebnih šest let po balkanski moriji, da kongresna dejavnost spet steče in da si zastopniki upajo pripotovati v Slovenijo. CD brez kongresov in druge dejavnosti na trgu ne bo preživel, zato se s kongresnim gospodarstvom ukvarjamo zelo resno. Popolnoma nobene možnosti ni, da bi CD postal izključno kulturni center. Tega denarja niti na kulturnem in pokroviteljskem trgu niti v državi, sploh pa ne v Evropi. Tisti, ki sanjajo o CD kot izključno o kulturnem centru ali pa celo samo kot centru sodobne umetnosti (da, tudi taki so...), naj najprej prinesejo veliko denarja, vsaj še pet do šest milijonov evrov več, kot sedaj država sofinancira CD, pa se bomo morda začeli pogovarjati o spremembi programske sheme CD. Veseli me, da ste opazili, kako je CD poleti napolnil mesto z več kot 12.000 gosti iz vsega sveta. Res je bilo nepozabno; kar

Ponovno smo v naš program začeli močneje vključevati kulturo zamejcev, ki pa kmalu to ne bodo več. Gre za zelo občutljivo programsko nalogo, saj naj bi Cankarjev dom zajemal tiste kulturne projekte zamejcev, ki so skladni z njegovo programsko usmeritvijo in ki seveda zanimajo Ljubljančane.

pa je najpomembnejše - CD je ponovno, tako kot v osemdesetih letih, postal pomemben spodbujevalec turističnega gospodarstva v regiji. CD torej ni le proračunski porabnik, saj spet veliko "daje" letalskim prevoznikom, hotelom, trgovinam, gostincem, taksistom in še komu.

Širši javnosti je manj znano, v kolikšni meri

prelivate finančna sredstva in zaslužek med programi in organizacijskimi segmenti CD. Ali s prihodkom od dobričkonosnih prireditev in dejavnosti pokrivata programe, ki se zaradi različnih razlogov ne pokrivajo? Katerih načel se držite pri tem?

Temeljno načelo poslovanja neprofitnega sektorja je v tem, da je "profit" ali, bolje rečeno, prihodek od dejavnosti namenjen plačevanju vseh oblik stroškov, ki jih država ne pokriva. Seveda tudi programskih, saj bi bili ti natančno za polovico nižji, kot jih "zmore" plačati država iz naslova izvajanja javne (kulturne) službe. Še posebej razveseljuje pa je manj znano dejstvo, da denar, ki ga ustvarjamo na trgu, vsako leto namenimo tudi za del stroškov investicijskega vzdrževanja oziroma posodabljanja tehnološke opreme. Še kratak, a temeljni povzetek odgovora na vaše vprašanje: iz dejavnosti CD na trgu, kamor sodi tudi prihodek od pokroviteljev in darovalcev, dela kolektiv CD natančno dvakrat obsežnejši kulturno-umetniški program, kot bi sicer bil, če ne bi bili na trgu tako uspešni, kot smo. Da smo, pa potrjuje letošnja finančna shema, po kateri smo sami ustvarili kar 55 odstotkov potrebnih sredstev. Povedano z denarjem: milijardo petsto milijonov tolarjev.

Vaša hiša se s humanističnimi programi odpira tudi v italijansko zamejstvo. V ciklu pogovorov Obe strani meje, ki ga pripravlja književnik in publicist Marij Čuk, so se Klubu Lili Novy predstavili že številni ugledni zamejski intelektualci in kulturniki. Ali v prihodnosti načrtujete več takšnih "koheziivnih" prireditev, saj sicer prestolnica rada pozablja - da ne rečem zanemarja - ta del slovenske skupnosti?

Ponovno smo v naš program začeli močneje vključevati kulturo zamejcev, ki pa kmalu to ne bodo več. Gre za zelo občutljivo programsko nalogo, saj naj bi CD zajemal tiste kulturne projekte zamejcev, ki so skladni z njegovo programsko usmeritvijo in ki seveda zanimajo Ljubljančane. Primer, ki ga navajate, vodi v to smer. Seveda pa je širše uvajanje odličnih kulturnih dosežkov zamejcev v programsko shemo CD odvisno tudi od njih, predvsem od njihove dejavnosti in želje nastopiti v Ljubljani, izbrati prave stvari. Politično dirigirano sodelovanje iz osemdesetih let ni več aktualno, ga je pa še vedno treba politično spodbujati, zlasti z denarjem za zanimive potencialne projekte.

Dušan Rogelj

Na začetku nove sezone in hkrati po kulturnem dogodku leta, ob katerem je slovenska javnost osupnila - gostovanju izraelskih filharmonikov pod taktirko Zubina Mehtena - zanima, katere vrhunce v sezoni 2003/04 bi še izpostavili?

Na prvem mestu Svetovne glasbene dneve (od 26. 9. do 3. 10. 2003), ki jih doživljam kot največji praznik sodobne glasbe v tem letu. Zelo se veselim Aide, ki jo pripravljamo skupaj z ljubljansko Opero in baletom ter latvijsko opero: v januarju in februarju bomo imeli kar 12 predstav. Seveda ne morem mimo novembrskega ljubljanskega filmskega festivala, na katerem bomo lahko videli več kot sto odličnih filmov. Zelo zanimiv bo tudi zahodnoafriški kulturni projekt s skupnim naslovom Polmesec reke Niger, ki bo postregel s številnimi različnimi kulturnimi dogodki. Ob koncu sezone pa se bo zavrtel jubilejni 45. jazz festival, ki zaseda 3. ali 4. mesto na svetovni lestvici najstarejših festivalov jazza. Med gledališkimi projekti pa izbiram dva: Amelio kanadskega ansambla La La La Human Steps (6. in 7. 10.) in Posvetitev pomladi slovite kanadske koreografije Marie Chouinard (23. in 24. 4.).

Glasbeni program Cankarjevega doma (v nadaljevanju CD) je eden najmočnejših in najzahtevnejših, tako po finančnem vložku, dolgoročnosti načrtovanja ter organizacijskih in logističnih zahtevah. Je doseženi domet in pestrost glasbenega programa v prihodnje mogoče ohraniti ali še preseči - s tem merim tudi na nepogrešljivo podporo sponzorjev, brez katere veliki dogodki niso mogoči? Bo nova voditeljica glasbenega programa - po 15 letih je mag. Moniko Kartin

zamenjala Ingrid Gortan - uvedla kakšne novosti, spremembe? V programskem vodstvu CD se nikoli ne zadovoljimo

V programskem vodstvu Cankarjevega doma se nikoli ne zadovoljimo z doseženim. Vedno hočemo osvajati nova obzorja v glasbenem ustvarjanju.

z doseženim. Vedno hočemo osvajati nova obzorja v glasbenem ustvarjanju. Že sedaj je naša glasbena ponudba zelo raznolika - od klasične

Aktualno

Dialog v islamu

Pomembno obdobje tako za islam kot za krščanstvo je bil srednji vek. V začetku tega časa so bili muslimani vsaj ponekod v veliki premoči, v visokem srednjem veku pa je premoč prešla na kristjane. Glavnina evropskih krščanskih narodov in tudi držav je doživela reformacijo, ki je bila tudi zelo odmevna v katoliški veri in v samem krščanstvu. Islam take reformacije v svoji zgodovini ni doživel, zato je v njem še vedno močno ukoreninjena srednjeveška islamska teologija, s tedanjimi pravnimi načeli in pravnimi normami, imenujemo jo islamsko pravo. To ima zopet več odtenkov.

Drug veter, ki je zavel med krščanstvom in deloma tudi pri judovstvu, je bila doba razsvetljenstva. Tudi tega obdo-

bja islam ne pozna. Modernizem, ki je pozneje pljusnil v krščanstvo in judovstvo, je pustil pri obeh za seboj svoje sledi. Islam je ponekod delno "moderniziral" nekatere poglede, ker pa se je to dogajalo brez verske reforme, vse to ni prišlo do izraza.

Danes se veliko govori o islamskih fundamentalistih. O njih se ne da enostavno govoriti, ker pripadajo najrazličnejšim organizacijam, te imajo zopet zelo različne razlage Korana. So islamski fundamentalisti, ki so istočasno teroristi. Z njimi ni mogoč dialog, ker so trdno "sveto" prepričani v svoj prav, zato je razumljivo, da se z njimi ne moremo strinjati.

Vsi muslimani niso fundamentalisti in zopet le redki fundamentalisti so teroristi.

To spoznanje je važno. Obstajajo fundamentalisti, ki želijo, da bi islamska vera bila temelj islamske državne ureditve, zopet drugi muslimani sanjajo o islamski demokraciji.

Ob vsem tem se odkriva, da dramatični 11. september 2001 ni bil napad na krščanstvo ali kakršnokoli vero, kot to hočejo prikazati nekateri, ampak so pri tem v ozadju tri ugotovitve. Veliko Arabcev je še vedno nenaklonjenih Zahodu. Kolonialne države Anglija, Francija, Nizozemska so imele pod nadzorom islamski svet od Maroka do Indonezije. To je v večini tamkajšnjemu prebivalstvu še danes ostalo v slabem spominu. Drugo: do zalivske vojske 1990 je Osama Bin Laden živel v ZDA. Več let je preživel na Zahodu. Zahodno življenje mu je tudi zelo ugajalo,

vendar je spoznal, da bi ameriški način življenja, tako zelo drugačen od islamskega zaprtega sveta, v kratkem uničil islam, zato se je obrnil proti njemu in ga sklenil uničiti, tako gre pri 11. septembru 2001 za civilizacijski spopad in ne verski!

Tretjič: po vsem islamskem svetu je razširjen odpor do države Izrael. Za večino tamkajšnjih muslimanov velja prepričanje, da so Združene države Amerike na strani Izraela, in to je zanje odklonilno.

Evropejci pozabljamo, da obstaja preudarnost, mogoče orientalistično obarvana, tudi na muslimanski strani. Na to ne pomislimo, ker ob glasnih muslimanskih tradicionalistih ta preudarnost pri posameznih muslimanih ne pride do pravega odziva in tudi ni dovolj prepoznavna.

Ambrož Kodolja

SKRIVNOST ZAKONSKE LJUBEZNI

P. MIRKO PELICON

ZAKAJ SMO TAKO POTREBNI POHVALE

Nekdo je zatrdil: "Čestitke ali priznanja mi podaljšajo življenje za dobra dva meseca!" Pest takih lepih priznanj ali čestitk na leto ti potemtakem podaljša življenje za dobrih 365 dni, kar res ni slabo za tvoj rezervoar ljubezni.

Verjetno imata vaš soprog ali soproga večje in širše zahteve. Vemo, da je eden izmed načinov, kako izrazimo ljubezen na emotivni, čustveni ravni v tem, da uporabljamo konstruktivne besede. Kralj Salomon, avtor starih modrostnih judovskih knjig, piše: "Smrt in življenje sta v oblasti jezika, kdor ga rad uporablja, bo jedel njegov sad." Mnogi pari še niso razumeli, kakšno izjemno moč imajo spodbudne in tudi tolažilne besede. Naš Salomon pravi: "Skrb v srcu tare človeka, dobra beseda ga razveseljuje."

Cilj ljubezni ni v tem, da prejememo, kar si želimo; cilj ljubezni je v tem, da ukrepamo za dobro drugega. Kljub vsemu temu je pač dejstvo, da takrat, ko nas kdo spodbudi, pohvali ali nam čestita, imamo v sebi večjo motiviranost, da se spremenimo.

Gospa je večkrat cenila možovo požrtvovalnost; si-

cer ni bila vajena ga hvaliti, ker se ji je zdelo samo po sebi umevno. In vendar ga je nekega dne začela prositi za nujno izpraznitev kleti, saj bi bilo treba pripraviti prostor za nov grelec centralne kurjave. Delo je odlašal, tako da je bila žena kar živčna, saj je bilo treba klet čimprej preurediti in počistiti. Moža je začela hvaliti za vsako njegovo požrtvovalno delo in ga ceniti za vse dobro, kar je naredil. Opazila je, da so ga iskrene pohvale spodbudile, da je po doglednem času začel klet spravljati in preurejati prostor.

Mož, vreden pohvale, žena seveda tudi, saj je razumela, da je jezik nujno oko ali svetilka srca. Ima izredno moč! Ne podcenjujte je!

Srečanje združenja Concordia et pax

Vsakoletno srečanje, ki ga prireja združenje "Concordia et pax" pod nazivom *Steze spomina*, bo v soboto, 18. oktobra 2003.

Srečanje predvideva naslednji okvirni spored: ob 15. uri v Zgornji Branci kratko razmišljanje in molitev na kraju, kjer so bili umorjeni člani Brecljeve družine; ob 16.30 v Rižarni pri Sv. Soboti v Trstu kratko razmišljanje in molitev.

Izbira omenjenih točk se poraja iz želje, da se spomnimo družin, ki so bile tako kruto in nečloveško prizadete, ter obenem obiščemo in se poklonimo krajem trpljenja in smrtne groze.

S tem želimo ponovno priznati in potrditi enkratno in nedotakljivo dostojanstvo človeške osebe, ki je bilo potepnato z ideološkim sovraštvom in uničevalno slo.

"Ves ne bom umrl..."

Tisti, ki so svetemu očetu tesno blizu, vedo povedati, da je poljski papež izjemno globok vernik, pravzaprav dojemajo vero mistično, pa čeprav je on prvi izmed Petrovih naslednikov do polnosti razumel duha današnjega časa in je zato stopil iz vatikanskih zidov v javnost, dobesedno postal medijska zvezda, a obenem vedno glasnik Kristusa in vseh na rob potisnjenih, saj se od nekdanjega zavzema za dostojanstvo prav vsakega človeka, ker v vsakem, tudi najmanjšem izmed nas, vidi Kristusov obraz.

"PAPEŽ JE SLAB!"

Avstrijski kardinal Christoph Schoenborn je minuli teden preprosto povedal nekemu javnemu glasilu, da "se papež bliža smrti".

Papež Janez Pavel II. se torej po mnenju avstrijskega kardinala Christoph Schoenborna približuje "zadnjim dnevom in mesecem svojega življenja".

"Ves svet gleda papeža, ki je bolan, ki je oslabil in umi-

ra. Ne vem sicer, kako blizu je njegova smrt, vendar pa se prav gotovo približuje zadnjim dnevom in mesecem svojega življenja," je še pojasnil dunajski kardinal.

Tesen, morda najbolj tesen sodelavec svetega očeta, nemški kardinal Joseph Ratzinger, je pred dnevi prav tako za tisk povedal, da je papež bolan, "slab" in da morajo zato verniki "moliti zanj". Čilski kardinal Jorge Medina, ki prav tako velja za tesnega sodelavca oslabelega papeža, je po objavi pogovora s kardinalom Ratzingerjem v nemškem časopisu zatrdil, da je papež kljub poslabšanju zdravstvenega stanja popolnoma zmožen še naprej voditi Cerkev in nič ne kaže, da bi razmišljal o umiku z vodstvenega položaja.

"Vsem je na očeh, da se je njegovo zdravje poslabšalo. A nič mi ne da misliti, da je to kaj resnega. Preprosto je to rezultat staranja in posledic številnih boleznih, za katerimi boleha," je po poročanju številnih tiskovnih agencij in tudi Slovenske tiskovne agencije pojasnil kardinal Medina.

PAPEŽ KOT SIMBOL KRIŽA

Zavestno sem izbral samo nekaj nedavnih izjav najvidnejših cerkvenih dušnih pastirjev, kar kaže na sodobnega duha Cerkve, ki ga je uvedel prav sveti oče, češ: "Ničesar mi ni potrebno skrivati, tak sem, kakršnega me je Gospod naredil, v zdravju in v boleznih, vedno Kristusu zvest!"

Današnji trpeči sveti oče je svetlo znamenje križa v svetu, v tem našem svetu, ki se zavzema za odpravo trpljenja na vseh ravneh, celo pred mejo smrti se ne ustavi, saj gre do evtanazije, te bele smrtne kose, s katero bi rad sodobnik dobesedno zradiral z obličja zemlje podobo križa!

Papež Janez Pavel II. vztraja tudi star in bolan, je živo znamenje vere v Boga, a tudi v človeka, saj s tem, ko sam živi v javnosti trpljenje, daje dostojanstvo tudi vsem drugim ljudem, ki prav tako kot on ali pa še huje danes trpijo.

...a tudi in predvsem vstajenja! "Za križem pride vstajenje!" oznanja veselo novico sveti oče Janez Pavel II, ki je nedav-

no tudi sprejel v kardinalske vrste 31 novih članov in s tem poskrbel za svoje nasledstvo.

Zmotno in bedasto bi bilo misliti, da je sveti oče izbral samo take, kakršni so njemu všeč, svetovali so mu tudi drugi. Slovenski verniki, vsaj nekateri izmed nas, smo bili seveda ponovno razočarani, ker papež niti tokrat ni imenoval slovenskega kardinala.

Kljub temu pa lahko zapišem, da slovenski verniki vemo, da nas ima ta sveti oče, ki nosi danes svoj iz dneva v dan vedno težji križ, izjemno rad, kar nam je pokazal tudi tako, da je dvakrat obiskal našo domovino, nam imenoval prvega blaženega in še bi lahko našteval.

Sveti oče, želimo vam veliko dobrega!

Vseč nam je vaš, naš in Horacov: "Non omnis moriar...", ker kaže na to, da ste tudi kot vodja Cerkve še vedno samo človek.

Četudi svet človek, še vedno le človek!

"Za križem je vstajenje!" Zato: "Pogumno, sveti oče, pogumno!"

SVETOPISEMSKA RAZMIŠLJANJA OB BOGOSLUŽNIH BERILIH V LITURGIČNEM LETU B

ŽLAHTEN IZBOR BOŽJE BESEDE,
NEDELJO ZA NEDELJO

VILJEM ŽERJAL

28. NAVADNA NEDELJA - PAPEŠKA

Mdr 7,7-11; Ps 90; Heb 4,12-13; Mr 10,17-30

Od lanskega oktobra dalje je molitev rožnega venca bogatejša za premišljevanje skupaj z Božjo materjo o petih novih skrivnostih našega odrešenja. Med njimi je tudi skrivnost Jezusovega oznanjevanja Božjega kraljestva. Poglejmo zato, kaj nam današnja berila povedo o Božjem kraljestvu.

Najprej nas poučujejo o modrosti, ki naj nas uvaja v to kraljestvo. Dodana je preudarnost. Veliki duhovi, kakor npr. sv. Ignacij Lojolski in Asiški ubožec, nas učijo ravnodušnosti do zemeljskih dobrin (sv. I. L. Duh, v. 23). S pridom bremo "Hojo za Kristusom" Tomaža Kempčana.

Vse to in celotno Sv. pismo nam pomagajo ceniti svet modrosti, ki osvetljuje vhod v kraljestvo Boga. Gleda namreč trezno na ničevost vsega, če je brez Boga in dokončnega cilja v njem. Niti zdravje in ne lepa postava nista kaj prida v primerjavi z modrostjo (Mdr 7, 8-10).

Psalm nas uči hvale in prošnje. Spoznavamo namreč miševanje našega življenja. Lahko si preberemo tudi Prešernov "Memento mori" ("Spomni se, da boš umrl"), ki nam poma-

ga prositi za srčno modrost in usmiljenje. Razodeva nam celo vriskanje in veselje vse dni življenja, ki nam ju Bog daruje. Zagotavlja nam milino našega Boga. Upošteva delo naših rok. Tudi pri mašnem darovanju govori o sodelovanju človeka s samim Bogom. Saj nas Bog resno jemlje, ima nas za partnerje. Zato jemlje resno naše zemsko življenje. Za to smo mu dolžni hvalo. Tudi prositi ga moramo za uspeh (Ps 90, 12-17).

Jezus je za človeka plačal najvišjo ceno. List Hebrejcem nam razgrne vso silo Božje besede, vso ostrino, ki prodre v dušo in duha bolj kakor dvorezen meč, tudi do sklepov in mozga ter presoja vzgibe in misli srca (Heb 4, 12). Oče je namreč izpopolnil Sina s trpljenjem (Heb 2, 10). Dal ga je v šolo križa. Saj bi drugače ne izbrisal in uničil strahu pred smrtjo, s smrtnim ozračjem vred. Začel nas je osvobajati izpod oblasti smrti. Zato je Sina ponižal tako, da je postal enak ljudem. Toda ni končal v smrti, kakor mi vsi, ampak je smrt premagal in ustvaril prehod v Očetovo slavo (Flp 2, 6-11). Toda s tem nam je daroval pot k Očetu. Daroval nam jo je po veri v Jezusovo strašno trpljenje in vstajenje. S tem nam je dal svojo slavo (Jn 17, 22). A ohraniti jo moramo do konca (Heb 3, 12-14).

"Njemu bomo dajali odgovor". On namreč pozna vse naše misli, nič mu ni skrito, marveč mu je vse razgaljeno in odkrito (Heb 4, 13). "V njem živimo, se gibljemo in smo" (Akd 17, 28). Zato se potrudimo, da bi zaznali in živeli Božjo bližino. Saj Bog celo prebiva v nas (Jn 14, 20.23), če ga sprejmemo kakor najdražjega gosta. Zlasti še, ko na nas navali

trpljenje in nas niti najbližji ne razumejo. Tedaj pa mislimo, da smo prav mi tisti, ki naj bi druge opogumljali in tolažili. Jezus je tisti, ki pričakuje od nas vso ljubezen: lačen je, žejen, nag, popotnik, bolan, v ječi depresije, v taborišču, je živ mrlič (Mt 25, 31 nss; Job; Ps 88), ker se je poistovetil z revnim, odpisanim človekom.

Lakomnost, sla po imetju, ne sme usmerjati življenja, je kakor kamela ali debela mornariška vrv, ki pooseblja čisto nemoč vhoda v Božje kraljestvo. Zato ne kamela in ne vrv ne gresta skozi šivankino uho, prav tako ne pride bogataš k Bogu. Toda tudi kamela se bo kako prerinila skozi, ker bo to nemogočnost naredil mogočo sam Bog, kar je že dokazal z vstajenjem od mrtvih.

Kaže, da v človeku lahko sobivajo izpolnjevanje zapovedi in hudičeva navezanost, okovi, ječa, smrtni dih denarja, kakor pri bogatem mladeniču. To ujetost odpravlja pa pomoč ubogim, pomoči potrebnim. Jezus napoveduje celo plačilo tudi na tem svetu vsem, ki se odpovedo sebi. Poplača jih namreč s priskrbljenim prijateljstvom med ljudmi. Taki najdejo povsod prijaznost in domačnost hiše, dom sester in bratov, mater in očetov ter otrok (Mr 10, 29-30).

Ne vemo, ali je bogati mladenič prišel v Božje kraljestvo, apostol gotovo ni postal. Od apostola se namreč zahteva nekaj več kot samo ubožstvo v duhu (Mt 5, 3). Tudi Juda škarijot se je na tem spotaknil in padel (Jn 17, 12).

Na današnji nedeljo čestitamo sv. očetu Janezu Pavlu II. za 25-letnico oznanjevanja Božjega kraljestva, želeč vse Božje milosti v zdravju in pogumu še na mnoga leta!

Slovenija / Kristjani v družbi

Nedelja in slovenski verniki

Za nami je referendum-ska nedelja, v kateri je večina volivcev odločila, naj bodo trgovine ob nedeljah zaprte. Žraven pa je to nedeljo zaznamoval tudi rekorden obisk v odprtih trgovinah. Presenetljiv je pozitiven izid referenduma kljub močni propagandi Mercatorjevega lobija, ki je pravzaprav povzročil referendum. Žraven se je vmešal še Urad za varstvo potrošnikov, ki stalno tarna, da nima denarja, zadaj pa je kar naenkrat po medijih spuščal oglase, ki po elektronskih medijih stanejo milijonske vsote. Kakor vedno ob volitvah in referendumih se je tudi tukaj znova pokazalo, kdo ima denar in kdo lahko vlada tej deželi na političnem, gospodarskem in drugih področjih, čeprav se račun kljub temu ni znesel tako, kakor so predvidevali veliki botri v ozadju. Seveda bo bitka za Merkatorjeve delavke še zahtevna in zdaj je na potezi država, da čimprej izpelje zahtevo volivcev in omogoči evropsko primerljive razmere tudi na tem področju. Seveda tudi to ne bo odpravilo vseh anomalij, ki se dogajajo ne samo v Merkatorjevih trgovinah, ampak tudi po drugih podjetjih. Delavec namreč spet nosi največjo težo pri ustvarjanju bogastva, ki se steka v roke maloštevilnih. Podobno se je dogajalo po svetu pred dobrimi sto petdesetimi leti, komunizem je postavil vse na glavo in zdaj smo priče, kako počasi in zahtevno je to urejanje.

Slovenci zdaj v skladu s svetovnimi pragmatičnimi in

največkrat izkoriščevalskimi trendi skušajo podobno kakor drugi sodobni potrošniki iz teh razmer čimveč iztisniti. Sredstva za mnoge niso vprašljiva. Žal pa imajo zato prednost tisti, ki so se v preteklosti urili v revolucionarnih metodah. Ni nujno, da so bili ravno komunisti, sistem je omogočal, da so ljudje lahko z lažmi, nasiljem in drugimi neetičnimi sredstvi in načini uveljavljali svojo moč v družbi, kakor je učila revolucionarna logika. Ko so zavore sistema popustile, je ostal le še boj, kjer imajo prednosti tisti, ki so bili najbližji sistemskim vzvodom. Zato še danes ostajajo na vseh področjih naše družbe v veljavi formalne in neformalne povezave iz bivšega sistema. Kakor potrjuje objava dosjeja Udba-net, je partija svoje sodelavce nabrala po vseh področjih življenja in ustrahovanje, prisila in zvijača nista poznali meja, kako zavezati ljudi pokorščini in sodelovanju. Ker so glavni akterji partije še vedno na vitalnih položajih družbe, seveda te povezave delujejo naprej. Z njimi se postkomunistična nomenklatura prizadeva ohraniti oblast in še naprej dirigirati politiko, gospodarstvo in vsa področja življenja. Zato ob referendumu ni bil problem npr. Leclerc ali Interspar, pač pa le Merkator, kjer ima svoje zaledje tudi bivši šef partije.

Druga pomembna zadeva ta teden pa je brez dvoma glasovanje ob četrtkovni oddaji Trenja, v kateri je glasovalo kar 36000 gledalcev in od teh se jih je 75 % izja-

snilo, da pri nas nestrpnost do Cerkve narašča. Problem je še bolj zapleten kakor nedeljsko delo. Še sama postavka nekaterih udeležencev razprave, da je Cerkva v času demokracije postala moteč element naše družbe, razodeva več družbeno zelo perečih in nerazrešenih problemov. Ni skrivnost, da nekateri udeleženci izhajajo iz kroga Zdenka Roterja, ki se je petdeset let boril proti veri in preganjal duhovnike, zdaj pa v Centru za raziskovanje javnega mnenja skupaj z Nikom Tošem in sodelavci skrbi za ustvarjanje takega razpoloženja v družbi, da bo sedanja iz partije izvirajoča nomenklatura ostala čim dlje na oblasti. Že v Nacionalnem Kurikularnem svetu za prenovno šolskih vsebin sem poudaril, da se ne bom sprijaznil s tem, da bodo o vlogi (moje) vere in Cerkve govorili in določali tisti, ki so jo v komunizmu zatirali in hoteli dolgoročno uničiti. Seveda je tako negativno razpoloženje do vere in Cerkve zaradi družbenopolitične prevlade bivših oblastnikov ostalo tudi v demokratični Sloveniji. To pogojuje tudi klimo odnosa do vere in Cerkve. Predvsem pa je to del problema naše demokracije, ki je na mnogih mestih še vedno pod kontrolo omenjenih ljudi in ti seveda večkrat nezavedno narekujejo podobno sovražno držo do vernih, zaradi česar si posamezniki lahko nekaznovano privoščijo nesramne žalitve ali celo fizične napade na simbole vernikov. Če državne ustanove, ki bi morale zaščititi pravice

državljanov in seveda tudi vernih, tega ne storijo, potem smo priča neredu. Če oblast in sodstvo ne opravljata svojega poslanstva v skladu s svojimi pooblastili, potem posameznik ni več zaščiteno. To velja seveda v tej klimi, ki vlada tudi za verne kakor seveda za vse posebno prikrajšane državljane, pa naj bodo to Merkatorjeve delavke ali tujci ali pa družine s številnimi otroki, ki jim država noče dati večjega socialnega varstva. O zaščitenosti osebnih pravic zgovorno pove tudi, da na omenjeni okrogli mizi o strpnosti ni bilo ne varuha človekovih pravic Hanžka ne koga od njegovih sodelavcev. Sam sem opozoril na to, da je problem strpnosti mogoče urejevati samo z ustreznim delovanjem države, z uveljavljanjem demokracije in spoštovanjem pravic državljanov. Državljanji bodo manj nestrpni, če bodo imeli urejeno državo, ki ne ponižuje človeka, kakor pravi filozof Avishaj. Državni sistem si mora s

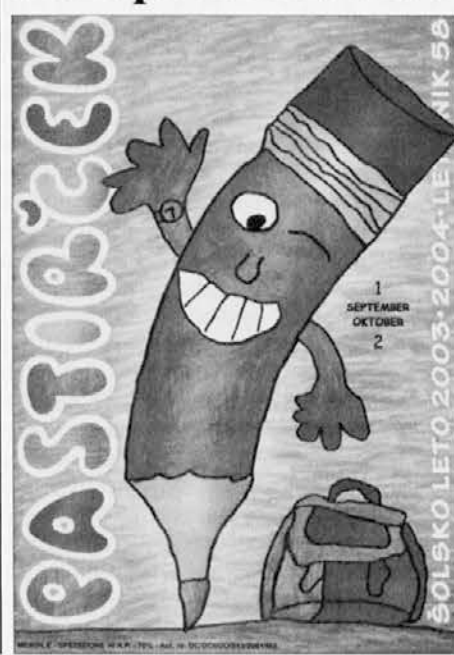
svojimi ustanovami prizadevati za delovanje pravne države, za uveljavljanje demokracije in tako za uravnoteženo urejanje družbenega življenja tako, da se ne bi skupine prisvojile monopola nad družbenimi področji. Tudi gospodarstvo ne more biti uspešno, če imajo od nje pretežne koristi samo nekateri, medtem ko so drugi zapo-

stavljani. Kristjani pa bomo kot pomemben del civilne družbe morali pokazati več poguma in pravičnosti, da na vseh področjih praktično

uveljavljamo svoje poslanstvo. Nič ne pomaga, če se npr. kristjani v politiki sklicujejo samo na svojo vero in Cerkve, praktično pa niso pripravljeni za uveljavljanje krščanskih drž v politiki nič tvegati. Tega ne more izboljšati noben dekret iz Rima, pač pa le prizadevanja končnih in odločnih demokratov, ki so, kakor pravi Jacques Maritain, pripravljeni iz svoje vere postaviti tudi družbene alternative, v politiki, gospodarstvu in v osebnem in družbenem življenju sploh. Samo odločena drugačnost pokončnih kristjanov in drugih demokratov bo lahko spet posvetila nedeljo, napajala družbo s strpnostjo in pravičnostjo ter namesto logike revolucije in liberalne nasilnosti uveljavljala etičnost kot podlago zdrave družbe.

Janez Juhant

Izšla prva številka Pastirčka

Prva številka Pastirčka, revije za naše najmlajše, nosi na naslovnici risbo Urške Čebon, ki bo mlade bralce spremljala skozi vse številke 58. letnika Pastirčka. Urednik Marjan v svojem kotičku pravi, da je nova številka Pastirčka vesel dogodek - kot rojstvo otroka. Vse male bralce vabi k sodelovanju, da bo Pastirček še lepši in boljši.

Pet minut za molitev

Molitev mladine

Sveti Anton, iz ljubezni do Jezusa si živel, delal in trpel na zemlji. Nobeno delo ti ni bilo pretežko. Od mladosti si gojil samo eno željo, da bi bil Jezusu v veselje. Pomagaj mi, da bom mogel biti nekoč s teboj za vedno pri Jezusu. Obvaruj me nevarnosti, ki mi grozijo vsak dan. Nauči me, da bom čas koristno uporabil. Pri igri naj bom vesel, pri delu pa marljiv in vreden. Sveti Anton, nauči me prav ljubiti Jezusa in izprosi mi milost, da bom z Jezusom in s teboj vedno združen. Amen.

Ponovno v Sveti deželi

Pismo iz Izraela (6)

En Kerem, 23. julija 2003 - K morju v Ašdod naj bi danes spremljala Oriela, a ker ima deček vročino, ga zamenja Bat-El. Poznam jo že več let in tudi njeno življenjsko zgodbo. Deklica je stara kakih devet let. Zelo je krhka, delikatna in treba je z njo pazljivo, skrbno ravnati, to vem. Ko je bila mlajša, smo jo s težavo hranili, saj je pogosto bruhalo in izredno počasi jedla. Zato pa ima sedaj gastro-sondo. Še vedno ima dolge valovite lase spletene v kito, kot ostale "normalne" deklice. Temnorjave oči krasi dolge, zavite trepalnice in goste obrvi. Roki sta skrčeni v pest in hrbtnica je vse bolj ukrivljena... Taka je Bat-El, izredno lepa in nežna deklica, ki je bila ob rojstvu normalna, zdrava, a je zaradi težav, komplikacij po porodu dobila hude poškodbe možganskega predela, kar je za vedno zaznamovalo njeno življenje in njeno družino. Vse te misli me prevzemajo, ko jo ob šestih pripravljam za na plažo. Potiho jo prebujam, ji prigovarjam prijazne, vesele misli, seveda kar v slovensčini. K sreči je njena tor-

ba s poletno obleko in vsem potrebnim že pripravljena, tako da sva hitro nared in se z dvigalom spustiva v prtiličje ter na dvorišče do vozila, ki nas bo odpeljalo v Ašdod. Še pogled na okolico: jasno modro nebo, kot v gnezdo stisnjena poslopja okrog cerkve sv. Janeza Krstnika, pa strnjeni iglavci okrog Jad Vašema, vse je enkratno, veličastno in vedno znova me prevzame...

Kombi vozi Samir, zato vem, da bo vzdušje veselo, sproščeno in bo vse potekalo, kot je treba. Samir se stalno šali, klepeta in nas spravljaja v dobro voljo, da drema-izgine. Na plaži ni več izredno prijaznega in ustrežljivega uslužbenca Izidora, ki nam je v preteklih letih pripravljala vsako jutro blazine za gojence, mize, stole in kar pač spada zraven opreme za udobno počutje na obali. Izidor se je žal upokojil in njegove sočne, vesele francoske govornice ni več. Ne vemo, če se je vrnil domov v svojo rodno Tunizijo, a pogrešamo ga. Tako si moramo sami pomagati in si ob prihodu vse potrebno razporediti pod le-

seno uto, ki nas bo nekoliko varovala pred vročim soncem. Tudi Sula je danes tu z Izmaelom. Sulo že veliko časa poznam in se večkrat pogovarjava. Uslužbenka je v St. Vincentu, poročena s švicarskim arhitektom in z družino živijo v starem delu Jeruzalema. Januarja letos so doživeli hudo tragedijo, ko jim je nepričakovano umrla komaj štirinajstletna prvorojenka Sabrina. Od takrat se Sula ni še "pobrala". Obzirni smo do nje in ne načelnjamo kakih pogovorov v zvezi s hčerko, a vidi se žalost v njenih očeh, čeprav skuša to preboleti, zaživeti normalno.

Okrog pol desetih so vsi zaupani nam gojenci nahranjeni, preoblačeni v kopalke in "namazani" z zaščitno kremo, da jih sonce ne opeče. Spremljevalci se grejo za kake pol ure kopat, saj je morje nekoliko umirjeno in se da plavati v njem. Jaz ostanem pri otrocih, ki počivajo. Naenkrat se nam približa starejši gospod, ki se predstavi kot Bat-Elin stari oče. Deklico mu z veseljem približam, da jo objame in začne ljubkovati. Nežno izgovarja njeno ime, jo ziblje in ji govori. Opravičuje se mi, da je ne more dvigniti v naročje, ker ima

težave s hrbtom. Deklica se nič ne odziva in staremu očetu polzijo solze po nagubanih licih. Prejšnja leta ni prihajal na obiske k vnukinji, ko je bila pri morju, mi pove, čeprav živijo v Ašdodu neda- leč od obale, a imel je zdravstvene probleme. Zdaj mu je nekoliko bolje. Naenkrat vstane in mi odločno pove: "Grem po svojo ženo in po Bat-Elino mamo ter mlajšo sestro!" in odide. Čez pol ure jih res pripelje in vsi se strnejo okrog Bat-Eli. Pustim jih same, le od daleč spremljam to snidenje, če bi kaj potrebovali. Ob koncu dedek odpelje domov Bat-Elino mamo in sestro, nona pa ostane ob vnukinji. Z gospo sva stari znanci in mi je že, v solzah, pripovedovala nekoč zgodbo o deklici. Tudi danes jo premaga jok, ko nemočno stiska k sebi ljubljenega otroka, in ponavlja: "Zakaj se je to zgodilo, zakaj... Pa skoro deset let tako trpi, medtem ko so ji ob rojstvu napovedali le kakih šest mesecev življenja. In njena mama se ni še sprijaznila z dejstvom, da je njena prvorojenka tako prizadeta..."

Spremljevalci se medtem vsi vrnejo h gojencem in jih nesejo k morju. Le Bat-El os-

tane s svojo babico in jaz ob njima. Opazim, da je tudi Sula v bližini in opazuje ves prizor. In ko se gospa ubopano sprašuje: Zakaj je tako, zakaj? Sula spregovori: "Kaj bi morala pa jaz reči, ki sem pred šestimi meseci izgubila zdravo, lepo, inteligentno komaj štirinajstletno hčerko? Sedela je pri računalniku in obstala negibna, naslonjena na roko. Mlajši brat jo je šel klicat, naj pride večerjat. A bila je mrtva, razumete? Mrtva - zdrav otrok!!" Sula je izlivala na dan pod nebo svoj obup, svoj bes nad tako usodo. Usodo? Kdo je ta usoda? Starejša gospa jo je pozorno in ljubeče poslušala in potisnila v ozadje svojo žalost, da je sprejela Sulino za svojo. Objeli sta se. "Imej še kakega otroka", je zašepetala babica. "O, saj bi jih, a ne enega, zdaj bi jih imela tri, štiri, a kako, ko je rana še tako odprta in skeleča?" je potožila Sula...

Ganjena sem spremljala dogajanje, ko sta se dve tragediji spajali in sta ženi sprejemali in podpirali druga drugo, v objemu, ena Judinja - druga Palestinka. In zdelo se mi je, da sem pod križem - na Kalvariji...

/dalje
Tereza Srebrnič

Gorica / Razstava v palači Attems

Zoran Mušič se vrača domov!

V soboto zvečer, 11. t.m., bo ob 18.30 v palači Attems izjemno slovesno, saj bodo svečano odprli veliko antološko razstavo goriskega slikarja svetovnega slovesa Zorana Mušiča, ki se tako vsaj duhovno, če že ne zaradi šibkega zdravja in častitljive starosti tudi osebno vrača domov. Razstava je sad sodelovanja občinske in pokrajinske občinske uprave, Pokrajinskih muzejev in vrste podpornikov, med njimi je v prvi vrsti Dežela F-Jk.

Gre za prvovrsten kulturni dogodek, poklon slovenskemu slikarju, o katerem bomo obsežno poročali.

Na ogled do 14. oktobra Majda Skrinar, slike

Novogoriški Hit paviljon odpira novo sezono z razstavo oljnih slik Majde Skrinar. Umetnica, rojena v Kopru, je najprej študirala arhitekturo, še med študijem pa se je vpisala na Akademijo za likovno umetnost. Leta 1990 je diplomirala iz arhitekture pri profesorju Janezu Koželju in leta 1993 še iz slikarstva pri profesorici Metki Krašovec.

Dela, ki bodo razstavljena do 14. oktobra, so nastala med leti 2001, 2002 in predstavljajo serijo manjših platen z, na prvi pogled, abstraktnimi oblikami. Geometrijski liki in ploskve toplih, pastelnih barv pa se po natančnejšem ogledu sestavijo v brezprostorske prostore, sobe in dvorišča s pergolo. Barvni štirikotniki, ki predstavljajo opečnat zid ali tlakovani pod, zanikajo tridimenzionalnost in diagonale so prešibke, da bi oko potegnile v globino. Slike so razdeljene na več pasov, večkrat vodoravnih kot navpičnih, ki s sestavo barv delujejo ornamentalno in umirjeno. Čeprav so razdrobljeni v

manjše drobne kvadre, ni v njih notranjega nemira, saj zaradi enotnega tona barve delujejo ritmično ponavljajoče in uniformno. Nekatera dela spominjajo na tlakovana tla rustičnih podeželskih vil, tudi s svojim naslovom, na primer *Villa rustica* ali *Pergola*.

Prevladujejo predvsem zabrisani, pastelni toni, od vijoličnega do svetlorumenelega in belega, le tu pa tam razbije enakomernost malo bolj kontrastna, izstopajoča oranžna ali rdečkasta barva.

Kljub temu da slike ne predstavljajo arhitektonsko pravilno zarisanih prostorov, in je vse stisnjeno v prvem planu, dajejo vtis racionalnosti, preračunatosti, načrtovane urejenosti. Ta hoče biti zabrisana z malo bolj sanjskimi barvami, a vseeno prodira skozi. Zmehčane barve prinašajo toploto popoldanskega poletnega sonca, ki enakomerno prekriva vse površine. Mirovanje oblik, čistost likov in ravno ta urejenost nudijo neko varno zavetje pred zunanjim svetom. Čas je tu ustavljen, trenutno stanje se ohranja v nedogled. Prostori so zaprti, omejeni z lastnim obstojem, v njih ni nikakršnega sledu o življenju, o njegovi raznolikosti, o njegovih svetlih in temnih plateh, čeprav eno platno nosi naslov *Senca*. Slike kažejo, da se avtorica pri svojem delu opira na stalnost in trdnost arhitekture, ponavljala, variira iste elemente.

Majda Skrinar je sodelovala na različnih mednarodnih seminarjih za arhitekturo v Berlinu, Vicenzi, Neaplju, na likovnih delavnicah v Novigradu, ob Vrbskem jezeru. Na univerzi v Coimbru na Portugalskem je leta 1994 preživela šest mesecev na študijskem izpopolnjevanju. Med letoma 2000 in 2001 je bila na študijskem bivanju v New Yorku, s stipendijo Ministrstva za kulturo in Open Society Institute, Fondacija Soros.

Katarina Brešan

NAPOVEDNIK

RADIO SPAZIO 103,
SLOVENSKE ODDAJE
(OD 10.10. DO 16.10.2003)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Gorisko 97.5, 91.9, Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz). Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 20. do 21. ure. Spored:

- **Petek, 10. oktobra** (v studiu Andrej Baucon): Glasbeni desert iz diskoteke 103. - Šopek narodnih viž. - Zborovski kotiček. - Obvestila.

- **Ponedeljek, 13. oktobra** (v studiu Andrej Baucon): Glasbeni lističi z Andrejem: zanimivosti in informacije.

- **Torek, 14. oktobra** (v studiu Matjaž Pintar): Ali veste, da... glasbena oddaja z Matjažem.

- **Sreda, 15. oktobra** (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Cipresa, drevo smrti in življenja. - Izbor melodij.

- **Četrtek, 16. oktobra** (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis. - Glasba iz studia 2.

RADIO OGNJIŠČE - STUDIO KOPER

Oktober je mesec rožnega venca, zato bodo sogovorniki v oddaji *V goste smo povabili* v četrtek, 9.10., ob 17. uri razmišljali prav o tej molitvi. Oddajo pripravlja Aleksija Bizjak.

Oddajo *Rezervirano* za... v petek, 10.10., ob 16. uri pa smo v tednu otroka, ki pravkar poteka, seveda rezervirali za pogovor o otrocih. Vodila jo bo Andreja Županc. Tisti, ki ob petkih ob petih kdaj prislunete oddaji *Ob petkih pospravljamo podstrešje*, gotovo veste, da v njej na šaljiv način govorimo tudi zelo resnih zadevah. A če smo pri pospravljanju naših podstrešij še tako temeljiti, vedno znova se na njih kaj nabere. Gotovo se bo tudi tokrat. In če le utegnate, pripravite omele tudi vi. S sobotno oddajo *Allegro*, ma ne preveč bomo kot vsak teden končali spored iz koprškega studia Radio Ognjišče. Pa ne za dolgo. Saj veste, v ponedeljek ob 16. uri bo spet na vrsti *Primorska panorama* z novicami, v torek, 14.10., ob 16. uri pa *Mozaik mladih*, v katerem se bo Urška Železnik pogovarjala z mladimi, ki preživljajo del svojega prostega časa na prav poseben način - darujejo ga pomoči potrebnim. Če bi radi izvedeli, kako to bogati tudi njih same, prislunite!

Zbiramo Vodopivčeve samospeve

Po uspelem Vodopivčevem koncertu ob 50-letnici skladateljeve smrti lansko jesen v cerkvi v Sv. Križu pri Trstu, kjer smo izvajali Vodopivčeve solistične skladbe, smo sklenili, da zberemo in objavimo njegova samospeva dela, da bo njegova umetnost poznana tudi s te strani. Skladbam, ki smo jih izvedli v Sv. Križu, bi dodali druge, ki so, tako domnevamo, raztresene po Primorskem. Zato se obračamo na pevovodje, organiste, duhovnike, glasbene učitelje, društva in kulturne domove, da nam jih posredujejo ali poveste, kje jih lahko dobimo.

Doslej smo zbrali naslednje skladbe: *Biser; Le malo še; Mariji; Marijine-mu srcu; O, da ste moje; O, najsvetejša hostija; Pismo; Pozdravljena, nebeška Mati; Moja srčno kri skropite; Srce človeško, sveta stvar; Ti sam, Gospod; Velikonočni zvonovi in V svitu večne luči*.

Prosimo, da nam zadevno gradivo in podatke pošljete do konca oktobra na naslov: ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV, Ulica Donizetti 3, 34133 TRST.

Slovenski slavistični kongres na Bledu

6 Perspektive slovenščine v Evropski zvezi

V dneh od 2. do 4. oktobra se je odvijal na Bledu Slovenski slavistični kongres, ki je bil letos posvečen tematični *Perspektive slovenščine ob vstopu v Evropsko zvezo*. Blejsko srečanje je v dveh dneh predavanj in diskusij obravnavalo predvsem vprašanja jezikovnega načrtovanja in jezikovne politike Slovenije ob vstopu v Evropsko unijo.

Uvodno predavanje je imel zgodovinar prof. Jože Pirjevec, ki je naslovno tematiko povezal z zgodovinskim procesom uveljavljanja našega naroda v kulturnem in političnem evropskem prostoru. Poudaril pa je tudi velik civilizacijski pomen tega uveljavljanja v prihodnje, saj je kulturna raznolikost Evrope vendarle njena značilnost in "globalna identiteta". Naslednja plenarna predavanja so imeli Marko Stabej (Dihotomije v slovenistiki), Meta Grosman (Jezikovno znanje za delovanje v Evropi), Martina Orožen (Razvoj slovenske jezikoslovne misli), Miran Štuhec (Esejistika na

rodnih tem in njihov pomen danes) in Marko Juvan (Od literarne teorije do teorije literarnega diskurza).

Poleg predavanj je potekala predstavitev novih knjig: teh se vsako leto nabere kar precej. Med vsemi naj opozorimo le na novo študijo Marije Mercina o Cirilu Kosmaču. Sicer so pa potekala številna omizja o različnih problemih, o šolskih pravilnikih, o pouku slovenščine v osnovni in srednji šoli, o aktualnih vprašanjih prevajanja, o novem Slovenskem pravopisu ter o slovenščini in slovenistiki v Evropi. To slednje je bilo še posebej zanimivo, saj je bil prikazan položaj slovenistike na nekaterih univerzah evropskih držav, Poljske, Nemčije, Avstrije, Madžarske in Italije. V tem sklopu je bil najbolj spodbuden prispevek Emila in Božene Tokar, ki sta orisala bogato in sistematično delo poljske slovenistike. Drugi prispevki niso vplivali pretiranega optimizma; prispevek iz Italije je bil precej pomanjkljiv in ga je pri-

pravila Rada Cossutta, ki je tudi vodila omizje. Janez Dular je opozoril, da se v republiški zakonodaji zmanjšuje raven zaščite jezika, tako da so delavci v tovarnah s tujim kapitalom nezaščiteni glede jezika. Temu omizju je sledila zavzeta skupina slavistov, ki so tudi sodelovali v diskusiji po vsakem prispevku.

Na programu kongresa je bil tudi obsežen seminar o življenju in delu Marje Boršnik, pri katerem je med številnimi raziskovalci sodelovala z referatom tudi Fedora Ferluga Petronio z Videmske univerze.

Naslednjega dne so Marji Boršnik tudi odkrili ploščo na Drolovski, proslava pa je bila na Osnovni šoli Orehek. Prireditelji, tokrat Slavistično društvo Jesenice, so poskrbeli tudi za dve ekskurziji; prva je obiskala Kropo in Radovljico, druga pa je izletnike popeljala z zapravljevki po Poti kulturne dediščine skozi Rodine, Vrbo, Žirovnico itd.

Vera Tuta

80. kongres Furlanskega filološkega združenja v Ljubljani

Furlani v Ljubljani

V soboto in nedeljo, 21. in 22. septembra, je v Cankarjevem domu v Ljubljani potekal 80. kongres Furlanskega filološkega združenja

FOTO JMP

Udeležence kongresa je v furlanščini, slovenščini in italijanščini pozdravil tudi predsednik deželne vlade Furlanije-julijske krajine (F-Jk) Riccardo Illy. "V regionalni mešani družbi, kot je naša, v kateri živijo furlanska, italijanska, slovenska in nemška jezikovna skupnost, vsak jezik s seboj prinaša obsežno kulturo. S tem se vzpostavlja možnost sprejemanja različnih navad, to pa ni le bogastvo manjšinskih jezikov-

nih skupnosti, temveč celotne družbe v regiji," je med drugim dejal Illy.

Kongres, ki se je v soboto začel z dopoldanskim sprejemom v ljubljanski Mestni hiši, kjer je dobesečno zevala vrzel, ki jo je povzročila popolna odsotnost furlanskih politikov na sprejemu, bili pa so prisotni najvidnejši predstavniki naše narodne skupnosti (Jole Namor in Rudi Pavšič za SKGZ ter Giorgio Banchig za SSO), je letos drugič v

zgodovini društva potekal izven Italije. Odsotnost furlanskih politikov na sprejemu na ljubljanskem županstvu je bila toliko bolj boleča, ker so se je zavedali sami predstavniki Furlanskega filološkega združenja, ki si odsotnosti svojih politikov niso mogli na noben način razložiti, pričakovali so namreč vse tri predsednike pokrajin, v katerih živijo Furlani v naši deželi.

Furlansko filološko združenje, ki ima prek 4000 članov in je do sedaj poskrbelo za več kot 4200 znanstvenih in polznanstvenih izdaj, je ob priložnosti ljubljanskega kongresa izdalo dve knjigi, in sicer *Dobrodošli v Furlaniji* v slovenskem in Slovenija - sosed, ki ga je potrebno odkriti (Slovenija: un vicino da scoprire) v italijanskem jeziku.

Udeleženci kongresa so si prvi dan ogledali slovensko prestolnico, v soboto pa je bil na sporedu tudi koncert trobil Simfoničnega orkestra Furlanije-julijske krajine.

V okviru kongresnih dejavnosti v Cankarjevem domu so se med drugim zvrstila predavanja o vprašanju čezmejne televizije, o italijanskem slikarju Giuliju Quagliu in njegovi poslikavi ljubljanske stolnice ter o Sloveniji v srcu Evrope.

Jeremitišče-Štandrež / Skultura 2001

Drugo kiparsko srečanje

V znanem slovenskem zaselku Jeremitišče v Štandrežu pri Gorici se je v soboto pričelo drugo kiparsko srečanje, ki ga prireja slovensko umetniško združenje Skultura 2001 s krajevnim rajonskim svetom in pod pokroviteljstvom občin Gorica ter Šempeter Vrtojba. Pri izjemni

kulturni pobudi, ki ji v našem prostoru ni primerjave, sodelujejo vse vaške stvarnosti, od župnije do krajevnih društev.

Osem kiparjev iz Italije, Slovenije, Avstrije in iz Hrvaške bo v tednu dni, kolikor bo trajala mednarodna kiparska delavnica v Jeremitišču, ust-

varjalo svoja umetniška dela v lesu, pravzaprav jih že, saj so kiparji že v polnem delu. Nastale lesene kipe, za katere so prireditelji izrecno poudarili, da bodo večjih dimenzij, pa bodo po zaključku mednarodnega simpozija v soboto, 11. t.m., umestili v vaški prostor, in to na zaključni slovesnosti, ki bo na Trgu sv. Andreja pred cerkvijo v Štandrežu.

2. kiparsko srečanje so organizatorji predstavili v petek, 3. oktobra, v prostorih goriške občinske uprave, kjer sta o pomenu čezmejnne likovne delavnice spregovorila tudi občinski odbornik za kulturo Claudio Cressatti in odbornik za čezmejno sodelovanje Damijan Terpin, ki sta izrazila zadovoljstvo nad prireditvijo predvsem zato, ker je le-ta pred samim vstopom Slovenije v EU, ko bodo taka sodelovanja umetnikov postala nujna in vsakdanjka.

V imenu organizatorjev pa sta Dimetri Brajnik in Marjan Breščak

FOTO JUP

poudarila predvsem dejstvo, da je prireditelj postala tradicionalna, prirejal pa jo bodo tudi v prihodnje vsaki dve leti, kot sta tudi izpostavila dejstvo, da je prireditelj v slovenski vasi v Italiji ob državni meji temeljnega pomena za ohranjanje narodne in kulturne večjezične poudobe mesta in je zato še kako pomembno tesno sodelovanje z bliž-

njo občino iz Slovenije Šempeter Vrtojba.

Marco Bernot, Stefano Comelli, Ermanno Plozzer in Angelo Simonetti so kiparji, ki te dni v Jeremitišču delajo in zastopajo Italijo, medtem ko je iz Hrvaške prišla Maria Cristina Rubbi, iz Avstrije je prisoten Peter Gotthard, medtem ko Slovenijo na delavnici zastopajo Mihela Zakelj, Andrej Grošelj ter Boštjan Novak.

Prireditelji kiparskega srečanja so tudi obljubili štirjezični barvni katalog, kot so tudi napovedali za prihodnje leto mednarodni posvet arhitektov - urbanistov, ki naj bi preučili možnost umestitve kipov na današnjo »nikogaršnjo zemljo«, se pravi v prostor med državnima mejnima prehodoma Vrtojba - Štandrež.

Svojevrstno je doživetje, ki ga lahko sami doživite do konca tedna, namreč ogled kiparske delavnice na prostem in opazovanje umetnikov pri delu.

V Jeremitišču je te dni to mogoče, zato ne zamudite priložnosti!

JUP

7
ČETRTEK,
9. OKTOBRA
2003

Nova Gorica / September tris

Etno, blues in še kaj

V dneh od 25. do 27. septembra je v Kulturnem domu v Novi Gorici potekal festival September tris, ki ponuja tri različne glasbene zvrsti. Prvi dan je praviloma namenjen jazzu, nato pridejo na svoj račun ljubitelji etno glasbe, sklep pa pripada bluesu, kralju popularnih oblik.

Festival ima široko zasnovo in smiselno dograjuje celovito ponudbo novogoriškega Kulturnega doma. Ob odličnih glasbenikih mu manjka le še nekaj sezon »kilometrine«, da se bo tudi pri domačinih uveljavil kot poživljajoč utrinek poznopoletnih trenutkov. Poslušalci, ki so si ga privoščili letos, prav gotovo niso razočarani. Na jazzovskem večeru smo najprej spoznavali mlado skupino Feedback iz Tolmina (Matej Magajne, kitara, Miloš Leban, klaviature, Andrej

Maver, bobni). Pozna se jim rockovska šola. Prehodili so namreč klasično pot od triakordovskih šablon, preko bluesa do izvirnih improvizacij in zvočne širine, ki jo ponuja jazz. V nekaj letih delovanja je zaznaven izjemen napredek in ob zavzetem nadaljevanju (tu pa tam se jim še zgodi kakšna ritmična površnost, pa nekonsistentno izpeljana fraza, ampak to so le stopničke k še čistejši in bolj domišljeni produkciji) bodo dosegli tisto svobodo ustvarjanja, ki smo jo že začutili pri Ivan Kapec Quartetu, ki je nastopil kot glavna zvezda večera. Hrvaški kitarist Ivan Kapec je okrog sebe zbral odlične instrumentaliste in ponudil sofisticirano jazzovsko glasbo, s pretežno melanholičnimi prioritetami. Zelo natančno izvajanje lastnih skladb in nekaj malega standardov so zadovoljili predvsem

tisti del občinstva, ki se jazzu rešneje posveča.

Večer etno glasbe je po pričakovanju vzbudil več zanimanja. V prvem delu sta Iranec Ali Shoignan (tar, satur, vokal) in Indijec Rashmi Bhatt (tabla, vokal) presegla meje lokalne duhovnosti in nas popeljala v svet sufizma, mističnega filozofskega nauka, ki s pomočjo različnih umetnosti (poezije, glasbe, plesa) nagovarja »osebnega« boga. Ker je tradicionalna podoba te glasbe stara že več stoletij, je seveda jasno, da temelji na preprosti pentatonski lestvici, ki sicer dopušča neskončno improviziranje, obenem pa je s svojo »monolitnostjo« in arhaičnostjo prej temelj meditacije kot umetnosti. Toda, kdor se zna življati in prepuščati in je odprt za vse poti, je v tej glasbi začutil tudi svoje korenine. Vsi smo namreč dediči tega arhetipskega zaporedja, ki nima poltonov in je čista govornica kozmič-

ne duše. V drugem delu večera so do neke mere to potrjevali tudi glasbeniki iz južne Italije. Skupina Uaragniaun s pestro zasedbo ljudskih glasbil je pravzaprav pevka Maria Moramarco, ki ji nekaj odličnih glasbenikov ustvarja zanesljivo podlago za sprehod po širnih prostranstvih italijansko-mediteranske zvočne krajine, kjer valovi tudi morje pentatonskih melodij.

Bluesovski večer je bil upravičeno tempiran kot vrhunec festivala, kot preklap iz običajnega glasbenega sveta v svet ene najbolj bazičnih oblik naše kulture. Blues je več kot samo glasba, je način mišljenja in stil življenja. Govorica je univerzalna, popolnoma jasna, prizemljena, pa obenem toliko metafizična, da se v njej praktično najde vsakdo. Že Jelena Popin Band iz Srbije je v prvem delu presegla vsa pričakovanja. Nadarjena vokalistka je ob temperamentnem in zvočno sočnem bendu ogrela občinstvo,

pravi klimaks pa je bil vendarle nastop genialnega bluesmana, štirindvajsetletnega Aynsleya Listerja iz Anglije. Napovedan je bil kot čudežni deček blues scene, potrdil pa se je kot virtuozni izvajalec, bluesovski pravi glasbenik posvetiti največ pozornosti. In Lister to zna. Prvo od prvega: je zelo natančen izvajalec, ima za velik ocean kreativne domišljije, je duhovit, šarmantno otročji, popolnoma predan glasbi, zvočno prečiščen, posvečen v poznavanje dinamičnih učinkov, lahko ten in zapleten istočasno... z eno besedo, glasbenik, ki z neposrednostjo in vrhunskim nastopom brez sence skepse prevzema poslušalca.

Jože Stucin

Pevski teden Slovenskega centra za glasbeno vzgojo
Emil Komel v Portorožu

Petje, glasba, morje in... sklece (3)

Drugega septembra smo se z avtobusom peljali do Portoroža. Tam smo zvedeli, da bomo imele vse punce skupno sobo. Jaz in moje prijateljice smo spoznale ostale punce, vse so se nam zdele simpatične. Skupaj smo se zabavale in igrale karte.

Nekajkrat smo tudi šli na morje. V vodi smo se igrali z žogo osla in se pljuskali z vodo. Ko smo prišli ven, smo šli tudi nakupovat. Bilo je polno stojnic. Izbrala je bila zelo velika in zato so mi prijateljice svetovale, kakšen spominček bi si kupila.

Tako smo preživele ves teden prijetno in srečno.

Tanja Fabiani

Po kosilu in večerji smo imeli prosti čas. Večina otrok se je igrala morilca s kartami in igro »ena«, nekateri pa so šli ven ali v pevsko sobo in tam peli z Michelejem, ki je igral kitara. Ko smo šli spat, je prišel v deklisko sobo Andrej in pripovedoval grozljivke, npr. o Rdeči kapici, ki gre z mountaim bike. Ob enajstih smo morali zaspiti, a smo najprej klepetali vsaj do polnoči. V fantovski sobi je bilo mirneje, ker so klepetali bolj potih: tam je bil namreč Andrej, ki nas je ob manjšem šumu kaznoval s skleci. Slednji pa smo le zaspali....

Veronika in Aljaž Srebrnič

Končno smo dočakali nedeljo. Ko smo se pripravljali na mašo, smo bili zelo veseli, saj smo pričakovali, da bomo po maši objeli starše ali sorodnike, ki so prišli po nas. Nenavadno hitro smo se v nedeljo odpravili in ker je do maše manjkalo še vsaj pol ure, smo imeli generalko kar pred zanimivo, moderno zgrajeno cerkvijo v Portorožu, z lepimi barvnimi stekli, ki so s svojimi motivi vzbujali našo pozornost. Malo pred mašo pa smo vstopili, se zbrali in počakali začetek maše. Naša prof. Damijana je spet dala intonacijo in smo ponovno poskusili ter tako res zbrano dočakali začetek maše. Ko je pozvonilo in je duhovnik pristopil k oltarju, pa smo nemudoma začeli gledati po cerkvi, da bi ugotovili, kdo je prišel po nas. Peli smo Gospod, usmili se, Svet in Jagnje božje iz Kalanove Livške maše in Tomčevo Tihi večer lega na vas. Kot zadnjo, sklepno pesem, pa smo zapeli Gerbčevo Ave Marijo. Po mojem mnenju je bila prav ta pesem najlepša. Na žalost pa je nismo odpeli

najbolje. Zaradi tega se je Damijana precej razjezila, mi pa smo skušali boljše peti zunaj po maši.

Takoj po maši smo se zbrali pred cerkvijo, kjer smo imeli malico. Dali so nam dovolj časa za pogovor s starši, saj jih nismo videli cel teden. Sledil je nastop, med katerim smo seveda pokazali, kaj smo se novega naučili. V teh dneh nismo samo peli, vadili smo tudi razne instrumente. Razdelili smo se v orkester pihal in trobil, godal (violina, violončelo...), medtem ko so prisotni pianisti imeli priložnost, da poskusijo igrati dve pesmici na kljunasto flavto ali na kitara. Pripravili smo tudi zanimiv pevski program. Peli smo Ko se smeješ (When, You're smiling), ki je postala kot nekakšna himna našega tedna. Nato pa še pesem Kresniček, ki jo otroci bolj poznamo kot glasbo risanke o Kresničku, kot tretjo pa Brittnovo Old Abrawn Brown, nekoliko groteskno koračnico o starem Abrahamu. Za konec pa smo še enkrat zapeli Ko se smeješ.

Topel aplavz je potrdil naš dobri občutek. Imeli smo nato premor. Trajal je do kosila, ki je predvidevalo testenine z omako in sladice naših mam. S tem se je končal lepi teden. V popoldanskih urah smo se postopoma razšli in se odpravili domov z upanjem, da se bomo naslednje leto spet videli na Pevskem tednu SCGV Emil Komel.

Lucija Tavčar, Irena Magliacane in Mateja Pernarčič

Z nami je bil tudi ravnatelj Silvan Kerševan, ki je za zaključek napisal nekaj svojih misli:

»Petje in glasba sta spremljala naše dneve v prelepi kulisi sonca,

morja in mediteranskih barv. Pa še nasmejani obrazi in razigrani vrisi mladine ter ne nazadnje prijazna domačnost gostiteljeve hiše. Same lepote in dobrote, ki napolnijo s svetlobo tudi tiste mračne koticke duše, če jim znaš prislusniti.

»Gluhim daje, da slišijo, nemim, da govorijo...« je bilo glavno sporočilo sklepne nedeljske maše. Tudi glasba lahko postane s svojo govorico komunikacija z absolutnim. In taki čudeži se godijo tudi danes, ko so skupaj zbrani ljudje, ki dobro mislijo. Vtis imam, da je marsikdo ujel tudi to dimenzijo portoroških dni.

/konec (zbrala in uredila KB)

Aktualno vprašanje o industrijskem obratu Škedenj in železarna: nekoč in danes

G. Dušan Jakomin se zaveda predvsem problema delavcev, katerim preti nevarnost odpusta

Tržaško je prejšnji teden pretresla novica, da so karabinjerji ekološkega oddelka iz Vidma v sodelovanju z miljskimi kolegi začeli postopek zaplenbe škedenjske železarnice. To je po vrsti le zadnje poglavje v dolgoletni razburkani situaciji škedenjskega objekta, ki ga je leta 1995 družba Lucchini iz Brescie odkupila od državne družbe IRI. Ob nakupu obrata je novi lastnik obljubil, da bo poleg vložitve kapitala za industrijski razvoj železarnice poskrbel tudi za ekološko sanacijo obrata. Odredba tržaškega javnega tožilca Federica Frezze, ki je privedla do zaplenbe, temelji pa prav na ekološki nevarnosti železarnice, ki zaradi izločanja onesnažujočih delcev ogroža celotno območje.

Zgodovina železarnice sega že v konec 19. stoletja. Čeprav je železarna zamenjala svoje lastnike in imela enkrat večji, drugič manjši produkcijski zagon, se je s časom istovetila z gospodarstvom obalnega mesta ter postala najprej simbol slovite tržaške ekonomije v obdobju avstro-ogrskega cesarstva, nato pa počasnega propada, ko je Trst prepustil hegemonijo drugim pristaniščem italijanskega polotoka. Železarna je nastala leta 1896 na pobudo Kranjske industrijske družbe, ki je lastništvo obdržala celih trideset let. Zanimivo je, da je Kranjsko industrijsko družbo ustanovila ljubljanska banka, ko je leta 1869 kupila Zoiso-ve železarnice in rudnike na Gorenjskem. Razmah ladjedelništva in pristaniškega gospodarstva sta močno vplivala na razvoj železarnice, ki je v letih 1904 in 1914 dosegla svoj proizvodni vrhunec. Ko pa je leta 1915 Italija napovedala vojno Avstriji, se je škedenjski obrat znašel sredi vojnih operacij in moral začasnno prekiniti aktivnost. Po vojni je železarna prišla v last družbe Alt Forni e Acciaierie della Venezia Giulia. Za časa fašizma je škedenjski objekt krepil gospodarstvo diktature, v dobi republike pa je njen pomen polagoma upadal, saj železarna ni mogla vzdrževati konkurence z drugimi tovrstnimi objekti po Italiji.

Vse do današnjih dni. Leta 1999 je bila železarna deležna prve preiskave, vsled katere je prišlo do zaplenbe nekaterih delov industrijskega objekta. Na predlog tržaške

občine in pokrajine ter dežele je rimska vlada lani odločila, da se železarna zapre leta 2009. Da ne bi močno prizadelo tržaškega gospodarstva in da bi obenem rešili delovna mesta tistih, ki so v škedenju zaposleni, bi morale nastati na območju alternativne dejavnosti: govor je o uresničitvi logistične ploščadi in električne termocentrale na plin. V tovrstnem primeru je torej problem dvojni: po eni strani predstavlja industrijski objekt problem z naravovarstvenega vidika, po drugem pa preti delavcem železarnice nevarnost odpusta.

Gospod Dušan Jakomin je celih petdeset let duhovni pastir v škedenju in je v tako dolgem obdobju globoko dojel dinamike, ki so bile z železarno povezane. Podal nam je dragoceno mnenje glede tako perečega vprašanja. "V pretres moramo vzeti predvsem problem delavcev. Petsto jih je na prepihu! In z njimi tvegajo tudi njihove družine". V letih je imel g. Jakomin vedno dober odnos z delavci, in tudi oni so ga vzljubili. V g. Jakominu so imeli osebo, ki jih je vedno poslušala in jim nudila nasvete. Veliko se je z njimi pogovarjal in do dna spoznal probleme delavstva in njihove delovne pogoje ter znal tudi globoko upreti pogled v dušo delavcev. Povedal nam je, da je v "majhno vas nekoč prišel velikan, ki je s seboj prinesel nove ljudi: vodilni kadri so bili nemškega porekla, delovna sila pa je prihajala tudi iz Slovenije in Istre. Delovne razmere so bile res težke: saj je bilo veliko tistih, ki so istovetili železarno s peklom in v njej prebivali tudi po dva turnusa. V začetku se škedenjci niso smeli zaposliti v železarni, le v dvajsetih letih so lahko dobili zaposlitev v obratu. V zadnjih petdesetih letih je železarna močno vplivala na škedenj, saj se je s tem razvila močna urbanizacija. Če so najprej delavci živeli v najemu, so si nato začeli zidati hiše in se na področju stalno naselili. Tudi 'ferriera' je gradila poslopja za svoje uslužbenke.

Kje pa vidi g. Jakomin možnost rešitve današnje situacije? "To situacijo imajo v rokah politiki in nanje se je težko zanašati. Upam le, da se politiki zedinijo in čimprej najbolje posežejo".

IG

Katinara: nova župnijska dvorana

Na Katinari je bil v nedeljo, 5. t.m., pravi župnijski praznik, saj so predali namenu obnovljeno župnijsko dvorano ob cerkvi. Posvetili so jo sv. Tarciziju, blagoslovil jo je tržaški škof msgr. Ravignani, ki je tudi vodil somaševanje. Ob njem so bili še vikar Vončina, dekan Nemač in katinarski župnik Žužek. Pri maši sta sodelovala mešani cerkveni in otroški zbor. Podrobnejše poročilo o tem lepem dogodku bomo objavili v prihodnji številki.

Tiskovna konferenca na sedežu SSk

Tudi deželni odbornik za kmetijstvo Enzo Marsilio nasprotuje Načrtu za tržaško obalo

V kratkem bo stopil tudi do predsednika Illyja in odbornika za urbanistiko Morettona

Problem upravljanja teritorija je tema, ki je stranki Slovenske skupnosti posebno pri srcu. Gre za zahtevno vprašanje, od katerega je odvisna bodočnost pretežno slovenskega prebivalstva na območju tržaške, miljske in devinsko-nabrežinske občine. Posebno zaskrbljujoče je stališče, ki ga je prejšnja deželna uprava zavzela glede reorganizacije tržaškega obalnega pasu, v katerem je v bistvu prezrla potrebe domačinov v korist turističnega razvoja obalnega območja, s čimer je zlasti prišla v nasprotje s samim regulacijskim načrtom tržaške občine.

Na tiskovnem srečanju, ki je potekalo na sedežu Slovenske skupnosti prejšnji teden, so tako predstavniki stranke SSk - deželni tajnik Damjan Terpin, pokrajinski tajnik Peter Močnik, deželni svetovalec Mirko Spazzapan - in predstavnik Kmečke zveze, Edi Bukavec, ter Enzo Marsilio, deželni odbornik za kmetijstvo, soglasno podčrtali, da je treba pri upravljanju teritorija upoštevati dejanske potrebe prebivalstva in kmetovalcev, ki na določenem predelu živijo in delajo. Po Terpinovem mnenju so zlasti kmetovalci jamstvo za valorizacijo svojih obdelovalnih površin. Posegi prejšnje deželne uprave, ki so nastajali pod krinko naravovarstvenih pretvez, so le onemogočile razvoj teritorija.

V ta namen je deželni svetovalec Mirko Spazzapan sklical tehnični sestanek, ki je 11. septembra potekal na

FOTO: KROMA

deželnem uradu za teritorialno načrtovanje, na katerem so bili prisotni funkcionarji in načrtovalci tega projekta. Na dan je prišlo veliko tehničnih in konkretnih pomislekov ter ugovorov, ki jih je tajnik Močnik tudi s pravnega vidika utemeljil. Na podlagi odloka prejšnje deželne uprave so torej načrtovalci in naravovarstveniki prevzeli tudi politično nalogo, ki bi običajno pripadala političnim predstavnikom neke uprave, za izdelavo načrta za turistično in naravno kompatibilno valorizacijo obalnega pasu od Milj do Nabrežine. Pokrajinski tajnik Peter Močnik trdi, da ta načrt teži le k reorganizaciji najplodnejših poljedelskih predelov tržaškega nabrežja, kar bi negativno učinkovalo na razvoj kmetijstva. Načrtovalci so namreč določili, kateri predeli obalnega pasu morajo ostati divji gozd in katere predele lahko preuredijo v poljedelske namene. Načrt ne zadeva le nabrežja, a bi učinki tega pogojevali tudi notranjost kraške planote, vse do pokrajinske ceste, ki pelje od Opčin do Devina. V primerjavi z regulacijskim

načrtom, ki ga je Illyjeva občinska uprava sprejela leta 1996, ugotovimo, da deželni načrt črta milijon kvadratnih metrov obdelovalne površine v tržaški občini. Nastane tako veliko zaščiteno področje, kjer je kmetijstvo prepovedano.

Na tehničnem sestanku pa je prišlo jasno do izraza, da imajo tako tržaška občina kot tudi občini Milje in Devin-Nabrežina velike pomisleke glede take ureditve. Poleg tega je projekt ostal dalj časa v senci, saj odbornik za urbanistiko Moretton ni bil o tem seznanjen. Načrt so namreč sestavili na podlagi golih turističnih zahtev tistih, ki bi se tržaški obali približali z morja: neoma-deževana kraška obala bi sicer bila očesu bolj prikupna kot področje, v katerem je videti uravnovešeno delo človeške roke.

Spazzapan meni, da mora naravna in turistična kompatibilnost biti vsekakor v sosedstvu s potrebo kmetovalcev po razvoju področja. Na tak način bi lahko vestna človekova roka preprečila neprijetne posledice ujm (tragični dogodki v Kanalski dolini žal učijo), ko bi s po-

močjo novih infrastrukturnih načrtov pospešili ureditev pašnov, vinogradov, oljčnih nasadov in vrtnarstva. Edi Bukavec je upravičeno podčrtal dejstvo, da so na obalnem področju vedno gojili te pridelke in da je res nesprejemljivo nasprotovanje takemu gojenju, ko pa je na morju klapavic na stote.

Predstavniki Slovenske skupnosti so tako predlagali predelavo načrta z drugega zornega kota: to je v luči popolnejšega razvoja teritorija, pri katerem bi se turizem plodnejše navezal na kraj in obenem odkrival tudi njegovo zgodovino in gospodarstvo vred.

Slovenska skupnost ima v odborniku Marsiliju (in verjetno v celotni Illyjevi deželni upravi) zaveznika, saj je ta na tiskovni konferenci zavzel stališče, ki teži k temeljni predelavi spornega načrta. Marsilio je namreč mnenja, da se je v zadnjih časih turizem razvil po poti, ki ga vedno bolj veže na kulturo teritorija. Prav zato bi razvoj poljedelstva pozitivno vplival na turistično gospodarstvo celotne pokrajine. Na tak način bi sledili tudi smeri, ki jih nakazuje Evropska unija: za izdelavo načrtov, ki zadevajo teritorij, morajo biti soudeleženi tako javne ustanove kot tudi prebivalci, ki na določenem območju živijo. Marsilio je zato obljubil, da bo sporni načrt predstavil predstniku dežele Illyju in pristojnemu odborniku za urbanistiko Gianfrancu Morettonu.

Igor Gregori

Tržaški skavti

SZSO-TS stopa v novo delovno leto

Z Marijanskim shodom, na katerem redno sodelujemo tudi skavti iz Trsta, se je uradno začelo novo skavtsko delovno leto. Tržaški del Slovenske zamejske skavtske organizacije že skoraj petdeset let zbrčuje našo mladino v svoje vrste, jo vzgaja v zdravem odnosu do narave, bližnjega in Boga in krepki bodisi fizično kot duhovno plat posameznika. Pri najmlajših (volčiči in volkuljice od osmega do desetega leta starosti) skušamo posredovati te vrednote s pomočjo

igre in pravljice o Mowgliju, pri izvidnikih in vodnicah (mladi od enajstega do šestnajstega leta starosti) s pustolovščino, z izleti v naravo, s prenočevanji, drznimi podvigi ipd., pri roverjih in popotnicah (mladi od šestnajstega do devetnajstega leta starosti) pa z gradnjo skupnosti in izkušnjo služenja.

Redni tedenski sestanki so se ponekod že začeli, konec oktobra pa bodo na vrsti že prvi izleti v naravo. To so izleti stega, ki jih organizira vsaka teritorialna enota

zase; med izletom posamezne enote uradno sprejmejo v svoje vrste nove člane, starejši člani prestopijo v višjo vejo, nasploh pa so ti izleti prijetna prilika, da vsi pripadniki iste teritorialne enote (stega) preživijo skupaj dan v naravi.

To je torej naša organizacija, v katero vabimo vse tiste, ki jih zanimajo pustolovščina, narava, prijatelji in duhovna rast. Za morebitne informacije o urnikih in krajih sestankov pa se lahko obrnete na poverjene osebe: za Kras Štefan Pahor (telefonska številka 340 6748295) in za Breg (dolinska in miljska občina) Mateja Metlika (telefonska številka 349

4213881). Skavti s sedežem pri Sv. Ivanu pa bodo imeli svoj prvi sestanek v soboto, 11. oktobra, od 15. do 17. ure bodisi za najmlajše - volčiče in volkuljice (od 7. do 11. leta, Elisa, telefonska številka 388 9433823) kot za nekoliko starejše - izvidnike in vodnice (od 12. do 16. leta, telefonska številka 339 8682139 ali 040812834 ali jadranka@tiscali.it Jadranka), najstarejši - roverji in popotnice (od 16. do 20. leta) - pa se bodo prvič srečali v sredo, 15. oktobra, ob 20. uri (tel. št. 339 8672555 oziroma 00386 31 781335 - Paolo). Vsa srečanja bodo v Marijinem domu pri Sv. Ivanu - ul. Brandesia 27.

JC

Náš čas, v katerem se človeštvo seli in išče,
zahteva od Cerkve prenovljenega zagona v misijonskem delovanju.
Obzorja in možnosti misijonarjenja se širijo in mi kristjani
smo poklicani, da odgovorimo polni apostolskega poguma,
ki se opira na zaupanje v sv. Duha.
On je namreč gonilna sila misijonskega delovanja!

Janez Pavel II.

VSI SMO MISIJONARJI

Pripravilo Misijonsko središče goriške nadškofije
Priloga Novega glasa dne 9. oktobra 2003
Odgovorni urednik: Jurij Paljk

Že od vsega začetka sem svojo papeško službo želel izročiti posebnemu Marijinemu varstvu.

Večkrat sem zatem celotno občestvo verujočih povabil, da podoživlja izkušstvo dvorane zadnje večerje, kjer "... so vsi ti enodušno vztrajali v molitvi... z Jezusovo materjo Marijo..." (Apd 1, 14).

V lanskem oktobru se je začelo petindvajseto leto moje papeške službe in je

POSLANICA PAPEŽA JANEZA PAVLA II.

MISIJONSKO POSLANSTVO JE VESELO OZNANILO O DARU, KI JE ZA VSE LJUDI

skoraj idealno nadaljevanje jubilejnega leta. Takrat sem proglasil leto za ponovno odkrivanje molitve rožnega venca, ki je tako zelo draga krščanskemu izročilu. To leto naj bi živeli pod pogledom Nje, ki je po skrivnostnem božjem načrtu s svojim pristanikom omogočila rešitev človeštva...

Moja želja je, da bi bilo leto rožnega venca za verujoče z vsake celine resnična priložnost za poglobitev v smisel krščanske poklicnosti...

Svetovna misijonska nedelja se letos obhaja prav ob koncu tega po-

sebnega marijanskega leta, in če bo dobro pripravljena, bo lahko vtisnila bolj velikodušen zagon tej nalogi cerkvenega občestva...

Svetost in misijonskost sta neločljiva vidika poklicnosti vsakega krščenca.

Zavzetost, da postajamo bolj sveti, je tesno povezana z nalogo, da širimo

sporočilo odrešenja. Vsak vernik je poklican k svetosti in k misijonskemu poslanstvu (na to sem spomnil v poslanici Redemptoris missio, št. 90).

Ko vernik premišljuje skrivnosti rožnega venca, ga ta spodbuja, da sledi Kristusu in deli z njim življenje, dokler ne bo lahko rekel s

sv. Pavlom: "Ne živim več jaz, ampak Kristus živi v meni!" (Gal 2, 20)

Cerkev ni imela v nobeni drugi dobi še takih možnosti, da oznanja Jezusa, kot v današnji, ko imajo sredstva množičnega obveščanja tak razvoj. In prav zato je danes poklicana, da odseva obličje svojega Ženina s še bolj jasno svetostjo.

Zaveda pa se, da jo pri tej zahtevni nalogi podpira Marija...

Pod čuječim Marijinim varstvom se lahko cerkveno občestvo razvija kot družina, ki jo oživlja mogočna prisotnost sv. Duha. Tako se lahko sooča z izzivi nove evangelizacije in razbira Jezusovo usmiljeno obličje v bratih, posebno med reveži in potrebnimi, v vseh, ki so daleč od vere in evangelija. Zlasti pa se Cerkev ne boji sporočati svetu, da je Kristus "...pot, resnica in življenje." (Jn 14,

6) Ne boji se radostno razglašati, da ima "veselo oznanilo svoje središče oziroma samo vsebino v osebi Kristusa, ki je učlovečena Beseda, edini Odrešenik sveta."

Nujno je usposobiti zmožne in svete oznanjevalce. Potrebno je, da se goreča zagnanost med apostoli ne ošibi, zlasti pri delovanju "ad gentes". Misijonska dejavnost mora biti še vedno resna, dosledna naloga vsakega krščenca in vsakega cerkvenega občestva. Seveda ima bolj specifično in posebno nalogo Papeška misijonska ustanova, ki se ji zahvaljujem za vse, kar velikodušno že opravlja.

Vse bi rad povabil, da bolj zavzeto in pogosto molite rožni venec tako osebno kot občestveno, da bi od Gospoda izprosili vse tiste milosti, ki jih Cerkev in človeštvo najbolj potrebuje.

Prav vse vas vabim: otroke, odrasle, mlade in starše, družine, župnije in redovne skupnosti...

S takimi željami vse prisrčno blagoslovjam.

Janez Pavel II.

17. OKTOBRA V ŠTARANCANU MISIJONSKO SREČANJE - BDENJE

Po vseh škofijah se v mesecu oktobru odvijajo v različnih dneh misijonska srečanja - bdenja kot priprava na svetovno misijonsko nedeljo, ki se letos obhaja 19. oktobra.

Letošnje misijonsko srečanje bo v Štarancanu v petek, 17. oktobra, ob 20.30 in ga soorganizira škofijski urad za mladinsko pastoralo.

Tema srečanja je ista kot za misijonsko nedeljo: «Dom za vse narode».

V teh dneh se na misijonski postojanki Kossou dogaja za nas pomemben, zgodovinski preobrat.

Po več kot 30 letih izročamo misijon Kossou, ki so ga od januarja 1973 vodili naši misijonarji, lokalnimi duhovnikoma, da bosta odselej odgovorna za župnijo in njen razvoj.

To je dogodek, ki nakazuje rast za tamkajšnjo Cerkev.

Goriška škofija pa ne bo zapustila tega področja, saj je poklicana, da v kratkem začne novo izkušnjo na misijonu Morofé, kjer bo potrebno še vse zgraditi, uresničiti.

Za Gorico je ta predaja

PO 31 LETIH PREDAJAMO MISIJON KOSSOU
(NA SLONOKOŠČENI OBALI) V AFRIŠKE ROKE

PRISRČNA DOBRODOŠLICA DVEMA AFRIŠKIMA DUHOVNIKOMA

povezana z rahlo nostalgijo, zlasti za duhovnike, redovnike in laike, ki so delovali v vasi Kossou in so jo s svojim delom oblikovali leto za letom.

Mnogo je bilo poti, obiskov po raznih vaseh tega misijona za kateheze, srečanja, maše in vzgojo deklet, žena, pri strokovnem izobraževanju mladine itd. Vse to ostaja v srcih in v zavesti vsakega misijonarja, ki je osebno tam deloval.

Tako ostaja to v srcu in v za-

vesti vseh udov našega škofijskega občestva, ki so v teh 30 letih podpirali misijon Kossou duhovno, moralno in gmotno.

Dva afriška duhovnika sta se v teh dneh nastanila na omenjeni postojanki. V prvih mesecih ju bo spremljal zlasti naš misijonar g. Pierpaolo Soranzo. Medtem se bo njegov sobrat g. Flavio Zanetti posvetil prvim gradnjam nove misijonske postojanke v kraju Morofé.

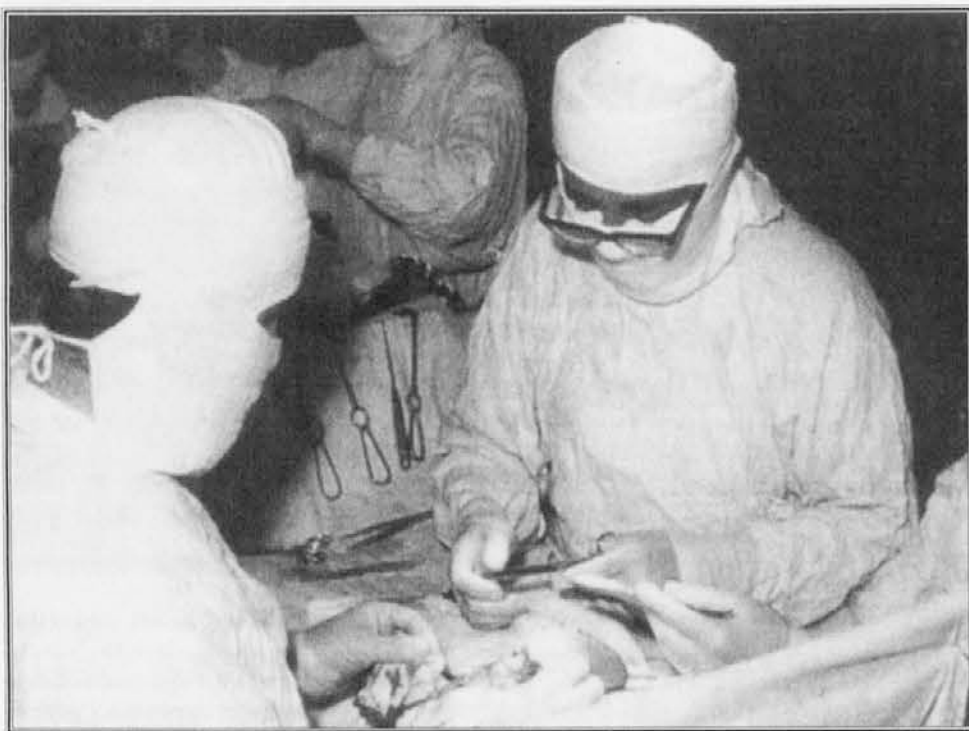
Ko bo napočil primeren trenutek, bomo pripravili posebno bogoslužje in zunanjo slovesnost, kar bo tudi uradno obeležilo naš odhod iz Kossouja. To bo ganljiv dogodek, a hkrati poln veselja, ker bo misijon Kossou odselej nadaljeval svoje poslanstvo pod vodstvom svojih sinov.

g. Giuseppe Baldas
ravnatelj škofijskega
misijonskega središča
v Gorici

MISIJONAR DR. JANEZ JANEŽ - NAŠ SVETNIŠKI KANDIDAT

"PRIŠEL SEM DAJAT, NE JEMATI"

Dr. Janež med operacijo

Misijonar Rebol, naš edini misijonar na Tajvanu, se, klečeč na grobu velikega misijonarja doktorja Janeža, spominja njegovih del in življenja. Prebivalcem te dežele se je vtisnil v trajen spomin, ko je nesebično

reševal - dobredno dan in noč - njihova življenja. Velik človek, velik kristjan in misijonar, velik Slovenec.

Ko klečim tu na grobu dr. Janeža Janeža v Lotungu na vzhodnem Tajvanu,

premišljujem o njegovem življenju. Prvič sva se srečala, ko sem bil prvo leto na Tajvanu in sem se učil mandarinščine. Nekega dne zjutraj je pripeljal na naše dvorišče »hrošč« in ven je stopil mož prijaznega, nasmejanega obraza in mi med podajanjem roke dejal: »Jaz sem dr. Janež«. Ostal je z nami na kosilu in nato se je odpeljal nazaj v Lotung. Povabil me je, naj grem z njim, da vidim njegovo misijonsko bolnišnico, ki so jo odprli kamilijanci na vzhodni strani Tajvana.

Skoraj tri ure smo se vozili od Taipeija. Ceste še niso bile asfaltirane. Prva kamilijanska bolnišnica je bila v stari japonski hiši. Imela je dvajset ležišč, »tatami« japonski stil. Dr. Janež je z operacijami delal čudeže že takrat, ko še ni imel rentgena. V tistih časih še ni bilo veliko krajevnih potrjenih zdravnikov, ker je večina morala oditi v japonsko vojsko in mnogo se jih ni vrnilo. Dr. Janež je obvladal vse najnovejšie metode operacij, nove instrumente, itd. Kar je izvajal v bolnišnici, so bili zares čudeži, njegova slava je narasla čez ves otok in še čez. Iz tega malega začetka, kot gorčično seme v evangeliju, bolnišnica raste in raste. Danes je tam veliko razširjeno naselje. V bolnišnici so velike operacijske sobe in prostorni bolniški oddelki. Tam je tudi velika šola za bolniške sestre. Danes vsak na otoku pozna bolnišnico Svete Marije v Lotungu in ime Han Isu (dr. Janež).

Ko klečim na tem grobu, vidim veliko rož, ki so jih prinesli ljudje, hvaležni dr. Janežu, ker jim je rešil življenje. Presunljivo je tudi, kako tu nekristjani počastijo pokojnega s tem, da zažigajo zvitke denarja in kadilo. Mislijo, da s tem počastijo dr. Janeža in izražajo vero v življenje po smrti. Njegova slika je na nagrobnem kamnu in zdi se, kot da bi se nam smehljil in nas spodbujal, naj gremo za njim in njegovim zgledom predanosti Bogu, požrtvovalnosti in ljubezni.

»Doktor Janež, tvoj spomin bo ostal s temi ljudmi še dolgo.« Ko gledam v to sliko in mislim na njegovo preteklost, postane majhen, ponižen, ker sem tu, kjer ta velikan spi, obenem pa sem ponosen, da sem ga poznal skoraj štirideset let.

Janeževa zgodba

Janeževa življenjska zgodba je zelo zanimiva. On sam mi jo je povedal.

Na koncu druge svetovne vojne je šel z domobranci, čeprav ni bil domobranec, v Avstrijo, Angleži pa so ga skupaj z drugimi poslali nazaj. Na srečo je poznal pokrajino, zato se ni dal pretentati Angležem, ki so domobrancem govorili, da jih peljejo v Italijo. V zadnjem trenutku, tik preden

Dr. Janež Janež

so jih partizani obkolili, je dr. Janež čudežno ušel in se skril na polju poleg železniške postaje. Potem se je vrnil v Avstrijo z novicami, da so domobranci v partizanskem ujetništvu, in kot vemo, so vse mučili in pobili. Dr. Janež se je zaobljubil, da bo žrtvoval svoje življenje misijonom, če srečno uide. In tako se je začelo njegovo potovanje.

Najprej je odšel v Argentino, nato na Kitajsko, kjer je služil v slovenskih misijonih pod vodstvom msgr. Kereca. Ko so komunisti šli čez Kitajsko, so ga pregnali in je odšel v Hong Kong. Tam je spoznal kamilijance, ki so bili na poti na Tajvan. Odločil se je, da gre z njimi in jim pomaga odpreti misijonsko bolnišnico Svete Marije v Lotungu. Zaradi njega je postala zelo slavna po vsej deželi in še drugje. Če bi želel, bi dr. Janež lahko postal milijonar, toda zapičil se je v svoje geslo: »Prišel sem, da dam, ne da vzamem!« In res je dal vse, kar je imel.

Nekoč je pacient, ki ga je operiral, potreboval transfuzijo krvi. Ker je bil pacient tako reven, da si ni mogel privoščiti nakupa krvi, je dr. Janež dal svojo kri takoj tam na operacijski mizi z direktno transfuzijo. Drugič, ko se je po bolnišničnem vrtu sprehajal po petih operacijah, je slišal jok otroka; takoj je šel pogledat. Našel je mater z otrokom, ki je krvavel iz rane na glavi. Mater je vprašal, zakaj otroka ne odpelje v ambulantno, da zanj poskrbijo. Odvrnila mu je, da nima denarja za »participacijo« (pol dolarja). Dežurni kamilijanec je ni spustil noter, ker je bil nov in se je strogo držal bolnišničnih pravil. Dr. Janež je vzel otroka in oskrbel rano. Da ne bi spraval v zadrego novega patra, je sam plačal pol dolarja. To je bila njegova darežljivost in usmiljenost. Bilo je zelo veliko takih primerov: nekateri srečni, drugi smešni in nekateri žalostni. Lahko bi napisali celo knjigo o njem. Pogrešali ga bomo.

(Iz "MISIJONSKIH OBZORIJ")

DANIELE COMBONI SLOVESNO PROGLAŠEN ZA SVETNIKA

Vsa velika kombonijanska "družina" se v teh dneh veseli, ker je bil njen goreči ustanovitelj 5. oktobra slovesno proglašen za svetnika. Pri nas je mogoče malo manj znan, a njegovo delo, velika zagnanost in neustrašenost za rešitev Afrike so enkratni. Komaj osemnajstleten je odločno posvetil svoje življenje misijonom na afriški celini. Živel je v času, ko se je o črnih še splošno mislilo, da nimajo inteligence, dostojanstva, celo duše kot beli človek. Daniele Comboni se je namreč rodil v kraju Limone ob Gardskem jezeru leta 1831. Takrat je še cvetelo trgovanje s sužnji - črnici, ki so bili skrajno izkoriščani kot zastoj delovna sila, brez pravic in tudi njihova celina je bila z vsemi naravnimi bogastvi grobo izrabljena le za koristi, napredek in blagostanje belega človeka in evropske celine.

Daniele Comboni se je rodil materi, ki ji je zaradi bolezni umrlo sedem otrok kmalu po rojstvu. Osmi je preživel, a se je popolnoma daroval Bogu in Afriki. Mati se s tem nikakor ni mogla sprijazniti, da bi ga izgubila. Še pri poslovnih maši, ko je odhajal v misijone na črno celino, je vse prisotne natiho prosila, naj molijo, da njen sin duhovnik ne bi odšel tako daleč od doma. Ko pa je poslušala njegov nagovor, je bila silno prevzeta od njegove gorečnosti in je spremenila svoje želje. Ta njen izredni sin je postal škof, misijonar in neustrašen delavec za

božje kraljestvo. Govoril je več jezikov; veliko je potoval po Evropi, obiskoval te, ki so imeli v rokah usodo narodov in tudi cerkvene dostojanstvenike, da bi na kak način pomagali "vstaji", razvoju afriške celine. Dve veliki in pomembni intuiciji je imel v svojem delovanju: rešiti Afriko s pomočjo Afrike same in dati vlogo pri evangelizaciji tudi ženskam. Saj te velikokrat pridejo tja, kamor moškim ni mogoče, in imajo pač posebne darove, vezane na njihovo naravo. Daniele Comboni je živel samo petdeset let, ki so bila bogata, a tudi polna raznih preizkušenj, trpljenja, križev. Spoznal je, da mora uspehe svojega misijonskega delovanja "odtehtati, plačati" z vdanim sprejemanjem preizkušenj-križev. Če teh ni bilo od Gospoda, Ga je prosil zanje... Njegovo delo se je zelo razširilo in se še razvija tudi danes. Še vedno je prisotno tudi mučeništvo med njegovimi sinovi in hčerami, saj še danes mnogi umrejo nasilne smrti v misijonih.

Combonijeve sanje pa se počasi, a vztrajno uresničujejo.

CERKEV, DOM VSEH NARODOV

V Božji hiši najdejo zatočišče vsi tisti,
ki si prizadevajo za mir in spravo,
vsi, ki trpijo, ki poznajo lakoto in žejo,
vsi, ki nimajo pravic in dostojanstva,
vsi oni, ki še vedno skušajo dati smisel svojemu življenju,
vsi, ki ljubijo pravičnost, tisti, ki sejejo upanje,
ki delijo z vsemi darove božje previdnosti.

Cerkev je dom, ki sprejema najrevnejše na zemlji,
vse narode in kulture.

Cerkev je dom, v katerem se vsak dan sprejema vera,
se oznanja Jezusov evangelij,
ki je odrešilna beseda.

V Cerkvi se za misijonsko poslanstvo pričuje
z živo močjo ljubezni in upanja.

PRISOTNOST KATOLIČANOV V SVETU

AFRIKA:	PREBIVALSTVO: 789.455.000	KATOLIČANI: 130.018.000
AMERIKA:	PREBIVALSTVO: 826.554.000	KATOLIČANI: 519.391.000
AZIJA:	PREBIVALSTVO: 3.698.043.000	KATOLIČANI: 107.302.000
EVROPA:	PREBIVALSTVO: 702.661.000	KATOLIČANI: 280.144.000
OCEANIJA:	PREBIVALSTVO: 30.566.000	KATOLIČANI: 8.202.000
SKUPNO:	PREBIVALSTVO: 6.047.279.000	KATOLIČANI: 1.045.057.000

- S. Kristina BAJC* iz Ajdovščine
- Šolske sestre sv. Frančiška Kristusa Kralja **EGIPT**
- P. Claudio BATTISTUTTA* iz Fiumicella - Pime
ITALIJA
- S. Adele BIANCOTTO* iz Červinjana
- Hčere Naše Gospe Snežne **ITALIJA**
- P. Claudio BORTOLOSSI* iz Strassolda
- Misijonarji sv. Ksaverija **KOLUMBIJA**
- S. Ulderika Bressan* iz Aiella v Furlaniji
- Mis. sestra frančiškanka
klarisa Presvetega Zakramenta **ITALIJA**
- S. Pierfernanda CALLIGARIS* iz Pierisa
- Misijonarke Consolate **TANZANIJA**
- S. Lucia CATALANO* iz Nabrežine
- Misijonarke Brezmadežne - P. Kolbe **BOLIVIJA**
- G. Dionisio COSSAR* iz Cavenzana
- Ognjiščarji **ITALIJA**
- Ivana COSSAR* iz Ogleja
- Laična misijonarka **BURKINA FASO**
- S. Bernarda CUCIT* iz Krmina
- Dorotejka **BURUNDI**
- P. Fabio D'AGOSTINA* iz Strassolda
- Misijonarji ksaverijanci **MOZAMBIK**

GORIŠKI MISIJONARJI PO SVETU

- P. Franco DALVIN* iz Červinjana v Furlaniji
- Družba Božje Besede **MEHIKA**
- P. Mario DIANA* iz Aiella v Furlaniji
- Škofijski duhovnik **ITALIJA**
- S. Bogdana KAUČIČ* iz Ledine
- Usmiljenka **RWANDA**
- S. Elizabeta LIKAR*
- Šolske sestre sv. Frančiška Kristusa Kralja **EGIPT**
- P. Danilo LISJAK* iz Vipave
- Salezijanec **KONGO**
- S. Maria Dolores Lisjak* iz Šempetra pri Gorici
- Misijonarka iz Combonijeve družbe **EGIPT**
- S. Flavia LUCA* iz Aiella v Furlaniji
- Klarise franč. misij. Presv. Zakramenta **ROMUNIJA**
- P. Tito Marega* iz Červinjana
- Lazarist **BRAZILIJA**
- S. Maria PACOR* iz Romjana
- Hčere Marije Pomočnice **MEHIKA**
- P. Ambrogio RINALDI* iz Campolonga
- Kapucin **BRAZILIJA**
- P. Hilarij RUDEŽ* iz Gorice
- Jezuit **ZAMBIJA**
- P. Ernest SAKSIDA* iz Dornberka
- Salezijanec **BRAZILIJA**
- S. Lucia Mary SCAREL* iz Scodovacce
- Misijonarke Consolate **ITALIJA**
- S. Maria SELLENATI* iz Jasiha
- Karmeličanka - usmiljenka **FILIPINI**
- P. Paolo SPANGHERO* iz Turjaka
- Misijonar Pime **TAIWAN**
- P. Ivan ŠTANTA* iz Mirna
- Lazarist **MADAGASCAR**
- P. Giuseppe TEMON* iz Ločnika
- Škofijski duhovnik **ARGENTINA**
- S. Gabriella TRIPANI* iz Gorice
- Misijonarka Brezmadežne **ITALIJA**
- P. Giuseppe VINCI*
- iz Aiella v Furl. - Misijonar Consolata **BRAZILIJA**

ŠKOFIJSKO MISIJONSKO SREDIŠČE

Corso Verdi 4 - GORICA - Tel. 0481 81309 - Fax 0481 537808 - Poštni tekoči račun: 10138493 - Poštni predal 121

ŠKOFIJSKO MISIJONSKO SREDIŠČE - posoja/nudi različno gradivo o misijonih: - plakate, brošure, knjige, koledarje; - diapozitive, videokasete itd.
Zbira in pošilja darove misijonarjem in misijonarkam.

URNIK: Ponedeljek - petek: 8.30 - 13.00 / 14.30 - 18.00 Sobota: 8.30 - 13.00

MISIJONSKA NEDELJA 2003

GORIŠKA ŠKOFIJA ZA POBUDE V SKLOPU EVANGELIZACIJE IN ČLOVEŠKEGA NAPREDKA V CERKVENIH OBČESTVIH PO SVETU

VEČ KOT 117 TISOČ EVROV ZA POSLANSTVO CERKVE

SPLOŠEN POVZETEK DAROV

	2001/2002	2002/2003	Razlika
-MISIJONSKA NEDELJA	73.199,13	64.391,34	- 8807,79
- ZA OTROKE V MISIJONIH	3.207,19	4.462,56	1.255,37
- ZA LOKALNE DUHOVNIKE	53.389,24	48.211,39	- 5177,85
SKUPNO	129.795,56	117.065,29	- 12.730,27

IZ DEKANIJ

	2000	2001	Razlika
OGLEJ	4.749,85	4.824,00	74,15
ČERVINJAN	11.037,83	7.143,87	- 3.893,96
KRMIN	5.876,06	5.295,10	- 580,96
DEVIN	5.436,95	4.761,00	- 675,95
GORICA	12.128,54	10.871,82	- 1.256,72
GRADIŠČE	6.465,52	5.398,38	- 1.067,14
TRŽIČ	6.179,72	6.601,63	421,91
RONKE	5.163,28	4.740,62	- 422,66
ŠTANDREŽ	6.806,28	5.596,53	- 1.209,75
VISCO	2.708,30	2.483,39	- 224,91

USTANOVE, ZAVODI, RAZNE OSEBE	6.646,80	6.675,00	28,20
SKUPNO	73.199,13	64.391,34	- 8.807,79

DEKANIJA OGLEJ

OGLEJ	523,00
BELVEDERE	100,00
BOSCAT	95,00
FIUMICELLO - S.VALENTINO	200,00
FIUMICELLO - S.LORENZO	200,00
FIUMICELLO - PAPARIANO	250,00
FOSSALON PRI GRADEŽU	390,00
GRADEŽ	2.300,00
ISOLA MOROSINI	--
S.MARTINO DI TERZO	276,30
TERZO D'AQUILEIA	244,70
VILLA VICENTINA	245,00
SKUPNO	4.824,00

DEKANIJA ČERVINJAN

ČERVINJAN	5.250,00
MUSCOLI	501,00
PERTEOLE	150,00
RUDA	620,00
SACILETTO - ALTURE	100,00
SCODOVACCA	319,00
STRASSOLD	203,87
SKUPNO	7.143,87

DEKANIJA KRMIN

BORNJAN	470,00
BRAČAN	175,10
KOPRIVNO	1.200,00
KRMIN - STOLNICA	820,00
KRMIN - ROSA MISTICA	400,00
KRMIN - SV. LEOPOLD	465,00
CORONA	--
DOLENJE - MIRNIK - SKRLJEVO	155,00
MARJAN	390,00
MEDEJA	200,00
MORARO	500,00
MOŠ	520,00
ŠLOVRENC	--
SKUPNO	5.259,10

DEKANIJA DEVIN

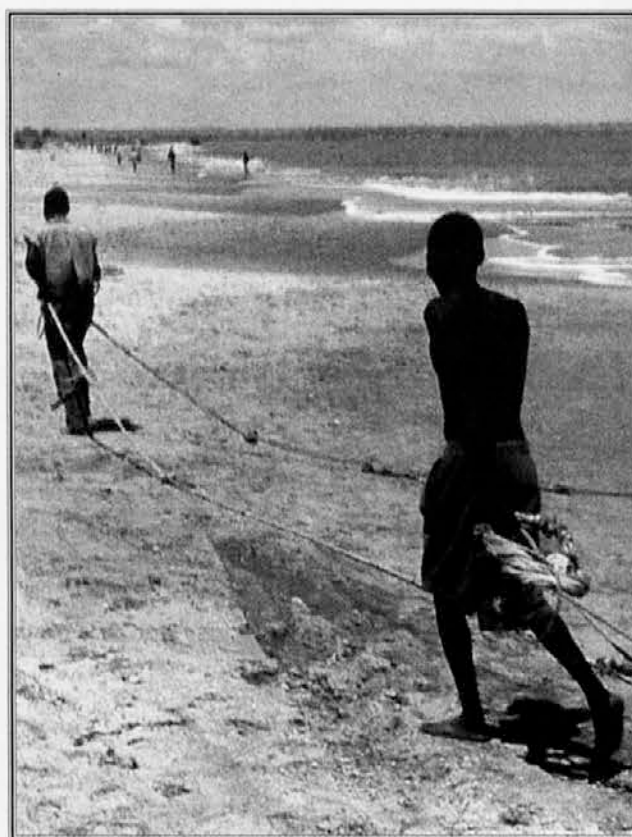
NABREŽINA	1.050,00
DEVIN IN ŠTIVAN	250,00
MAVHINJE	280,00
ŠEMPOLAJ	580,00
ZGONIK	460,00
SESLJAN - SV. FRANČIŠEK	1.191,00
RIBIŠKO NASELJE	850,00
SKUPNO	4.761,00

DEKANIJA GORICA

STOLNICA IN MISIJONSKA SKUPINA	875,00
B.V.MISERICORDIA (CAMPAGNUZZA)	150,00
MARIJA KRALJICA	--
NAŠA GOSPA IZ LURDA	170,00
SRCE JEZUSOVO	2.908,96
SAMOSTAN PATROV KAPUCINOV	365,00
SV. JANEZ OD BOGA IN SV. JUST	100,00
SV. JOŽEF DELAVEC	1.450,00
SV.PIJ X.	500,00
SV. ROK	600,00
SV. ANA	450,00
SV. IGNACIJ	1.312,86
NADŠKOFIJSKA KAPELA SV. ANTONA	445,00
SV.VID IN MODEST	945,00
LOČNIK	600,00
SKUPNO	10.871,82

DEKANIJA GRADIŠČE

FARA OB SOČI	600,00
GRADIŠČE-ŽUPNIJA	2.004,38
ZDRAVŠČINA	362,00
ROMANS OB SOČI IN FRATTA	1.040,00
ZAGRAJ	145,00
ŠMARTIN NA KRASU	212,00
VERŠA	--
VILEŠ	1.035,00
SKUPNO	5398,38

DEKANIJA TRŽIČ

SV. AMBROŽ	1.547,63
B.V. MARCELLIANA	620,00
SV. JOŽEF	720,00
SV. NIKOLAJ IN PAVEL	2.474,00
SV. ODREŠENIK	620,00
ŠTARANCAN	620,00
SKUPNO	6.601,63

DEKANIJA RONKE

BELJAN	--
FOLJAN	236,00
PIERIS	100,00
SREDIPOLJE - POLAČE	284,00
RONKE - SV. LOVRENC	559,00
RONKE - MARIJA MATI CERKVE	1.000,00
RONKE - ROMJAN	936,82
ŠKOCJAN OB SOČI	378,00
ŠPETER OB SOČI IN KASELJAN	620,00
TURJAK	626,80
SKUPNO	4.740,62

DEKANIJA ŠTANDREŽ

KRMIN - SV. SUBIDA slov. verniki	300,00
DOBERDOB	300,00
GABRJE	272,39
JAZBINE (ŠTEVERJAN)	170,00
GORICA - SLOV. PAST. SREDIŠČE	750,00
JAMLJE	110,00
PODGORA	243,00
PEČ	247,85
PEVMA - ŠTMAVER	--
RUPA	347,57
ŠTEVERJAN	365,00
VRH. SV. MIHAELA	568,85
ŠTANDREŽ	845,87
SOVODNJE OB SOČI	1.006,00
DOL	70,00
SKUPNO	5.596,53

DEKANIJA VISCO

AIELLO DEL FRIULI	10,00
CAMPOLONGO	253,39
CHOPRIS -VISCONI	150,00
CRAUGLIO	152,00
JOANNIS	300,00
NOGAREDO AL TORRE	260,00
S.VITO AL TORRE	858,00
TAPOGLIANO	250,00
VISCO	250,00
SKUPNO	2.483,39

USTANOVE - ZAVODI - RAZNE SKUPINE

GORICA - DOM ZA OSTARELE	
VILLA S.VINCENZO	400,00
GORICA - ZAVOD NOSTRA SIGNORA	550,00
GORICA - ZAVOD SV. DRUŽINE	1.250,00
GORICA - ZAVOD SV. DRUŽINE	
KAPELA IN GOSTJE	250,00
GORICA - ZAVOD SESTER URŠULINK	1.000,00
GORICA - REDOVNICE PROV.	
"NAZARENO"	500,00
GORICA - SESTRE ČUDODELNE	
SVETINJE	1.600,00
RAZNI DAROVALCI	1.125,00
SKUPNO	6.675,00

USTANOVA SVETO DETINSTVO

AIELLO - MISIJ. SKUPINA OD LOTERIJE	581,00
NABREŽINA	440,00
CAMPOLONGO AL TORRE	115,00
CAMPOLONGO AL TORRE - OD KRSTOV	50,00
ČERVINJAN	290,00
FARA OB SOČI	500,00
MARJAN	100,00
MOŠ	245,00
MUSCOLI	267,48
NOGAREDO AL TORRE	116,00
STRASSOLD	916,00
SAN VITO AL TORRE	312,00
VILLA VICENTINA	50,00
RIBIŠKO NASELJE	100,00
VILEŠ	380,00
SKUPNO	4.462,56

SV. PETER APOSTOL

POSVOJITVE	48.211,39
SKUPNO	48.211,39

Škedenj / 50 let duhovniške službe g. Jakomina v Škedenju

Pričevalec vere, naroda in sožitja

"Petdeset let skupnega življenja. Blizu smo si bili v veselju, težavah in žalosti."

V Škedenju se bo še dolgo govorilo o nedeljskem prazniku ob 50-letnici duhovniške službe g. Dušana Jakomina v domači župniji. Med uličicami, ki gledajo na železarno in tržaški zaliv, se bo še dolgo sprehajal glas o bogati sv. maši, o slovesnem petju na koru, o množici ljudi, ki je napolnila škedenjsko cerkev, in o občutkih najgloblje sreče, da se je celotna škedenjska skupnost na najprimernejši način poklonila duhovniku, ki je globoko zaoral na verskem, kulturnem, etnografskem in medetničnem področju. Niti najhujša burja ne bo odpihnila v pozabo bogatega, petdesetletnega seznama dobrih del, ki nosijo podpis g. Jakomina. Mirno lahko trdimo, da ni bilo nedeljske srečanje le praznik, pač pa pravo ljudsko slavo v zahvalo jubilarantu in v ponos skupnosti.

FOTO KROMA

Zbiranje je bilo pred Domom Jakoba Ukmarja, od koder je do cerkve krenil sprevoz, objekt v narodne noše. Pred božjo službo je v pozdrav zapela ženska skupina v narodnih nošah in se nato postavila ob glavnem oltarju, kjer so jih pričakale ostale narodne noše. Slika je bila enkratna: šest somačevalcev in g. Jakomin v okrašenem prezbitoriju med številnimi škedenjskimi narodnimi nošami.

Uvod v Perosijevo mašo, imenovano *Eucharistica*, ki jo je za to priložnost našteliral

Škedenjski cerkveni pevski zbor, sta predstavili Jadranka Cergol v slovenščini in Luisa Viginji v italijanščini. Domači zbor je prvič izvedel *Eucharistica* za Božič leta 1956, tako pri polnočnici kot pri dnevni maši in na novega leta dan. S povečanim orkestrom jo je ponovil za Božič dve leti kasneje. Z isto mašo, vendar ob orgelski spremljavi, je zbor nastopil tudi ob proslavitvi 150-letnice sedanje škedenjske cerkve, in sicer 16. aprila 1989. Partituro za orkester je napisal domači skladatelj Ivan Grbec, ki je tedaj tudi spremljal na orgle. Skladatelj, organist in duhovnik Lorenzo Perosi, ki ga uvrščamo med največje skladatelje sodobne cerkvene glasbe, se je rodil v Tortoni (1872) in umrl v Rimu (1956). Dolga leta je vodil zbor bazilike sv. Marka v Benetkah in Sikstinske kapele pri Sv. Petru v Rimu.

Za nedeljski nastop pod

vodstvom Iztoka Cergola (ponovitev bo 19. oktobra ob 17. uri v Piranu) so imeli pevci 26 vaj. Na orgle jih je spremljal prof. Tomaž Simčič, pri vajah pa Tamara Cetin Vatovec. Pevci so prepričljivo in slovesno podali vseh pet delov maše (Kyrie, Gloria, Credo, Sanctus in Agnus Dei) in z ubranim petjem obogatili trojezično mašo.

Pred zaključkom se je Lojze Debelis v imenu cerkvene zbora in slovenske skupnosti zahvalil g. Jakominu za petdesetletni trud na verskem, kulturnem in etnografskem področju. Spomnil se je Jakominovih začetkov v Škedenju, ko je poln navdušenja najprej poskrbel za mlade s srečanj in izleti, potem je nastal zbor (prihodnje leto bo praznoval 50-letnico obstoja) in še marsikaj. "Z vsem srcem ste se živeli v skupnosti in danes ste eden od njenih stebrov", je dejal Debelis g. Jakominu in

opomnil na tretje veliko poslanstvo kulturnega delavca Jakomina v Škedenju: zbiranje starih predmetov, da bi ne šla slovenska kulturna dediščina v pozabo. In nastal je tudi bogat muzej.

Tople besede zahvale za skrb, ki jo še danes g. Jakomin posveča mladini, je izrekel Ivo Mozetič: "Imamo vas za pastirja in zato se vam iz srca zahvaljujemo!" Predsednica KD Ivan Grbec Lojzka Umarija pa je besede zahvale usmerila predvsem na ogromno delo, ki ga je g. Jakomin posvetil ohranjanju slovenskih korenin v Škedenju.

In zadonela je *Zahvalna pesem*.

Potem je za opravljeno delo čestital italijanski škedenjski župnik, ob koncu pa se je g. Jakomin zahvalil Bogu in vsem sodelavcem, celotni skupnosti: "Če je kaj nastalo, je zasluga vseh sodelavcev!" Misel je letela na slovensko in italijansko skupnost, ki v različnosti išče skupne cilje in dela v korist celotnega Škedenja. Izživ prihodnosti je jasen: zapustiti novim generacijam bogato zapuščino preteklosti z jasnim pogledom v prihodnost. "Srečen sem, da sem duhovnik, ker je to najboljši način, da dajem, kar sem sposoben dati!"

In zbor je zapel Na mnogaja ljeta!

MR

OBVESTILA

ZDRUŽENJE PROSTOVOLJECEV Hospice Adria onlus organizira informativna večera na temo *Pomoč težkemu bolniku in družini*. Prvo srečanje bo v petek, 10. oktobra 2003, ob 17. uri na Opčinah v dvorani Zadrugne kraške banke. Sledilo bo srečanje na sedežu v Trstu, ul. Mazzini 46/1, ob 18.30. Dobrodošli vsi, ki imajo odprto srce za težave svojega bližnjega.

ZDRUŽENJE PROSTOVOLJECEV Hospice Adria onlus organizira osem tedenski tečaj *Blizu v težkem času*, ki ga bodo vodili člani Slovenskega Društva Hospic iz Ljubljane. Tečaj je namenjen vsem, tako študentom kot upokojencem. Prvo srečanje bo v petek, 24. oktobra 2003, ob 17. uri na sedežu društva v Trstu, ul. Mazzini 46/1. Za dodatne informacije pokličite

te tel. št. 040 421880 oziroma 040 634813.

DAROV

OBOLETNICI smrti pokojnega moža Vinkota Marca daruje žena Marija 25,00 € za cerkev v Bazovici.

OBSREBRNI poroki Jordan in Marija Capponi darujeta 50,00 € za cerkev na Pesku.

ZA POTREBNE v Kanalski dolini daruje župnija Mavhinje 410,00 €.

ZA MISIJONARJA Ernesta Saksido darujejo N.N. iz Brega 10,00 €.

ZAMISIJONARJA Ernesta Saksido daruje N.N. 30,00 €.

ČESTITKE

Paolo Bembi je pred kratkim diplomiral na tržaškem konzervatoriju G. Tartini iz kitare. Z njim se veseli in iskreno čestita rojanski cerkveni pevski zbor.

Praznik sv. Vincencija Pavelskega

"Z Bogom začni vsako delo, da bo dober tek imelo!"

S tem geslom smo člani Slovenske Vincencijeve konference v Trstu tudi letos začeli novo delovno leto. V četrtek, 25. septembra, je naš duhovni svetovalec g. Jože Špeh v kapeli šolskih sester pri Sv. Ivanu daroval sv. mašo v čast našemu zavetniku sv. Vincenciju Pavelskemu, ki goduje 27. septembra. Iz njegovega govora povzamem le dve vodilni misli: ne sodimo mladine, ampak ji pomagajmo najti pravo pot, predvsem z zgledom. Posnemajmo sv. Vincencija in druge svetnike, bodimo do sočloveka odprtih rok in odprtega srca.

Po maši smo se ob čaju in

slačicah o marsičem porazgovorili: o izletu Kluba prijateljstva na Koroško 6. oktobra, ki je pritegnil mnogo udeležencev. G. Špeh nas je povabil na Prosek, naj pridemo poslušat razlago Sv. pisma in si ogledat slike z njegovih potovanj po daljnem svetu. Prosili smo ga, naj pride on s temi slikami v ul. Donizetti na sestanek Kluba prijateljstva.

Odsli smo z novim navdušenjem naproti svojemu poslanstvu: pomagati potrebnim tostran in onstran meje; delati družbo osamljenim ostarelim itd. itd. Sv. Vincencij naj nam stoji ob strani in izprosi božje pomoči.

Na tiskovni konferenci Karitas

Na strani potrebnih mladoletnikov s pobudo "Posvojitev na bližino"

Ker občina čedalje črta finančno podporo, je še toliko bolj pomembna občutljivost posameznika; ustanova Villaggio del fanciullo gostila 14 mladoletnih prebežnikov

Tržaška Karitas se je na tiskovni konferenci, ki je potekala v petek, 3. oktobra, še enkrat izkazala kot dragocen dejavnik v načrtovanju podpore tistim, ki se iz različnih razlogov znajdejo v hudih življenjskih težavah. Tokrat so predstavniki 'operativnega dela' tržaške škofije sklicali novinarsko srečanje, da bi orisali projekt posvojitve na bližino mladoletnih tujcev, ki prihajajo k nam brez spremljevalcev. Tako posinovitve bi ne potekalo kot običajno. Gre namreč za finančno podporo (v višini mesečnih 30 evrov za vsaj eno leto), ki bi jo družine našega območja nudile Karitas za vzdrževanje vzgoje 14 mladoletnikov, ki jih gosti openska ustanova Villaggio del fanciullo. Ti najstniki so prišli v naše kraje iz potrebe in doma zapustili družino ter revno bodočnost. Če je poklicno izobraževanje financirano od evropskega

socialnega sklada, je mladim prebežnikom potrebno nuditi ustrezna oblačila in hrano. Take ustanove, ki nudijo zatočišče in človeško toplino, so danes še toliko bolj hvalevredne, saj tržaška občina čedalje črta finančno podporo podobnim zavodom z izgovorom, da so blagajne prazne. "Problem, ki se nam postavlja, je ekonomske in politične narave", je dejal msgr. Pier Giorgio Ragazzoni. "Ker občina trdi, da ni v stanju vzdrževati stroškov, povezanih z našo dejavnostjo na tem področju, upravičeno menimo, da bi morali to breme prevzeti nase še dežela in širša italijanska stvarnost." Problem pa ima tudi politično iztočnico. "Gre namreč za nepojasnjeno tolmačenje zakona Bossi-Fini, ki še nima izvršitvenega pravilnika; prav zato je še vedno podlaga pravilnik zakona Turco-Napolitano, ki določa, da mora biti

povratak beguncev izključno v njihov interes. Skratka na tem področju vlada zmeda". V taki zmešnjavi nastadajo zato mladi begunci, ki so začeli obiskovati tečaje poklicnega izobraževanja vupanju na dostojno zaposlitev v krajevnih obratih (več je primerov tistih, ki so se uspešno zaposlili v tržaški Fincantieri). Zakon Bossi-Fini pa predvideva izgon tistih polnoletnih beguncev, ki niso v Italiji preživeli obdobja petih let, med katerim bi vsaj dve leti obiskovali izobraževalne tečaje. Kar se tiče mladoletnih beguncev, je ta zakon le pretve-

za za njihov nasilni izgon, saj je skoraj nepojmljivo, da bi se taki najstniki k nam zatekli brez staršev pri samih trinaj-

FOTO KROMA

stih letih; včasih pa - poroča Karitas - se žal tudi to dogaja. "Kot katoličani se zato sklicujemo na papežev poziv, v katerem svetli oče govori o kulturi sprejema. To je torej operativna linija, kateri sledi celotna evropska cerkev", je

zaključil msgr. Ragazzoni in takoj obrazložil smernice projekta, ki bi potekal v prostorih centra Villaggio del fanciullo na Opčinah.

Namen tržaške Karitas je namreč pritegniti pri podpori mladoletnih beguncev široko stvarnost verskih organizacij, tako da bi olajšala breme občini Trst. Sklicujoč se na človekoljubje, bi nudili potrebnim najstnikom enake možnosti in enako dostojanstvo, ki ga imajo tukajšnji sovrstniki.

Ravnatelj objekta Villaggio del fanciullo don Roberto Pasetti je podčrpal nujno povezavo med podporo naših družin in pomenom izobraževanja. Človekoljubni načrt je nastal torej iz potrebe, da bi najstnikom v stiski nudili podporo na poti odrasčanja in jih polagoma pospremili do samostojnega življenja. Le

takat bodo v stanju pomagati družini, ki so jo bili nekoč zapustili.

Odnos ustanove Karitas s sedanjo tržaško občinsko upravo ni najboljši. Razlog za to je predvsem v premajhni občutljivosti, ki so jo nekateri predstavniki javne uprave dokazali do problema revščine v manj razvitih državah Vzhodne Evrope: že poleti se je vnela polemika med Karitas in odborico Claudio D' Ambrosio, ko je ta kratkoma izenačila revščino naših krajev z revščino nekaterih predelov Romunije. "Taka izjava je bila res neumestna", se je izrekel direktor Karitas Mario Ravalico. "Revščine na severnem predelu Romunije ne moremo primerjati z revščino tu pri nas. Ponemod v severnih deželah Romunije so še vasice, kjer so hiše izdelane še iz kamnja in blata; cest pa ni speljanih", je dodal direktor objekta Villaggio del fanciullo.

Dodatne informacije za projekt "Posvojitev na bližino - podpiraj študij" na telefonskih številkah 040 211175 oziroma 040 211036, fax 040 2159658.

IG

Dogajanje na občini Slovenska konzulta umeščena

Goriški občinski svet je na svoji zadnji seji 25. septembra vzel na znanje mnenje deželne službe za krajevne uprave glede sestave slovenske konzulte pri goriški občini. Ta je namreč zaprosila deželni urad za mnenje, ker desničarska opozicija v goriškem občinskem svetu ni hotela imenovati svojega predstavnika v odbor konzulte. S tem je hotela preprečiti delovanje tega organa. Na deželi so bili drugačnega mnenja in goriški občini odgovorili, da konzulta, ki je posvetovalnega značaja lahko deluje tudi če opozicija ne imenuje svojega predstavnika. S sklepom občinskega sveta je postopek zaključen in slovenska konzulta lahko začne z delom.

Seveda je opozicija v pravi ponovno nasprotovala umestitvi konzulte, češ da je nepotrebna, saj nima več no-

benega smisla po izglasovanju zakonov št. 482/99 in 38/2001, ki predvidevajo za Slovence, po njihovem mnenju, za vse jezikovne in druge pravice.

Sedaj je na vrsti goriški župan, ki mora sklicati konzulto, da izvoli iz svoje srede predsednika, podpredsednika in tajnika. Slovensko konzulto pri goriški občini sestavlja pet predstavnikov Zveze slovenske katoliške prosvete, in sicer: Nadja Grusovin, Damjan Paulin, Bogdan Podveršič, Silvan Škorjanc in Ivan Žerjal. Isto število ima Slovensko kulturno gospodarsko zvezo, in sicer: Aleš Doktorič, Igor Komel, Kristina Knez, Rudi Pavšič in Mariza Pelesson, dva sta predstavnika sindikata slovenske šole in Milan Jarc. Renzo Boscarol in Aldo Rupel pa sta bila izvoljena od občinskega sveta.

Po pastirskem obisku v duhovniji sv. Ivana "Z novimi močmi naprej!"

Medtem ko je goriški nadškof msgr. Dino De Antoni že začel pastirski obisk v Gabrju, Rupju, na Peči in Vrhju sv. Mihaela, še vedno odmeva s srečanji in vsebinami izredno bogati obisk, ki ga je imel s slovenskimi predstavniki verskih, kulturnih, vzgojnih in drugih ustanov v mestu Gorica. O obisku samem smo želeli, da nam še kaj pove upravitelj duhovnije sv. Ivana, msgr. Cvetko Žbogar, ki je z navdušenjem povedal tole: "Obisk je zlasti duhovno zelo lep uspel. Večeri so bili dobro obiskovani. Nadškof je bil zelo zadovoljen, da je sploh spoznal našo stvarnost v celoti, na 'eni' in 'drugi' strani. Vsi so ga prav lepo sprejeli."

Vodjo naše duhovnije, ki zbira vernike iz vsega mesta, smo vprašali, kateri so bili po njegovem mnenju najboljši trenutki pastirskega obiska. "Po mojem je bil eden najlepših trenutkov obisk med študenti višjih šol v polni dvorani slovenskega šolskega

FOTO DDP

središča; kakšna vprašanja so mu postavljali! Nisem pričakoval takega sprejema. Tudi nadškof je bil posebno navdušen s tem obiskom. Pa tudi v vrtcih je bilo vzdušje zelo sproščeno, saj se je nadškof prilagodil otrokom, z njimi se je igral."

Z velikim navdušenjem je takole potegnil črto: "Po obisku vlada splošno zadovoljstvo. Med drugim je šlo za pravi 'mali misijon', ki nas je napojil z novimi energijami."

Sovodenjski krvodajalci se zahvaljujejo

Odbor slovenske sekcije združenja prostovoljnih krvodajalcev iz Sovodenj se zahvaljuje vsem, ki so pripomogli k temu, da je baklada v soboto, 27. septembra, tako lepo uspela. Za sodelovanje in podporo se pristočno zahvaljuje zlasti Zadružni banki Dobrodo in Sovodnje, tiskarni Grafica goriziana in Kulturnemu društvu Sovodnje, pa tudi zastopnikom občinske uprave za prisotnost in pridnim gospodinjam za odlične sladice, ki so bile naprodaj z geslom "Košček peciva, košček dobrote za Via di Natale". Zahvala naj gre tudi gospe Luciji Samero, ki je v deželi odgovorna za tvrstno dobrodelne pobude v prid ustanove Via di Natale iz Aviana. Na bakladi v Sovodnjah, ki se je je udeležilo nekaj sto ljudi, so prireditelji nabrali 2.200 evrov.

ZAHVALA

Nepričakovano nas je zapustil naš dragi mož in oče
MARČELO HUMAR

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so nam stali ob strani v teh težkih trenutkih, cerkvenemu pevskeemu zboru, msgr. dr. Oskarju Simčiču, g. župniku Antonu Lazarju in vsem, ki so na katerikoli način počastili njegov spomin.

Žena Vera, hči Loreta in sin Štefan z družino
Števerjan, 9. oktobra 2003

Otvoritev obnovljene župnijske dvorane v Podgori Žlahtnost ljubiteljske kulture

Podgora je od minule sobote, 4. t.m., bogatejša, saj ima vaška skupnost odslej na razpolago lepo prenovljeno župnijsko dvorano, katere oder krasi več kot dvajset kvadratnih metrov velika poslikava domačinke Albine Pintar, ki je na steni upodobila vas, Sočo, goriški prostor, vse tja do "brankov slovenstva", kot je sama poimenovala Montaž, Krn, Triglav.

Na slovesnem odprtju prenovljene dvorane se nas je v soboto zvečer zbralo veliko, predvsem pa so prišli domačini in seveda tisti, katerim gre največja zasluga za prenovo župnijske dvorane.

Domači župnik Janko Hajšek je prenovljeno dvorano blagoslovil, goriški občinski odbornik za čezmejno sodelovanje dr. Damijan Terpin pa je prerezal trak in prenovljena župnijska dvorana je bila pretesna, da bi se lahko vsi poseldi in stopili vanjo.

Slovesna akademija, ki jo je dobro zrežirala in pripravila domača učiteljica Lidija Jarc, je bila doživetje zase, saj je nastop gruč otrok, ki so recitali izbor pesmi goriških pesnikov in pisateljev, prijetno in sveže dopolnil odlično pridigo kaplana Martina Čedermaca v izvedbi Božidarja Tabaja. Več kot uro trajajočo prireditev je povezovala Sabina Antoni, predvsem pa doživetvo zapeta slovenska pesem, ki so jo na odru podoživeli pevci vokalne skupine Akord in Mešanega pevskega zbora Podgora, oba pevska sestava je vodil dr. Mirko Spazzapan.

Svojevrstno doživetje je bil nastop najmlajših pevcev-predšolčkov, ki so na odru dokazali, da se za pevsko kulturo tudi v prihodnje v Podgori ni bati.

Domača slikarka Albina Pintar je v skromnih besedah orisala prisotnim svoje veliko likovno delo, občinski odbornik dr. Damijan Terpin se je Podgorcem zahvalil za opravljeno prostovoljno delo in obljubil pomoč občinske uprave v prihodnje, medtem ko je predsednik Zveze slovenske katoliške prosvete iz Gorice dr. Damjan Paulin domačinom najprej čestital za veliko opravljenega dela, za prenovljene prostore dvorane in tudi sicer za bogato kulturno delo, ki je po njegovem samo še en dokaz več, kako res je, da ima svoje dostojanstvo in svoje mesto tudi v današnji družbi ljubiteljska kultura, predvsem pa vse tisto neplačano in prostovoljno delo, ki ga je bilo potrebno izjemno veliko, da se je lahko v Podgori obnovila dvorana, predvsem pa ga je treba vsak dan izjemno veliko, če hočemo ohraniti slovensko besedo in omiko v vasi.

Zahvala najbolj prizadevnim in vsem tistim, ki so se najbolj žrtvovali, je bila lepo dejanje, ki je akademijo uvedlo, in je zato prav, da napišemo imena vseh tistih, ki so zelo veliko naredili, da je danes Podgora bogatejša s pre-

novljeno dvorano.

Imena zaslužnih Podgorcev so: Ivo Ambrosi, Natko Antonič, Walter Bandelli, Remidij Blažič, Riccardo Bredat, Ivan Alojz Hlede, Nicolo Martinec, Antonio Melis, Nello Nanut, Rinaldo Nanut, Albina Pintar, Rudi Pintar ter Giovanni Russian.

Slavnostni govornik na prireditvi je bil predsednik goriškega Sveta slovenskih organizacij Janez Povše, njegov govor objavljamo v celoti.

Odveč je pisanje, da sta slovesni akademiji sledili pesem in prijetna družabnost, ki se je zavlekla dolgo v noč.

JUP NAGOVOR JANEZA POVŠETA:

Predrage gostje, predragi gosti, pravzaprav predragi prijatelji!

To je prava beseda, prijatelji, saj se med seboj poznamo in od vedno se lepo med seboj razumemo. Torej pristočno pozdravljeni ob tem dnevu, ko proslavljate obnovitev svoje župnijske dvorane. Z veseljem sem sprejel vaše vabilo, da spregovorim nekaj uvodnih besed v imenu Sveta slovenskih organizacij kakor tudi v svojem osebnem imenu.

Upravičeno proslavljate

FOTO JMP

obnovitev in prenovitev vaše župnijske dvorane, saj je to pomemben dogodek, ki bo v mnogočem pripomogel, da bodo pogoji za najrazličnejše delovanje boljši. V teh lepšanih prostorih se boste še rajši srečevali, vadili in kovali nove načrte ter pripravljali številne nastope. V teh lepšanih prostorih boste s se večjim ponosom sprejemali skupine, ki bodo prišle k vam na obisk, skratka, vaš dom je zdaj bogatejši in vi se ga lahko še kako utemeljeno veselite. Sedaj boste lahko še uspešnejše delovali v sedanjem času, ki je prinesel in bo v prihodnosti prinesel toliko novega, o tem smo prepričani, toliko novega za ta enkratni kraj, ki nosi ime Podgora. Podgora, torej enako ime, kot ga nosi vaše društvo. Še uspešnejši boste lahko v prihodnosti, ki nam vsem skupaj prinaša lepše odnose med

FOTO DP

ljudmi in - kar je še posebno dragoceno - lepše odnose med narodi in narodnostmi. In ti lepši odnosi med vsemi, kar tu ob Soči živimo, so že zaživeli in, prepričan sem, se bodo še krepili. Samo pogledmo, kako je z novo upravo zaživel Gorica, samo pogledmo, kaj vse se dogaja med Gorico in Novo Gorico, kako so se stvari odprle in razprle v celotni naši deželi, vsekakor tudi z izvolitvijo našega deželnega svetovaleca in neumornega ustvarjalca Mirka Spazzapana in drugih slovenskih svetovalcev, in kako smo slednjič doživeli čas, o katerem smo nekoč le sanjali. In sanjali smo o prijateljstvu med vsemi ljudmi, o prijateljstvu različnih govoril in različnih kulturnih izvorov. Sanjali smo, da bi bilo vse, kar je tudi Podgora na poti skozi prejšnje čase doživljala in tudi pretrpela, da bi bilo vse poplačano. Da ne bi bil zaman trud vseh tistih pred nami, ki so tukaj v Podgori gradili vse tisto, kar so danes naše skupne pridobitve, med drugimi tudi ta obnovljeni župnijski dom.

In res ni bil zaman trud številnih žlahtnih osebnosti, ki so Podgori v preteklosti utirale pot. Ni bil zaman trud župnikov, kot je bil med drugimi Stanko Stanič, tukaj službujoč skoraj 15 let vse do konca druge svetovne vojne, sicer predsednik Alojzijevičiča in prvi tajnik Goriške Mohorjeve družbe. Ni bil zaman trud župnika Reščiča, ni bil zaman trud Bernarda Špacapana, ki je v času dvajsetletnega župnikovanja prvi zares usposobil to dvorano, da je postala primerna za srečevanja in najrazličnejše kulturno delovanje. Ni bil zaman trud njegovega naslednika Mirka Mazore, ki je tako prepričljivo gojil prijateljske stike med Slovenci in Italijani tukaj v Podgori. Tu je po svoji vrnitvi iz Argentine učil cerkveni zbor petja Bogomir Špacapan, tukaj je komaj dvanajst let star spremljal cerkveno petje nihče drug kot Vinko Vodopivec. Tu se je pripravljala na učiteljski poklic France Bevk, sem sta hodila na shode Henrik Tuma in Janez Evangelist Krek. Pod to Kalvarijo, v tem primeru je to bila zares Kalvarija, je ne nazadnje deloval in zadobil mučeniske rane Lojze Bratuž ali kot je pretresljivo zapisala

njegova sopotnica Ljubka Sorli, ki je bila učiteljica tudi v vašem kraju: "V Podgori milo peli so zvonovi/ v božični čas ... Na koru pesmi svete/ tvoj zbor ubiral je za božje Dete./ Še Soča z njim je pela med bregovi./ ... Utihičila je pesem ... " Da ne govorimo o vseh drugih duhovnih pastirjih, ki so za vas skrbeli in skrbijo vse do današnjih dni. "Utihičila je pesem ..." V resnici pesem med vami v Podgori ni nikdar utihičila, skupaj z vsemi, ki so jo razumeli, je preživela vse hudo in dospela v ta čas, dospela v sedaj ter upira svoj pogled v naprej. Mešani pevski zbor, cerkveni zbor, otroški zbor in recitatorji, pevska skupina Akord in še mnogo drugega, vse to je nadaljevanje vsega tistega, kar se je v Podgori dogajalo in zgodilo že prej.

In tako ste prenovili in obnovili vašo župnijsko dvorano in pri tem ste vsi med seboj sodelovali, predstavniki slovenskega, italijanskega in furlanskega kulturnega izročila in to je čudovito. Na ta način, s takšnim medsebojnim sodelovanjem, ste dozidali in nadzidali tisto najlepšo in najčudovitejšo stavbo, ki se ji pravi stavba prijateljstva in razumevanja. Ni reči kaj drugega, kot to, da bi stavbe medsebojnega razumevanja in prijateljstva gradili tudi v prihodnje - v tem srečnem obdobju, ko je naša narodnostna skupnost postala resnično enakopravna z vsemi drugimi in je bolj kot kdaj koli prej poklicana, da prispeva svoj izvorni, se pravi naš delež, delež naše človeške, verske in vsakršne izkušnje. Da prispeva delež skupaj z vsemi slovenskimi, italijanskimi in furlanskimi prijatelji ter sploh vsemi ljudmi dobre volje.

Podgora, vaše društvo, je v tem smislu močan pričevalec srečnega sobivanja in takšen, prepričan sem, bo zagotovo tudi v prihodnje. Zato nadaljujte po tej poti in bodite prepričani, da je takšno vaše delovanje izjemno dragoceno in pomembno. Zaključujem prav s tem, da vam, Prosvetno društvo Podgora, za ta današnji dan, še enkrat iskreno čestitam in vam želim, da bi bili tudi v bodočnosti tako uspešni, kot ste bili doslej, in zaradi česar ste cenjeni in spoštovani.

Pisatelj Boris Pahor gost Galerije Ars v Kulturnem centru Lojze Bratuž

Neuklonljiv demokrat in Slovenec

Injekcijo zdravega narodnega ponosa je prejel, kdor se je v sredo, 1. oktobra, udeležil kulturnega večera v mali dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž, kjer se je Galerija Ars želela pokloniti tržaškemu pisatelju Borisu Pahoru ob njegovem visokem življenjskem jubileju. Pred srečanjem, med njim in po njem je stala pod odrom lepo oblikovana razstava knjižnih del starostne naših zamejskih književnikov, njegov "trajni spomenik", ki ga je za to priložnost postavila knjižnica Damir Feigel.

Večer sta v imenu prireditelja uvedla prof. Vida Bitežnik z najtoplejšimi voščili jubilaru in s šopom cvetja ter Saša Quinzi. Glasbeni utrinek pa je na klavir poklonila sveže diplomirana pianistka Neva Klanjšček, ki poučuje na SCCV Emil Komel.

Prof. Lojzka Bratuž, ki je vodila večer, je zaželela gostu, da bi bil še živahen in ustvarjalen in da bi nam še naprej posredoval svoje misli, izkušnje in modrost. Razgovor z "mladostno razpoloženim jubilarom" je namreč vedno spodbuden, je povedala. Prebrala je tudi čestitke, ki jih je Pahorju pred tremi desetletji napisal Kocbek in so tudi da-

FOTO BUMBAGA

nes še kako aktualne. Od prve pisateljeve knjige do danes je poteklo 55 let, množijo se prevodi tako po Evropi kot v ZDA. In vendar ostaja Pahor v nekaterih krogih še vedno "nezaželena" osebnost, zlasti v matični domovini. O tem in številnih drugih temah je gost povedal veliko zanimivega. Za iztočnico mu je prof. Bratuževa postavila vprašanje o odnosu mladih do književnosti, o vlogi šole, pa še o slovenskem jeziku po vstopu matice v EU. Pahor je smotno povezoval našo preteklost in polpreteklo zgodovino s sodobnimi dogodki ter ugotavljal, da sta svoboda in demokracija temelja zdrave vzgoje, osebnostne in družbene rasti.

Samo tako okolje namreč zagotavlja pravilno vrednotenje in zvestobo lastni nacionalni biti ter sploh odprti pogled na svet in druge. Še vedno pa obstajajo "ideološko zavezani ljudje", ki "solijo pamet" in "vcepljajo pogled na svet".

Šola naj gradi značaj, katerega prvi element mora biti svoboda, je brezkompromisno pribral. Slovencem je treba vrniti nacionalno zavest, ki je vezana na ponos. Brez tega bomo v Evropi šibki. Podobno je z našim jezikom: ta se bo rešil, le če se bo reševala slovenska skupnost kot narod.

Govor je bil tudi o semenih letih, ko je pisatelj začel razmišljati o tem, kdo je; "bil sem na tem, da izgubim slo-

vensko zavest". Naskrivaj je začel brati slovenske knjige in v njih našel samega sebe. "Moje življenje je vedno zahtevalo plavanje proti toku," je rekel, saj se je spopadel s tremi totalitarizmi, kar ga je utrdilo. O prijatelju Kocbeku je povedal, da je bil velik gospod in plemenita duša, ki bo v Sloveniji cenjen še le nekaj desetletij. Cenil je naša primorska kulturna in literarna snovanja, ki jih "Ljubljana ne sme gledati zviška". Biti moramo samozavestni: "Ne pomagajmo nič biti diplomat..."

Dramatično izkušnjo, ki ga je globoko zaznamovala, je doživel v taborišču. Vsakdanji dotik s smrtjo je v njem sprožil nekontrolirano težnjo po samouveljavitvi in iskanju pozitivnega. To je bila zanj terapija. Ganljive so bile Pahorjeve besede o pečeh, ki so go-rele, o skeletih, ki so čakali, o pepelu v greznici... "Morali smo štediti vsak kanec življenjskega soka, da smo preživel... S človeškimi telesi so ravnali kot s slamo... Drugače gledaš na življenje..." Tudi zato Pahor govori in piše o lepoti človeškega telesa in ljubezni, ki je taka, "da čutiš vrednost človeka".

Danijel Devetak

Delegacija obeh Goric v Strasbourg

Sodelovanje se mora še okrepiti

Goriški čezmejni prostor nastaja na ravni srečevanja upraviteljev z obeh strani meje, ki so stopili na pot tvornega in vsestranskega sodelovanja; veliko manj je priložnosti, da se meja briše v povezovanju in dialogu med tu živječimi. Tudi po tej plati je bilo tridnevno potovanje v Strasbourg delegacije obeh Goric med 22. in 24. septembrom premik v smer, ki jo narekuje širitev EU proti vzhodu. Na strasbourškem sedežu evropskega parlamenta in v Svetu Evrope je bila goriška delegacija deležna zagotovila, da Evropa pozorno gleda na ta pro-

stor, kjer so prizadevanja upraviteljev uperjena v zblizevanje ljudi, skozi katere je rezala ne le politična, temveč predvsem ideološka meja.

"Čezmejno sodelovanje na Goriškem je zgledno, vendar se ga še da in mora dodatno pospešiti in okrepiti," je v Svetu Evrope poudaril visoki funkcionar Alfonso Zardi, ki se pri oddelku za pravne zadeve ukvarja z vprašanji obmejnih področij. Za navzoče upravitelje - župana Nove Gorice Mirka Brulca, podžupana občine Šempeter-Vrtojba Dominika Sobana, predsednika goriške pokrajine Gior-

gia Brandolina ter skupino občinskih svetovalcev - so bile te besede priznanje, predvsem pa spodbuda, naj udeležijo tudi bolj ambiciozne oblike institucionaliziranega sodelovanja. S tem v zvezi sta se Brulc in Brandolin zavzela za uresničitev čezmejne regije, kakršnim daje EU vedno večjo vlogo.

Se pred obiskom Sveta Evrope so Goričani - večina je izhajala iz t.i. civilne družbe - prisostvovali zasedanju strasbourškega parlamenta, kjer je goriško društvo z občinskim odbornikom Damijanom Terpinom vred, ki se je udeležil prvega dela potovanja, sprejel evropski poslanec Mitja Volčič. Poudaril je adute za razvoj goriškega prostora, predvsem seveda univerzo, hkrati pa opozoril, da tvega Goriška izostati iz strateških izbir Evrope. Primer še vedno nerešenega vprašanja je peti koridor. O pravem interesu zanj se Italija namreč še ni

izpostavila.

Pot goriške delegacije pa je imela tudi človeško vsebino in pomen. Vseskozi med avtobusno vožnjo in med obiskom evropskih institucij se je javljala živ spomin na politično in družbeno vlogo pred šestimi leti umrlega Darka Bratine, ki je prvi - tako je marsikdo povedal - razmišljal o perspektivah goriškega prostora po vstopu Slovenije v Evropsko unijo in bil torej predhodnik nove Evrope. Po tej spominski plati je bil zato vrhunec potovanja, ki sta ga priredila krožek Rizzati in združenje Darko Bratina, sprejem na županstvu in sve-ta maša v kraju Obernai, kjer je Bratina 23. septembra 1997 izdihnil. V tamkajšnji župnijski cerkvi lepih gotških oblik, posvečeni svetima Petru in Pavlu, je mašnik Ruggero Dipiazza opozoril, da je Bratinova intelektualna svoboda tudi njegova najbolj zlahtna lekcija.

V petek, 17. oktobra

Predstavitev Tolminskih pesmi v Gorici

Najnovejša pesniška zbirka Ljubke Šorli bo - po predstavitev v Tolminu in Novi Gorici - predstavljena tudi v Gorici. Srečanje, ki ga prireja Društvo Ars v sodelovanju z Goriško Mohorjevo družbo in ki ga bo vodil

Ljubke Šorli Tolminskie pesmi

zlatu so zdaj kostanje (Tolmin 1985) in prispevka v zborniku Pogovori srca (Nova Gorica 2002). Krajši izbor pesmi bosta podala gledališka igralka Bogdana Bratuž in Anton Petje. Prisotni bodo urednik zbirm-

ke in avtor spremnega besedila Marijan Breclj, založnik Branko Lušina in slikar Andrej Kosič, ki je za Tolminskie pesmi izdelal vrsto akvarelov. Slike bodo za to priložnost razstavljene v galeriji Kato-liške knjigarne.

Kakor je bilo že večkrat zapisano, je zbirka izšla ob desetletnici pesničine smrti.

Vljudno vabljeni na predstavitev monografije in odprte razstave olj na platno

ANDREJA KOSIČA

z naslovom

MOJ SVET

Ponedeljek, 13. oktobra 2003, ob 17.30

Monografijo bo predstavila Verena Koršič Zorn, umetnika in njegova dela pa Jurij Paljk.

Kulturni center Lojze Bratuž, Gorica, Drevored 20. septembra 85

ZA POPLAVLJENCE V KANALSKI DOLINI

Goriške kulturne in druge ustanove pozivajo k zbiranju sredstev v pomoč prizadetim v Kanalski dolini!

PRISPEVALI SO: druž. Ravnik, ZDA, 500 am. dolarjev; druž. Rijavec-Gorjan 15,00; druž. Maraž, Rupa 30,00 €.

OBVESTILA

SLOVENSKI CENTER za glasbeno vzgojo Emil Komel obvešča, da bo v petek, 10. oktobra 2003, ob 20.30 (drugo sklicanje) občni zbor z dnevnim redom: poročila predstavnikov upravnih funkcij, ravnatelja ter volitve novih upraviteljev.

DRUŠTVO SLOVENSKIH upokojencev za Goriško obvešča, da bo martinovanje v nedeljo, 9. novembra, v Dolu v restavraciji Kapriol. Informacije in vpisovanje do 19. t.m. na sedežu v Križni ulici 3, pri poverjenikih in na tel. št. 0481 882024.

ZDRUŽENJE PROSTOVOLJCEV Hospice Adria onlus organizira tečaj *Blizu v težkem času*. Namenjen vsem. Prvo srečanje bo 24. t.m. ob 17. uri v Trstu, ul. Mazzini 46/1. Informacije: 040 421880 ali 040 634813.

DRUŠTVO SKRD Jadro pripravlja knjigo o kraških mlekaricah. Kdor ima kakšno zanimivo sliko, naj kliče na tel. št. 0481 482015.

DAROV

V **SPOMIN** na brata Ivana Petejanja sestre in brat z družinami 200,00 za cerkev na Peči, 50,00 za MePZ Rupa

Peč, 50,00 za MPZ Mirko Filej in 150,00 € za krvodajalce iz Sovodenj.

NAMESTO CVETJA na grob Ivanu Petejanju družine Peric Mario, Peric Genko, Peric Jožef, Frandolič Marino-Elda, Vižintin Silvana, Bin Zora, Vižintin Liviana 100,00 za MPZ Mirko Filej in 110,00 € za krvodajalce iz Sovodenj.

ZA CERKEV na Peči: v spomin na bratranca Ivana Branko in Emil 20,00; za cvetje druž. Maraž 20,00, Nada Pahor 20,00, Marija Čadek 10,00 €.

ZA CERKEV v Gabrijah: Zofka Černic Florenin 10,00; D.M.Š. 30,00; Jelka in Dominik ob poroki hčerke Valentinne 150,00 €.

ZA CERKEV v Rupi: M.O. 10,00 €.

ZA MISIJON p. Kosa: Stefa-no Marussi 10,00 €.

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

vabi na

OBČNI ZBOR,

ki bo v četrtek,

16. oktobra 2003,

ob 20.30 v mali dvorani

župnijskega doma

A. Gregorčič

v Štandrežu.

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

ABONMA LJUBITELJSKIH SKUPIN ŠTANDREŽ 2003

PROGRAM PREDSTAV:

■ **Nedelja, 19.10.2003, ob 17. uri**

Kulturno umetniško društvo Polzela (Celje)

Jože Kranjc

DETEKTIV MEGLA, komedija

■ **Nedelja, 16.11.2003, ob 17. uri**

Dramski odsek KD F. Prešeren, Boljunec

Dario Fo

MARKOLFA, komedija

■ **Nedelja, 14.12.2003, ob 17. uri**

A.G. Vrba - Vrbje pri Žalcu (Celje)

Peter Ustinov

KOMAJ DO SREDNJIH VEJ, komedija

■ **Sobota, 24.1.2004, ob 20.30 - premiera**

■ **Nedelja, 25.1.2004, ob 17. uri - abonmajska predstava**

PD Štandrež

Marc Camoletti

PIŽAMA ZA ŠEST, komedija

■ **Sobota, 7.2.2004, ob 20.30 - premiera**

■ **Nedelja, 8.2.2004, ob 17. uri - abonmajska predstava**

PD Štandrež

Aldo Nicolai

STARA GARDA, črna komedija

INFORMACIJE, ABONMAJI IN

REZERVACIJA SEDEŽA:

Božidar Tabaj, tel. 0481

20678

David Vižintin, tel. 0481

21332; od ponedeljka do

petka od 12. do 14. in od

18.30 do 20. ure

župnijska dvorana

11.10.2003 od 17. do 19.

ure, **2.10.2003** od 9.30 do

12. ure, **18.10.2003** od 17.

do 19. ure

PRODAJA VSTOPNIC

pri blagajni župnijske

dvorane pol ure pred

vsako predstavo.

CENA ABONMAJA

je 22,00 €, za študente

in otroke 14,00 €

Vse predstave bodo v

župnijski dvorani Anton

Gregorčič v Štandrežu.

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

Pogovor z novim predsednikom Enotne liste mag. Vladimirjem Smrtnikom

“Položaj slovenske narodne skupnosti na Koroškem je dokaj zaskrbljujoč”

Na nedavnem kongresu v Tinjah je stranka Enotne liste (EL) zamenjala po dvanajstih letih svojega predsednika. Andreja Wakouniga je nasledil 36-letni pravnik mag. Vladimir Smrtnik, ki se tudi poklicno že vrsto let ukvarja z manjšinsko problematiko kot vodja Urada za slovensko narodno skupnost pri deželni koroški vladi. Kot politiku in izvedencu za manjšinska vprašanja smo mu postavili nekatera vprašanja v zvezi s trenutnim političnim trenutkom Slovencev na Koroškem.

Kako bi ocenil sedanjí položaj slovenske narodne skupnosti na Koroškem? Kakšne odgovore na te izzive ponuja novo vodstvo EL?

Položaj slovenske narodne skupnosti na Koroškem je dokaj zaskrbljujoč. Ne le, da se vedno manj Korošcev priznava za člane slovenske narodne skupnosti; velik problem je tudi manjkajoča jezikovna kompetenca predvsem mladine. Prijave k dvojezičnemu pouku so sicer kar zadovoljive, jezikovno znanje, ki ga posreduje naš šolski sistem, pa ne odgovarja našim predstavam.

Znotraj EL bomo zaradi tega posvetili veliko pozornosti utrjevanju slovenske jezikovne kompetence in delu z mladino. Želimo doseči, da bi se poleg privatnih dvojezičnih vrtcev tudi javni dvojezični vrtci posluževali sodobnih jezikovnoizobraževalnih konceptov, ki zelo točno določajo smernice za učenje manjšinskega jezika. Ne sme tako biti, da bi bil slovenski jezik le privesek splošne izobraževalne ponudbe vrtcev.

Prav tako bomo zelo dosledno opozarjali na potrebo znanja slovenščine z vidika čezmejnega gospodarskega povezovanja. Prepričani smo, da bo vključevanje Slovenije v EU privedlo do pozitivne dinamike, saj postane s tem slovenščina tudi uradni jezik Evropske unije.

Kako ocenjujete načelni dogovor z Avstrijsko radiotelevizijo o novi ureditvi slovenskega radijskega sporeda na Koroškem?

Koroški Slovenci se desetletja dolgo borimo za celodnevni radijski spored. Enourni radijska oddaja v okviru ORF v nobenem primeru ne more zadovoljiti potrebe manjšine po celoviti radijski oskrbi v jeziku manjšine. Dogovor, ki je bil sprejet, seveda ni optimalna rešitev, je pa bistven napredek od statusa

FOTO V. GUTTHARDT

de na narodno pripadnost in svetovni nazor. Hočem iz klasične narodnostne stranke izoblikovati moderno regionalno stranko južnokoroškega prostora. Našo politiko pa želimo graditi na štirih močnih stebrih: manjšinski zaščiti, v prihodnost zazrti sosedski politiki do Republike Slovenije, gospodarski in infrastrukturni krepitvi južnokoroškega prostora in splošni demokratizaciji koroške družbe.

Prva večja volilna preizkušnja za EL bodo deželne volitve leta 2004. Kako se na omenjene volitve pripravlja EL?

Kar se tiče deželnozborskih volitev 2004, moram reči, da nam nedemokratski volilni red (10 % volilni prag) otežkoča odločitev. Ena opcija vsekakor je, da gremo samostojno v volitve kot močna in neodvisna južnokoroška platforma. V takem volilnem gibanju bi lahko zelo jasno izoblikovali naš politični profil.

Druga opcija pa je, da podpremo stranko Zelenih in se z njimi dogovorimo za daljnoročno sodelovanje. Predvsem naj bi po našem prišlo do sodelovanja na drugih političnih nivojih, npr. na občinskem in zveznem.

Menim, da bi bilo dobro, če skupaj z Zelenimi razvijemo politično gibanje, ki bi odločilno pripomoglo k temu, da bi Koroška postala bolj odprta, strpna in v prihodnost zazrta domovina dveh narodov.

Dokončno odločitev bomo sprejeli sredi novembra. Kakšne so možnosti, da bi Slovenec bil izvoljen v deželni svet?

Možnosti so zaradi visokega volilnega praga tako za Zeleno kot tudi za nas bolj teoretične narave. Pa vendar, tudi v politiki je tako, da je vse mogoče, in še ne morem reči,

kako se bo dinamika razvila.

Vključevanje Slovenije v EU pomeni izziv tudi za Koroško. Kako bo to dejstvo po vašem vplivalo na volilni boj za deželne volitve 2004?

Za nas je prav ta tematika ena centralnih naše dejavnosti nasploh. Vsi vemo, kako negativno je v preteklosti meja na Karavankah vplivala na odnose med Koroško in Slovenijo. Strahovi preteklosti so zamagili pogled na prihodnost. Našo nalogo vidim tudi v tem, da se čim bolj aktivno skušamo vključiti v sosedsko politiko in prispevati pomemben delež k izboljšanju odnosov med Koroško in Slovenijo. Pri tem nam je v veliko pomoč pristop Slovenije k EU. Meja s tem zgubi svojo mistifikacijo in prepričan sem, da bo v prihodnosti lažje komunicirati vse prednosti čezmejne povezovanja.

Kako ocenjujete volilni uspeh slovenskih kandidatov na deželnih volitvah v Furlaniji-Juljski krajini?

Čestitam vsem slovenskim kandidatom, ki so bili izvoljeni v deželni parlament F-Jk. Posebej sem vesel seveda uspeha Slovenske skupnosti in njene kandidata dr. Spazzapana, saj nas s Slovensko skupnostjo veže dolgoletno prijateljstvo in sodelovanje. Je pa jasno, da je situacija v F-Jk precej drugačna od situacije pri nas. Slovenci so bistveno močnejši in zato tudi kot partnerji večinskih strank zelo dobrodošli. Stranke večinskega naroda se povezujejo s Slovenijo in se jim ni treba bati, da bi volilci takšno povezovanje odklonili. Tako daleč pri nas še nismo. Prav zaradi tega želimo EL še močnejše odpreti, in sicer tako, da jo bodo lahko podprli tudi pripadniki večinskega naroda. Šele ko bomo močnejši in uspešnejši, bomo zanimivi tudi kot partner za volilne povezave, ki so pri vas povsem običajne.

Peter Rustja

Prenovljena domačija Cirila Kosmača

Domačija in pot

V Bukovici pri Slapu ob Idrijci slovesno so odprli prenovljeno domačijo Cirila Kosmača ob njegovem rojstnem dnevu.

Zadnjo nedeljo v septembru sta Občina Tolmin in Tolminski muzej, skupaj s KS Slap ob Idrijci, pripravila otvoritev v muzej prenovljene domačije. Slovesnosti so prisostvovali Vojko Stopar, državni sekretar Ministrstva za kulturo RS, njegov namestnik (domačin) Silvester Gaberšek, Tone Peršak, predsednik Društva slovenskih pisateljev in predstavniki tolminske občine, povabljeni gostje

je veren prikaz preprostega kmečkega stavbarstva s konca 19. stoletja. Pisatelj in prevajalec Ciril Kosmač, rojen na Slapu ob Idrijci (1910-1980), je eden najvidnejših slovenskih literatov 20. stoletja ter vodilni stilist slovenske pojavnosti proze.

Krajani teh vasi so dokazali, da ga znajo ceniti tudi s tem, da so pri organizaciji tega dogodka in ureditvi okolice prispevali na pomoč z občudovanja vrednim prostovoljnim

in nekaj sto ljubiteljev slovenske kulture od blizu in daleč.

Večina teh je prišla peš po t.i. Kosmačevi poti od Slapa ob Idrijci do Bukovice tako, kot se je po njej vse življenje iz širnega sveta v ozko dolinico vračal pisatelj sam. To je bilo slišati v pozdravnih besedah. Ta širina sveta je v živo tudi lažje in manj boleče sprejemala Kosmačevo resnico o tem okolju in ljudeh v njem. Vedno bo veljalo tudi pisateljevo načelo: blagor človeku in narodu, ki resnico sprejme, sicer je njegov zgodovinski spomin pogubno izkrivljen. Čeprav se tako boleča, mu resnica toliko bolj ostane zapisana v srcu, toliko bolj njegova. Da je Kosmačeva beseda danes toliko bolj v srcih teh ljudi, je bil dokaz tudi velika množica prisotnih.

Tolminski muzej je bil že pred leti povabljen k sodelovanju pri projektu obnove in preureditve domačije Cirila Kosmača v muzej. O večletnem poteku urejanja Kosmačeve domačije je spregovorila mag. Damjana Fortunat Černilogar. Domačija, sicer skromna enonadstropna hiša,

delom, petjem, recitacijami in folklornimi plesi.

V njih je bil vedno skrit nek dar odnosa do kulture. Posebno pisateljev oče, Franc Kosmač, ki je bil najprej gostilničar, kasneje kmet, vseskozi pa je z izostrenim umetniškim čutom gojil v družini bogat kulturni smisel, ki ni naletel na gluha ušesa, saj je prav gotovo on prvi zaslužil v sinu Cirilu pisatelja. Bil je tudi organist in zborovodja cerkvenega zbora, v družini pa so peli vsi - tako žena kot otroci. Prav o tem življenju priča razstava, postavljena v Kosmačevi domačiji.

Kot nalašč za današnji čas so visokim gostom zveneče besede voditeljice programa: "Umetniki - posebno pisatelji - so ljudje, ki s preprostimi sredstvi - npr. z jezikom - večkrat ostro in zavedno, lahko pa samo instinktivno opazijo in povedo resnico o svetu, pa naj je ta včasih kot Pomladni dan, včasih kot Gosenica. Umetniki spreminjajo svet podobno kot politiki ali gospodarstveniki, le da je njihov pogled neskončno svobodnejši - za nazaj in za naprej..."

MM

Spoštovani!

Popolnoma se strinjam z vašo glosso o risankah. Mislim, da se ne zavedamo, kakšno veliko vlogo imajo pri otrocih risanke, in, na žalost, tudi pri odraslih, kot tudi vsa t.i. popularna kultura, ki jo pač srkamo vsak dan po televiziji, radiu in podobno.

To nas morda še bolj asimilira, vsrkava in enoti z družbo, v kateri živimo, kot samo okolje, v katerem živimo. Včasih je bilo pri tem dogajanju, ki ga imenujemo asimilacija, odločilno okolje, na primer:

Slovenec sredi pretežno italijanskega Trsta je imel več možnosti, da "pozabi" na svoj izvor, kot pa Slovenec v Krasu, za katerega vemo, da je bil in je še vedno pretežno slovenski.

Sedaj pa so se žal medsebojni odnosi s sosedi, z vasi in soljudmi že tako spremenili, da ti tudi življenje v slovenski vasi (čeprav si ves dan na delu v mestu) ne zagotovi nekega popolnega stika s slovenskim svetom, in to ravno zato ne, ker si sam podvržen (kot tudi ostali slo-

venski sovaščani) italijanski popularni subkulturi.

Naši otroci ne gledajo italijanskih risank le zato, ker so jim všeč, ampak tudi zato, ker je z risankami povezano mnogo stvari, ker so risanke predvsem predmet njihovih neposrednih ali posrednih pogovorov z vrstniki.

Pomislimo le na znano japonsko risanko Pokemon in na vse, kar je s Pokemoni

Odmev na glosso O risankah

Še o risankah

povezano: od kart do majic, torb, peresnic in podobnega blaga. Če vsi ali skoraj vsi otroci v naši družbi gledajo Pokemone, je zelo težko, da bo nek otrok gledal drugo risanko, ker bo tako dobesedno "out", se pravi: izrinil se bo sam in ga bodo izrinili drugi otroci iz družbe.

Glede risank bi rad navedel še eno ugotovitev. Znano je, da v severnoevropskih

državah (Skandinavija, Holandska in druge) mladina odlično obvlada angleščino. Zakaj? So mar tam šole in učitelji toliko boljši od naših? Nikakor ne.

Na Švedskem, na primer, se pouk angleščine prične šele v tretjem razredu osnovne šole in ni nič bolj intenziven kot pri nas. Razlika je "le" v tem, da na Švedskem otroci gledajo risanke v originalu oziroma v angleščini in se tako mimogrede učijo jezika. Na Švedskem namreč risanih filmov ne prevajajo, tako kot

jih ne prevajajo na Slovenskem, vsaj večine ne.

Sicer pa se isto dogaja z našimi otroki.

Kako je moj sin lahko že pri štirih, petih letih odlično obvladal italijanščino, ko pa je imel vse prijatelje, vrtec, pevski zbor in podobno izključno slovenske, je tudi živl in še živi v slovenski družini?

Enostavno: ker je gledal risanke v italijanščini.

Lep pozdrav in kar tako naprej!

Bralec Novega glasa (naslov hranimo v uredništvu)

Po hrvaški razglasitvi ribolovno-ekološkega območja na Jadranu Odločitev, ki posega tudi v suverenost slovenskega dela morja

Postopek zoper vodilna uslužbenca Ljubljanske borze za vrednostne papirje

V slovenski vladi in politiki so sicer domnevali, da bo hrvaški Sabor razglasil eno od možnih območij za razširitev pristojnosti v mednarodnih vodah Jadranskega morja, vendar so hkrati upali, da se to vendarle ne bo zgodilo. Vlada in parlament v Zagrebu naj bi po tem mnenju popustila kritikam in posredovanjem iz EU, Rima in delno tudi Ljubljane, ker v obdobju evropskega sodelovanja in združevanja tudi na področju ribištva oz. gospodarjenja z morjem niso primerni enostranski ukrepi, pač pa se zahteva sodelovanje in sporazumevanje vseh držav, ki upravljajo oz. imajo suverenost na Jadranskem morju. Zdaj so te države, med njimi Italija in Slovenija, postavljene pred izvršeno dejstvo, ki bo vplivalo na odnose s Hrvaško, morda pa tudi počasnilo sprejem slednje v EU.

Slovensko zunanje ministristvo je takoj po odločitvi Sabora o razglasitvi ribolovno-ekološkega območja Hrvaške na Jadranu - vanj bi vključili kar tri petine tega morja - izrazil oster protest. V noti, poslani hrvaškemu veleposlanstvu v Ljubljani, je zapisano, "da je hrvaška odločitev v nasprotju z njeno mednarodnopravno obveznostjo vzdržati se vseh dejanj, ki onemogočajo dokončno uveljavitev sporazumne določitve meje na morju med državama. Hrvaška s tako odločitvijo o ribolovno-ekološki coni prejudicira mejo na morju in posega na območje, na katerem

ima suverenost Republika Slovenija."

Kakšne bodo posledice omenjene razglasitve, je težko

predvideti, tudi zato, ker bodo ribolovno-ekološko cono uveljavili čez eno leto, torej tedaj, ko bo Slovenija že članica evropske povezave, s čimer se bodo povečale tudi njena pogajalska moč in možnosti. Tedaj bo npr. tudi Slovenija soodločala o tem, v kakšnem času in pod kakšnimi pogoji naj Hrvaško vključijo v EU.

Zaskrbljenost vzbujajo trditve oz. grožnje iz Zagreba, da bo ribolovno-ekološka cona vsebovala tudi vse ukrepe za hrvaško upravljanje odprtega morja, ki jih omogoča t.i. izključno ekonomsko območje. Na takšno nevarnost je opozoril tudi strokovnjak za mednarodno pravo na morju in prof. fakultete za pomorstvo univerze na Primorskem, dr. Marko Pavliha. Opozoril je, "da vse ostaja odprto. Kaj natančno bodo naredili Hrvati, koliko pravic nameravajo dati slovenskim ribičem, v

kolikšni meri bi ostala svoboda plovbe v ekološko zavarovanem morju neokrnjena, ostaja neznanka. Slovenija mora razmisliti, kako in kaj. Slovenski ribiči bi verjetno izgubili 60-70% ulova v odprtem morju. Ne vemo, kaj naj bi prineslo preusmerjanje ladij v druga pristanišča. Sicer pa se je EU v zadnjem času 'prebudila' in bistveno bolj podpira slovenska stališča."

Mnenju slovenskega izvedenca za morje se je pridružil, čeprav z drugačnega izhodišča, tudi prof. dr. Budislav Vukas, hrvaški strokovnjak in podpredsednik Mednarodnega sodišča za pravo morja v Hamburgu. Ugotavlja, "da je termin izključni gospodarski pas majhnega pomena, ker lahko pod drugim imenom dosežemo isto, pri tem pa ne tvegamo spora z EU ali posameznimi članicami povezave. Sicer pa lahko ribolovno-ekološko cono v vsakem trenutku preimenujemo v izključno gospodarsko območje na Jadranskem morju."

Ne glede na to, koliko časa bo trajal spor o razglasitvi ribolovno-ekološke cone in kako ga bodo morda razrešili (predsednik slovenske vlade Anton Rop - na sliki - se je o tem 4. t.m. pogovarjal tudi z italijanskim premierom Silvio Berlusconi, predsedujočim v EU v drugi polovici tega leta, s katerim sta sodelovala na medvladni konferenci o evropski ustavi v Rimu), se bodo odnosi med Slovenijo in Hrvaško zagotovo še poslabšali. To napoveduje

tudi sklep hrvaške vlade, da bo zahtevala mednarodno arbitražo o domnevnem slovenskem dolgu Hrvaški pri financiranju jedrske elektrarne Krško.

SKUPINA PRIPADNIKOV SLOVENSKE VOJSKE ODHAJA V AFGANISTAN

V finančnih ustanovah, Banki Slovenije in tudi v finančnem ministristvu je povzročil presenečenje in tudi zaskrbljenost ukrep Agencije za trg vrednostnih papirjev zoper predsednika uprave Ljubljanske borze vrednostnih papirjev, dr. Draška Veselinoviča in člana uprave Tomaža Rotarja. Agencija je kot nadzorni organ zahtevala odvzem licenice obema, ker sta na Borzi opravljala t.i. "navidezne posle". O tem, kakšni so taki posli in kaj pomenijo, pa nihče ne zna prav pojasniti. Očitno pa gre za pomanjkljivosti pri poslovanju na trgu vrednostnih papirjev, ki jih bodo morali v postopku zoper vodilna uslužbenca borze natančno ugotoviti in opredeliti.

V 1. brigadi slovenske vojske so sporočili, da je skupina 17 pripadnikov oboroženih sil pripravljena na odhod v Afganistan, kjer bodo sodelovali v mirovni operaciji ZN. Slovenija se bo s to enoto odzvala na vabilo za sodelovanje, ki ga je poslalo Vrhovno poveljstvo zavezniških sil za Evropo (SHAPE) v Monsu. Od marca letos deluje v policijski misiji v Afganistanu tudi slovenski policist, ki skrbi za usposabljanje kabulske policije.

Marjan Drobež

Začetek novega akademskega leta Več kot 80 tisoč študentov, pouk tudi na univerzi Primorske

Visokošolski zavod Politehnika v Novi Gorici
dobil dovoljenje za poučevanje slovenistike

V Sloveniji se je 1. oktobra na univerzah v Ljubljani, Mariboru, na univerzi za Primorsko in v drugih visokošolskih zavodih začelo novo šolsko oz. akademsko leto. Zanj je značilen predvsem nadaljnji porast števila študentov, rednih, ki za svoj študij ne plačujejo šolnine, in tudi izrednih študentov, ki morajo plačevati razmeroma visoko šolnino. Ta znaša od petsto tisoč pa celo do sedemsto tisoč tolarjev za eno šolsko leto.

Univerze in druge visokošolske zavode bo v novem akademskem letu obiskovalo približno 80 tisoč študentov. Njihovo število pa se bo nemara še povečalo, saj bodo nekatere fakultete, ki imajo še prosta vpisna mesta, bruce vpisovale do 10. oktobra. Število študentov se je v Sloveniji v preteklih desetih letih več kot podvojilo. Večina gimnazijskih maturantov svoje izobraževanje nadaljuje na univerzah, kjer se jih največ odloča za družboslovne študijske smeri. Za študij tehniških smeri pa žal, kljub pomanjkanju takih izobraževalcev oz. strokovnjakov v slovenskem gospodarstvu, ni večjega zanimanja.

Medtem pa tudi visokošolski izobraževalni in znanstveno raziskovalni zavod Politehnika v Novi Gorici širi svojo dejavnost. Zelo spodbudno je dovoljenje državnega sveta za visoko šolstvo, ki je Politehnika pred nekaj dnevi odobril poučevanje slovenistike. Prve študente na to smer humanističnega izobraževanja bo Po-

litehnika vpisala v naslednjem akademskem letu. Program študija slovenistike v Novi Gorici je zasnovala skupina strokovnjakov, ki jo je vodil slovenist in državni svetnik dr. Zoltan Jan. V Ljubljani so ta program preverjali kar poldrugo leto. Potem ko ga je Svet za visoko šolstvo sprejel oz. odobril, je dr. Zoltan Jan povedal: "Sedaj, ko vemo, da imamo program z javno priznano univerzitetno diplomno, lahko izvedemo zaključne upravne postopke, pripravimo pogodbe za profesorje in asistente ter gradivo za razpis vpisa. Čaka nas še precej dela in razmeroma malo časa, saj mora biti razpisano gradivo za vpis prve generacije študentov pripravljeno do decembra. Študij slovenistike bo nudil vsebine, posebno značilne za naše kraje na stičišču slovenskega ustvarjanja na obeh straneh slovensko-italijanske meje in naše, furlanske, italijanske ter nemške jezikovno-kulturne zgodovinske stvarnosti." Dodajamo, da bo program slovenistike, ki ga bodo izvajali na Politehniki, vseboval tudi tiste prvine, ki jih obstoječa programa slovenistike na ljubljanski in mariborski univerzi ne vsebuje. V projektu je sodeloval tudi zgodovinar dr. Branko Marušič. Uvedbo izobraževalnega programa slovenistike na Politehniki v Novi Gorici so večkrat podprli tudi predstavniki slovenske narodne skupnosti čez mejo, v Gorici in v videmski pokrajini.

M.

PREJELI SMO

Revščina in socialne razlike v Sloveniji

Spoštovano uredništvo!

V prilogi Vam pošiljam svoj odziv na članek v 35. številki Novega glasa pod naslovom: Pod pragom revščine naj bi živel 300.000 ljudi.

KAKO JE V RESNICI Z REVŠČINO IN SOCIALNIMI RAZLIKAMI V SLOVENIJI

V 35. številki vašega članka sem prebral tudi članek dopisnika, podpisane ga samo z veliko črko M, z naslovom: "Pod pragom revščine naj bi živel 300 tisoč ljudi." Članek daje vtis, da v Sloveniji vlada izjemna neenakost in celo navaja številko 300.000 ljudi, ki naj bi živeli pod pragom revščine.

Vedno me razjezi, ko vidim take pavšalne članke, ki ne odražajo resničnih dejstev, ampak dokazujejo samo avtorjevo nepoznavanje. Seveda je v Sloveniji dosti ljudi, ki jih tare revščina. Kje pa jih ni v kapitalističnih državah? Vendar, če hočemo videti pravo sliko, moramo na osnovi preverjenih podatkov pogledati, kakšen je položaj Slovenije v primerjavi z EU in

svetom. Že sama EU slovi kot tisto območje sveta, kjer je najmanj revščine in socialne neenakosti, a kot bomo videli v nadaljevanju, se Slovenija v tej primerjavi odlično odreže.

Evropski svet je decembra 2001 v Laekenu sprejel seznam kazalnikov, ki pokrivajo področje revščine, porazdelitve dohodka, brezposelnosti in izobrazbe. Po podatkih Eurostata iz maja 2003 je bilo v Sloveniji tveganju revščine izpostavljenih 11 odstotkov prebivalcev (ca. 220.000 ljudi). Povprečna stopnja tveganja revščine je bila v istem času v petnajstih državah EU 15 odstotkov. Nekoliko manjši odstotek kot Slovenija je imela samo Švedska, ki je znana kot najbolj socialna država. Če pa primerjamo Slovenijo s Portugalsko in Grčijo, ki imata podoben BDP na prebivalca, je bilo pri njiju tveganju revščine izpostavljenih 21 odstotkov prebivalstva!

Drugi najpomembnejši kazalec socialnih razlik je dohodkovna neenakost. Ta kazalec kaže razliko med skup-

nim dohodkom, ki ga dobi 20 odstotkov prebivalcev z najvišjimi prejemki in onimi z najnižjimi prejemki. Po istih podatkih Eurostata je to razmerje v letu 1999 za Slovenijo 3,2. To pomeni, da ima zgornjih 20 odstotkov prebivalcev Slovenije 3,2-krat več prejemkov kot spodnjih 20 odstotkov prebivalcev. Če zopet pogledamo povprečje EU, to znaša 4,6. Nobena država petnajstere nima nižjega razmerja od Slovenije, edino Švedska, ki ima enakega - 3,2. Če zopet pogledamo primerljivi državi Portugalsko in Grčijo, znaša to razmerje za Grčijo 6,2 in za Portugalsko 6,4. Lahko bi torej rekli, da je dohodkovna neenakost v teh dveh državah dvakrat večja kot v Sloveniji.

Dodatno merilo neenakosti dohodka je Ginijev količnik. Ta prikaže neenakost porazdelitve dohodka med vsemi socialnimi sloji. Razteza se med 0 in 1. Če je vrednost količnika 0, bi imeli vsi prebivalci enak dohodek, vrednost 1 pa bi pomenila, da ima en sam prebivalec ves dohodek. Zopet pogledajmo podatke Eurostata iz decembra 2002.

Povprečje EU je 29 odstotkov, najnižji je za Švedsko in Norveško (23 odstotkov) in zopet najvišji v Grčiji (34 odstotkov) in Portugalski (36 odstotkov). Po analizi SURS-a o socialni povezanosti (november 2002) je v Sloveniji leta 1999 Ginijev količnik dosegal 22 odstotkov. Iz tega sledi, da je dohodkovna neenakost v Sloveniji nižja kot v vseh članicah EU!

Pa pogledajmo še nekaj števil. Po analizi Ministrstva za delo, socialne zadeve in družino iz julija 2003 bi bila v Sloveniji stopnja revščine brez socialnih transferov in pokojnin 40,8 odstotna in v EU 40 odstotna.

Obseg solidarnostne porazdelitve sredstev v korist revnejšega dela prebivalstva je torej izjemno velik. Velik del teh sredstev je pridobljen iz velike progresivnosti neposrednih davkov. Tako je 20 odstotkov davčnih zavezancev z najvišjimi dohodki leta 2000 plačalo kar 62,48 odstotkov celotne dohodnine in 20 odstotkov davkoplačevalcev z najnižjimi dohodki samo 1,87 dohodnine (Študija: Porazdelitev dohodkov in neposred-

nih davkov v letih 1991 in 2000 v Sloveniji - Kump, IB revija 2-3 / 2002). Najvišje plačilo dohodnine je sicer omejeno na 50 odstotkov, če pa upoštevamo še plačilo prispevkov tako delojemalcev kot delodajalcev za pokojninsko in zdravstveno zavarovanje, pridemo do 63 odstotkov obremenitve bruto prejemkov. Tako velika obdavičev že resno najeda motiviranost ne samo višjega sloja, ampak tudi srednjega sloja prebivalcev, ki nosijo največje breme povečevanja konkurenčnosti slovenskega gospodarstva ob vključevanju v EU.

Kot zaključek lahko trdim, da je Slovenija med zelo maloštevilnimi državami v Evropi in svetu, kjer vlada najmanjša socialna neenakost med ljudmi in ima najmanj revežev.

Kot v vseh državah pa seveda tudi v Sloveniji najdemo reveže. Tudi bogatih ljudi, goljufij in tudi kriminala je bistveno več, kot ga je bilo v samoupravnem socializmu. Zato pa je več vsakršne svobode: podjetniške, novinarske, politične itd. Več je tudi pod-

jetnosti, tekmovalnosti in razlik. Obseg socialne države pa že začenja najedati inovativnost, tekmovalnost in konkurenčnost slovenskega podjetništva. V vsaki državi neprestano poteka bitka, kakšno bo razmerje sredstev, ki jih na eni strani namenjamo socialni in na drugi strani gospodarskemu razvoju. Slovenija gotovo spada med tiste države, kjer je tehtnica precej nagnjena v prid socialni.

Lucijan Rejec

Objavljamo odziv g. Lucijana Rejca na zapis našega dopisnika. G. Rejec v svojem pisanju navaja vrsto podatkov, ki pa ne spremenijo splošne slike socialnega stanja v Sloveniji, ki je več kot zaskrbljujoča. Njegova trditev, da je danes v Sloveniji več gospodarskega in drugega kriminala, kot ga je bilo v prejšnjem družbenem sistemu, je smešna, zavajajoča in neresnična. Trditi, da je vse v redu, ko pa je pred očmi vseh kraja in vsakodnevno obubožanje srednjega sloja prebivalstva Slovenije, je do socialno ogroženih ljudi žaljivo in nepošteno. (Ured.)

ZAVAROVALNIŠKI KOTIČEK

Stojan Pahor

Ko govorimo o zavarovanju, nam pride najprej na misel avtomobilsko zavarovanje. Slednje je najbolj razširjena oblika zavarovalnega kritja, saj v Italiji zajema vsaj 35 milijonov oseb. Zaradi "neupravičenih poviškov" je bila v zadnjem času ta oblika zavarovanja predmet vročih polemik med zavarovalnicami in združenji potrošnikov. V resnici pa so v veliko večji meri potencialni povzročitelji škode druga naša dejanja bodisi v zasebnem kot v javnem življenju. V današnji postindustrijski družbi katerakoli gospodarska dejavnost prinaša vrsto odgovornosti, katerim se ne moremo izogniti. Zaradi tega opravlja zavarovalniški sektor v dobrem in slabem zelo važno gospodarsko in socialno funkcijo, brez katere si ne moremo predstavljati prihodnosti moderne družbe. Kljub temu za mnoge predstavljajo zavarovanja dokaj zopremo in nezaželeno neznanje.

Z razliko od ostalih razvitih držav prevladuje v Italiji neko splošno nezaupanje do zavarovalniških družb. Razlogi so različni. V prvi vrsti je v našem razmišljanju prisoten predsodek do celotne zavarovalniške panoge. Poleg tega je država še do pred kratkim dokaj dostojno poskrbela na pokojninskem in zdravstvenem področju. Na splošno zavarovanec težko sprejme logiko zavarovalniške pogodbe, kjer stranka plača premijo za neko nedoločeno in morebitno uslugo v prihodnosti. Ne nazadnje je treba priznati, da so zavarovalniške pogodbe težko razumljive.

Kot posamezniki imamo celo vrsto odgovornosti, ki izhajajo iz točno določenih

zakonskih določil. Obvezno poravnane škode drugim ljudem zaradi naše krivde izhaja iz splošnega člena 2043 Civilnega zakonika. Kot starši smo odgovorni za dejanja naših otrok (člen 2052 C.Z.). Člena 2052 oziroma 2053 C.Z. narekujejo poravnane škode drugim osebam, ki lahko nastane zaradi lastništva živali in mepremičnin. Posebna po zakonu obvezna oblika zavarovanja za poravnane škode predstavlja avtomobilsko zavarovanje (zakon št. 990/1969 in vse spremembe).

Poleg nevednosti, ki jih povzročimo drugim osebam, lahko sami utrpimo veliko škodo zaradi nepredvidenih dogodkov v življenju. Požar v hiši v trenutku lahko uniči premoženje, ki smo ga težko privarčevali. Prerana smrt staršev lahko ima za družino globoke negativne ekonomske posledice. Obrniku, ki zaradi nezgode začasnno ali trajno izgubi sposobnost za delo, država priskoči na pomoč v zelo okrnjeni obliki.

Skratka neka oblika "zavarovalniškega programiranja" pride v vsakem primeru v poštev. Kratka analiza tveganj, katerim smo podvrženi kot zasebniki ali pravne osebe, je osnovnega pomena. Ni potrebno, da se zavarujemo za vse primere in postanemo zaradi tega histerični. Smotno pa je, da preverimo, kateri nepredvideni dogodki v življenju bi lahko imeli za nas, našo družino ali naše podjetje nepopravljive gospodarske posledice.

Slavnostna otvoritev poslovalnice Nove ljubljanske banke v Gorici

Okrepimo finančno in gospodarsko sodelovanje ob meji!

V sredo, 1. oktobra, je potekala na Korzu Italija 233 v Gorici, nedaleč od železniške postaje, praznična otvoritev nove poslovalnice Nove ljubljanske banke. Dogodka so se med drugimi udeležili generalna konzulka Republike Slovenije v Trstu Jadranka Šturm Kocjan, predsednik pokrajinske uprave Giorgio Brandolin, občinski odbornik Claudio Cressati, pokrajinski odbornik Marko Marinič, podprefekt, podkvestor, predsednik Združenja industrijcev goriške pokrajine, zastopnik Trgovinske zbornice, Goriške hranilnice, pa še predstavniki poslovnih partnerjev in krajevnih - slovenskih in italijanskih - organizacij, podjetij in ustanov.

Prisotne je najprej pozdravil direktor tržaške podružnice NLB Andrej Bratož, ki je povedal, da je bil ta pomemben slovenski bančni zavod ustanovljen leta 1991, v drugi fazi se je italijanska podružnica izselila iz Milana v Trst, sedaj pa se z novo agencijo v Gorici širi. Poudaril je tudi namen, da bi v prihodnje z bogato paleto bančnih storitev še razvili svoje tržišče in pomagali uresničevati velike javne in zasebne projekte.

Predsednik uprave Nove ljubljanske banke Marko Voljč je z zadovoljstvom ugotovil, da se prisotnost NLB krepi v sosedski državi. Prav Italiji namenja izjemno pozornost, "saj je po obsegu blagovne menjave s Slovenijo na

FOTO BUMBACA

tradicionalnem drugem mestu takoj za Nemčijo." Približati se želijo poslovnim partnerjem iz Furlanije-Juljske krajine in s slovenske strani meje, zato to "zgodbo" nadaljujejo in gradijo na dejstvu, da kar velik del komitentov prihaja prav iz goriške pokrajine in njene okolice. Tem se želijo še približati in jim nuditi bolj kakovosten in celovit bančni servis. "Potrudili se bomo, da bo naša osebna obravnava, naš posluh za vaše potrebe in zahteve, predvsem pa hitro odzivanje nanje še naprej tiste odlike, po katerih nas poznate in so osnova za naše dobro ter plodno sodelovanje." V vodstvu NLB si obetajo nadaljnje povečanje obsega poslov, saj bo banka z novim okencem svoje komitente na tem področju lažje servisirala. Poslovalnica bo seveda na razpolago tudi zasebnikom in varčevalcem.

"Slovenske banke imajo v Italiji že dolgo, več kot stoletno tradicijo in ponosni smo, da tudi Nova ljubljanska banka prispeva k nadaljevanju te tradicije," je še povedal Voljč.

Le še sedem mesecev manjka do vstopa Slovenije v EU, ko bodo padle stare meje in bo Goriška še bolj križišče blagovno-storitvenih tokov med Vzhodom in Zahodom. "Globalizacija našega poslovanja in delovanja je praktično tik pred vrati in tudi v tej luči je današnje odprtje poslovalnice v Gorici poseben dogodek," je dodal predsednik Voljč. Strateški cilji Nove ljubljanske banke, ki je tudi največja slovenska banka, so usmerjeni na trge jugovzhodne Evrope, kjer že danes igra vedno pomembnejšo vlogo. "Skupina NLB tako lahko ponudi celovito podporo podjetjem pri njihovem prodoru na jugovzhodne trge in tudi iz-

koristi vse sinergije, ki jih take povezave prinašajo, kot tudi sinergije, ki so se odprle z vstopom belgijske bančno-zavarovalniške skupine KBC v lastniško strukturo NLB."

Predsednik NLB Voljč je še izrazil željo, da bi komitenti z našega območja spoznali v NLB zanesljivega finančnega partnerja in svetovca pri odpiranju novih poslovnih priložnosti.

Na otvoritvi je spregovoril tudi predsednik pokrajinske uprave Giorgio Brandolin, ki je opozoril, da se 1. maj 2004 hitro bliža. To bo velik izziv, hkrati pa tudi priložnost, je dejal. Na dogodek se krajevne uprave pripravljajo s projekti in paketi, da bi šlo zares za veliko zgodovinsko, kulturno in gospodarsko spremembo, ki bo imela tudi čustven naboj pomiritve in plodnega sožitja med tu živječimi narodi. To naj bo prostor, ki naj ga načrtujemo brez meja, je pribral Brandolin. Glavni akterji naj bodo krajevna podjetja, zraven pa morajo biti tudi javne uprave. Veliko sektorjev že sodeluje, okrepiti pa je treba prav bačnega in finančnega. Vodstvu NLB se je predsednik pokrajinske uprave torej zahvalil za prisotnost v našem mestu, obenem pa je zaželel, da bi tudi italijanska podjetja našla mesto na slovenskih tleh. Vsekakor je odprtje poslovalnice v Gorici izziv in spodbuda za vedno boljšo integracijo ljudi ob meji.

DD

Slovenija / Goriška Brda

V Neblem bodo zgradili turistični center

S hotelom in drugimi dejavnostmi naj bi Goriška Brda povečala svojo prepoznavnost

Občinski svet občine Brda je na zasedanju 30. septembra obravnaval tudi vlogo za zgraditev turističnega centra v nekdanji obmejni stražnici in pripadajočem zemljišču, blizu slovensko-italijanske meje v Neblem. Poslali so jo trije zasebniki, ki pa se niso podpisali s polnimi priimki, očitno bodoči naložbeniki oz. družbeniki morebitnega podjetja, ki bi bilo nosilec investicije.

V svoji vlogi so zapisali, da se bo z odpravo državne meje povečalo zanimanje tujih obiskovalcev, predvsem gostov iz Italije, za Brda. V kompleksu na površini približno enega hektarja bi zgradili hotel z osemdesetimi dvoposteljnimi sobami, restavracijo s približno 200 sedeži, dvorano s sto sedeži za konference in kongresno dejavnost, igralni salon z okoli dvesto igral-

nimi mesti ter objekte za šport in rekreacijo, vključno s plavalnimi bazeni.

Uresničitev celotnega projekta bi stala okoli sedem milijonov evrov, bila pa bi to sploh ena največjih naložb v Brdih doslej. Svetnice in svetniki so projekt za zgraditev turističnega centra podprli in dali soglasje zanj. Motilo jih je le to, da se pobudniki pod svojo vlogo niso podpisali s polnim imenom in priimkom. Zoper projekt je glasoval samo svetnik Vitomir Bric z utemeljitvijo, da nasprotuje odprtju igralnice, ki je predvidena v omenjenem projektu.

Svetnice in svetniki so ob izdaji soglasja bodočim naložbenikom naročili, da bo njihovo podjetje moralo imeti sedež v Brdih, center pa bi morali čimprej pričeti graditi.

M.

Videmsko sejmišče

Zlati jubilej sejma Sodobni dom

Na Videmskem sejmišču se je minulo nedeljo, 5. t.m., zaključil izjemno odmeven sejem, ki ga poznamo pod imenom Sodobni dom (Casa moderna)

Šlo je za že 50. izdajo sejma, na katerem se vsako leto na Videmskem sejmišču (Udine Fiere) predstavijo predvsem vse tiste stvari, ki so za sodoben dom obvezno potrebne, in seveda vsi tisti predmeti, ki vsako stanovanje polepšajo in v bistvu ustvarijo dom.

Od 27. septembra, ko so sejem Casa moderna odprli, pa do nedelje, 5. t.m., se je na ogled tega podalo več kot 150 tisoč ljudi, kar je velika številka in ima zato direktorica Videmskega sejmišča Gabriella Zontone prav, ko trdi, da je ta sejemski prireditelj za Videmsko sejmišče "mati vseh sejmov".

Prav tako je direktorica upravičeno ponosna, da je Videmsko sejmišče končno postalo delniška družba in bo samo zaživelo z novimi načrti in sodobnejšimi sejmi. Prav sejem Casa moderna je bil tudi prvi, na katerem smo lahko videli nekaj razstavnih hal, devet jih je skupaj, ki so sodobno urejene, nekatere zares lepo prenovljene in so zato lahko v njih na sejmju Ca-

sa moderna dostojno predstavili izdelke več kot petstotih razstavljalcev iz Italije in tujine, ki so razstavljali na 31 tisoč kvadratnih metrih površine, veliko pa jih je razstavljalo tudi na odprtem, kar seveda vsakemu sejmju daje svoj čar.

In kaj je obiskovalec na sejmju Casa moderna lahko videl?

Razstavljalci so se razdelili v več podskupin, saj so nekateri predstavljali notranjo

in zunanjo hišno opremo, kopalniško in sanitarno, tako imenovano bio-arhitekturo, zadnje novosti s področja industrijskega oblikovanja za dom, razne predmete, brez katerih ni resničnega doma, pa naj gre za sveče, blazine, zavese, slike itd. ali pa za luči in razna svetila, kot smo si seveda tudi lahko ogledali zadnje novosti s področja ogrevanja stanovanja in hiše; videli smo niz novih peči in ognjišč, naprav za sončno

ogrevanje ter vse možne izvedbe za tlakovanje in izolacijo tal, stropov in zidov.

Danes se krade in vdira v domove in stanovanja na veliko in zato so pomemben delež razstavnih prostorov na sejmju Casa moderna namenili takim in drugačnim alarmnim sistemom, digitalnim in jeklenim blagajnam. Razstavljali so tudi svoje zadnje stvaritve izdelovalci spalnih in dnevnih sob, kuhinjske opreme, a tudi izdelovalci garažnih vrat in seveda zidakov, strešnikov.

Skratka: Casa moderna je sejem, o katerem se upravičeno lahko reče, da je dober sejem, saj na njem celo naključni obiskovalec dobi idejo za nakup, a tudi za ustrezno rešitev kakega problema doma, v svojem stanovanju.

Zlati jubilej sejma Casa moderna bi moral biti izziv za prihodnost in najbrž tudi bo. O tem pričaja tudi lepa publikacija, ki so jo ob dogodku na Videmskem sejmišču tudi predstavili.

ZUT

Goriška alpinistična odprava v Peru'

Andi, Cordillera Blanca, zvezdnato nebo, prijaznost ljudi... (1)

Letališče Marco Polo. Osem alpinistov, pripravljenih na novo dogodivščino: Igor Ozbob, Marko Humar, Marco Salvaneschi, Ennio Antonello, Luigi Toscani, Andrea Janesch, Alessandro Mosetti (edini Tržačan). Vodja odprave pa je bil Roberto Melon. Njihovi cilji so trije šesttisočaki v Peruju.

Odhod je travmatičen za enega izmed odprave, ker je na poti iz Trsta proti Gorici doživel težko prometno nesrečo. Avto popolnoma uničen, član odprave pa nekoliko telesno poškodovan. Svetujejo mu takojšen odhod v bolnišnico, on pa pokliče prijatelja, odpeljejo avtomobil na odpad, sam pa se odloči, da se ne odpove potovanju v Peru'. In tako, kot je bilo načrtovano, osem članov sedi na letalu, ki jih vodi v Peru'. Srečen polet, srečen pristank. Lima je pred vrati. Nekaj se že dogaja v njihovi notranjosti, prvi premiki. Nekaj se odpira. Vsak izmed njih se oddaljuje od svoje vsakdanjosti, v sebi pa čuti pripravljenost na enomesečno sobivanje s prijatelji in tudi neznanci, kajti med njimi niso še stekale niti skupine, skupina se komaj oblikuje. Množična skupina, so njihovi pomisleki,

morda nas je preveč za tako odpravo. Toda sedaj je prepovedno za te dvome, sedaj so skupaj in skupaj morajo uresničiti svoje načrte. Igor Ozbob je ostal presenečen že nad mestom samim. Sprašuje se, kako lahko nekaj tako velikega in obširnega nosi v sebi toliko revščine in protislovne lepote. Tudi nebo in vremenske razmere so posebne. Nizki in temni oblaki prežijo stalno nad mestom. Pripravljajo se na nevihto, do katere ne bo v resnici nikoli prišlo, ker v tistem kraju vlada suša. Takoj pride do prvih zapetljajev s prtljago. V Limi morajo preživeti nekaj dni, da pridejo

ponovno do svoje prtljage. A nič zato, čas je bil dragoceno

vosti, za soočenje z njihovo preteklostjo in njihovo kultu-

no izkoriščen za ogled mnogoterih zgodovinskih zanimi-

ro. Lahko nadaljujejo pot. Po sedmih urah vožnje preko vi-

sokih gorskih prelazov, ki so segali tudi do višine preko 4.100 metrov, in 400 prevoženih kilometrih, so prispeli v Huaraz, mesto, ki je zgrajeno v osrčju perujskih Andov, na robu Cordillere Blanco - Bele verige. Prav njegov položaj, ki je nadvse primeren za razvoj turizma in odlično izhodišče za večino adrenalinskih športov, je po drugi strani tudi nevaren. Tako je bila več kot polovica mesta porušena najprej leta 1941, ko se je razlilo veliko gorsko jezero v dolini Churup. Leta 1970 pa je bilo v potresu in z njim povzročenimi plazovi snega, ledu in skal, v mestu in celotni dolini mrtvih več kot 70.000 ljudi. Eno od sosednjih mest, Yungay, pa je bilo v celoti izbrisano z obliča zemlje. Sedaj so seveda poskrbeli za večjo varnost, tako glede gorskih jezer in rek, kot tudi gradnje mest na varnejših delih doline.

Ko so se namestili, se je kmalu pojavil drugi zapetljaj. Pri-

lagodljivost na perujsko hrano ni bila takojšnja in šest od osmih članov odprave je imelo nekaj prebavnih motenj in visoko telesno temperaturo. Toda želja po vzponih je pripomogla k hitri ozdravitvi in že so na poti proti veličastnim hribom. Bazni tabori so bili zelo oddaljeni od mestnih in vaških središč. Treba je bilo hoditi nekaj dni, da se jim je prikazal razgled na gore. Toda tudi ta del potovanja je imel svoj čar. Večji del poti so prehodili sami, nekaj trenutkov pa so lahko delili tudi z domačini, ki so vodili svojo živino na pašo. Najeli so tudi osle, ki so jim nosili težke nahrbtnike, toda samo do prvih baznih taborov, za tem so morali biti kar sami nosači. Pred odhodom na Pisco so si za boljšo aklimatizacijo ogledali laguno Churup, ki se nahaja na 4.450 metrih. Za seboj so zapuščali travnato pokrajino in pred njimi se je razprostiralo gorsko jezero, v katerem so odsevale skale in gore. Vrnitev v mesto in priprava za doseg prvega cilja, gore Pisco, izredno primerna za aklimatizacijo in trening.

/ dalje
Sabina Grahek

15
ČETREK,
9. OKTOBRA
2003

Z 2. STRANI

Cui prodest...

"Te dogodke je sprožilo - je še rečeno v Poročilu - ozračje obračunavanja s fašističnim nasiljem, a so, kot kaže, večinoma izhajali iz predhodnega načrta, v katerega se je stekalo več silnic: prizadevanje za odstranitev oseb in struktur, ki so bile tako ali drugače (tudi glede na osebno odgovornost) povezane s fašizmom, z nacistično nadoblastjo, s kolaboracijo ter z italijansko državo,

in prizadevanje za predhodno čiščenje dejanskih, potencialnih ali pa samo domnevnih nasprotnikov komunističnega režima in priključitve Julijske krajine novi Jugoslaviji. Začetni sunek je sprožil revolucionarno gibanje, ki se je spreminjalo v politično vladavino in je naboj narodne in ideološke nestrpnosti med partizani spreminjalo v državno nasilje."

"Slovensko-italijansko poročilo o preteklosti je poročilo

lo za prihodnost". Tako jo je ocenil slovenski zunanji minister Rupel in dodal, da "poročilo prinaša spoznanje, da zgodovinska nasprotja ne smejo prerasti v nasprotja sedanjosti in obremenjevati odnosov v prihodnosti. Če sprejmemo preteklost, bodo odnosi bolj sproščeni in prijateljski".

Dela, ki ga je opravila skupina italijanskih in slovenskih zgodovinarjev, široka italijanska javnost očitno ne pozna in zato marsikdo nase-

da posameznikom in krogom, ki si kujejo politični kapital z netenjem sovraštva med italijansko večino in slovensko manjšino, pri čemer je šibkejšim seveda usojeno, da potegnejo krajši konec. Poročilo, o čemer je bil pravkar govor, bi moralo biti predmet največjega zanimanja predvsem po šolah, tako da bi učenci in dijaki zares spoznali bližnjo preteklost in naj bi ta zares postala "učiteljska življenja".

Z 2. STRANI

Ob robu...

Tudi sodne oblasti so se znašle v nelahkem položaju. Minuli teden pa so se odločile, da odredijo zaplenbo škedenjskega obrata zaradi onesnaževanja okolja, in s tem odprle pot njegovemu zaprtju, če se medtem razmere ne bistveno spremenijo. Ta nevarnost sili politike in sindikate, da dogovorno predlagajo pristojnim ministrstvom takšno rešitev, ki bi po eni strani omogočila nadaljevanje proizvodnje v žele-

zarni, po drugi pa odpravo ali vsaj sprejemljivo omejitve onesnaževanja. Vse to naj bi se izvedlo v okviru globalnega načrta o postopnem zapiranju železarn, ki naj bi se zaključilo l. 2006. Kaže, da je družba Pitti pripravljena pristati na takšen načrt. Končno je značilno tudi dejstvo, da delavci želijo predvsem ohraniti delovno mesto tudi za ceno prenašanja določene stopnje onesnaževanja, dokler ne pride do dokončnega zaprtja železarne.

POTOPIS

Z ŽELEZNIŠKIM KONJIČKOM OD TRSTA DO KRAKOVA (5)

Primož Sturman

Ker se je že bližala ura kosila, sva se ustavila v nekem zelo prijaznem in hladnem gozdiču izven mesta, ob studencu vode. Na začetku sva z nezaupanjem gledala studenec, kasneje je prišla mimo neka gospa, ki naju je začela nekaj spraševati po češko, čeprav je brez dvoma videla evidenčno tablico našega avtomobila. Rekla sva ji, da sva turista, potem pa sva od nje skušala izvedeti, če je studenčnica pitna ali ne. Ustnega odgovora ni bilo treba, saj je gospa začela natakati vodo v steklenice. Končno sva se tudi midva opogumila ter si natočila vodo v lonec ter v njem skuhalo že tradicionalni obed s pašto iz vrečke in hrenovkami z ajvarjem. Vročina je začela kar močno pripekati. Sklenila sva počakati še nekaj časa v senci gozdička, Mitja je medtem malce zadremal, da bi nadoknadil vsaj urico spanja. Jaz pa sem

tekočo vodo potoka in čas izkoristil za britje, kajti tisto jutro ni bilo preveč časa za osebno higieno.

Končno sva se odpravila v Brno, kjer je bila glavna naloga, da odpošljeva razglednice, ki sva jih prejeli dan kupila v Krakovu na Poljskem. Cele pol ure sva v mestu iskala pošto. Ko sva jo naposled našla in hotela parkirati nekje v bližini, se nama je približal mestni policaj in nama zažugal, da ne smeva parkirati na tistem mestu, ker naj bi bilo tam parkiranje prepovedano. Zato sva so odločila poskusiti srečo v kakšni mestni trafiki. Tudi tam ni šlo brez preglavic. Končno sva našla trafiko, težava, ki pa se je pojavila sedaj, je bila dobiti poštni nabiralnik. V bližnji okolici ni bilo nabiralnikov. Zato sva pogrnala jekleni konjiček ter se predala iskanju poštnega nabiralnika. Takrat pa naju je kaotični brnski promet pov-

Kuhanje v mirnem gozdiču blizu moravskega mesta Brno

sem vklebil v svoj primež. Po četrturtnem čakanju v koloni pri semaforju nama je bilo vsega dovolj in preveč, zato sva se odločila, da mesto pozdraviva, potem ko sva si njegovo središče ogledala iz avtomobila ter jo mahneva proti jugu v smer Dunaja. Končno sva na mestni iz-

voznici našla poštni nabiralnik ter jo čez južno Moravsko ucvrla proti meji z Avstrijo. Sklenila sva, da se ustaviva na zadnjem bencinskem servisu na Češkem, tako da natočiva gorivo, ki je na Češkem cenejše kot v Avstriji. Tako sva prispela do kraja Mikulov ob češko-avstrijski

meji, kjer sva z zadnjimi češkimi kronami napolnila avtomobilski rezervoar. Tokrat je na bencinskem servisu šlo veliko lažje, saj so nama postregli v nemščini. Na bencinskem servisu se je namreč trlo veliko Avstrijcev, ki so točili cenejši češki bencin.

Ko sva se pripeljala do mejnega prehoda, pa naju je čakalo neprijetno presenečenje. Kot ponavadi sva policaju v utici pomolila potni list, možakar pa naju je začel spraševati o neki vinjeti - takrat se mi je porodil sum, da češke avtoceste le niso zastoj. Razumela sva, da ne bo šlo tako gladko, ko nama je policaj naredil znamenje, naj zapeljeva z avtom v stran ter vstopiva v policijsko utico. Najprej naju je vprašal, če znava angleško ali nemško. Mitja je rekel, naj govorimo v nemščini. V sebi pa sem vedel, da so naju zašili brez vinjete za avtoceste in da tvegava precejšnjo kazen. Nekaj časa sva se poskušala sprenovedati, potem sem butnil na dan, kaj sedaj. Policaj nama je povedal, da znaša kazen za prekršek 5000 čeških kron,

kar je približno 180 evrov. Gotovo je opazil, da sva prebledela, vprašal naju je, kaj počnemo v življenju. Rekla sva mu, da študirava; obrnil se je do svojega kolege ter mu po češko nekaj pripomnil. Potem naju je s pogledom ošvrknil in rekel, da nama tokrat odpusti, toda da naj se naslednjič paziva, sicer bo 5000 kron kazni. Medtem ko sva imela neprijeten pogovor v policijski utici, sem opazil računalnik, povezan z videokamero, ki je snemala šifro evidenčne tablice vsakega avtomobila, ki je šel mimo. Takrat sem razumel, kako lahko avto hitro najdejo.

Po neprijetnem dogodku sva šla še mimo avstrijske kontrole, kjer pa najinih dokumentov sploh niso povohali. Končno sva prispela znova v Evropsko unijo, konec je bilo zamudne menjave denarja na vsaki meji. Čeprav do Dunaja ni vodila avtocesta, sva sklenila bolj iz vraževernosti kot iz potrebe kupiti avstrijsko nalepko za avtoceste, ki naj bi jo uporabila naslednji dan.

/ dalje

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

SEZONA 2003-2004

Goriški vrtiljak

MALI POLŽKOV ABONMA

- ❖ 17. oktobra 2003
LG "Jože Pengov"
Ljubljana
**KDO JE VITKU
NAPRAVIL SRAJČICO**
- ❖ 14. novembra 2003
Mini teater Ljubljana
VOLK IN KOZLIČKI
- ❖ 30. januarja 2004
Primorsko dramsko
gledališče Nova Gorica
MEHURČKI
- ❖ 26. marca 2004
Gledališče Koper
MAVRIČNA RIBICA

ABONMA ZA MLADE

- ❖ 16. oktobra 2003
Slovensko komorno
gledališče Ljubljana
ČUDEŽ V KROPI
- ❖ 7. novembra 2003
Slovensko stalno
gledališče Trst
PTIČICA SMEJALKA
- ❖ 20. januarja 2004
Gledališče Koper
**POD SVOBODNIM
SONCEM**
- ❖ 26. februarja 2004
Lutkovno gledališče
Ljubljana
MATIČEK SE ŽENI

POLŽKOV ABONMA

- ❖ 23. oktobra 2003
Lutkovno gledališče
Maribor
**TRIJE ČUDEŽNI
PRIJATELJI**
- ❖ 13. novembra 2003
Gledališče Koper
KATKA IN BUNKEC
- ❖ 29. januarja 2004
Primorsko dramsko
gledališče Nova Gorica
MEHURČKI
- ❖ 25. marca 2004
Gledališče Koper
JAJCE

ABONMA MOJE GLEDALIŠČE

- ❖ 22. oktobra 2003
Slovensko stalno
gledališče Trst
TANGO
- ❖ 26. novembra 2003
Primorsko dramsko
gledališče Nova Gorica
Luigi Pirandello
SEMINČE'
- ❖ 21. januarja 2004
Slovensko stalno
gledališče Trst
Furio Bordon
ZADNJE LUNE
- ❖ 17. marca 2004
Slovensko stalno
gledališče Trst
Václav Havel
AVDIENCA / PROTEST

Razstave 2003-2004

- ❖ 13. oktobra 2003 ■ **Andrej Kosič - MOJ SVET**
Olja na platno in predstavitev monografije
- ❖ 25. novembra 2003 ■ **BOŽJE IN SVETE PODOBE**
Razstava rezbarskih izdelkov umetnikov
iz Val Gardene
- ❖ 9. januarja 2004 ■ **KAMNARSTVO IN
KAMNOLOMSTVO NA KRASU**
v sodelovanju z Goriškim muzejem
- ❖ 5. marca 2004 ■ **David Faganel - POTOVANJA,
IMPRESIJE, PORTRETI, dela 1997-2004**
- ❖ 20. aprila 2004 ■ **MOJ SVET BREZ MEJA**
Razstava nagrajenih in priporočenih likovnih
izdelkov otrok slovenskih in italijanskih šol

SLOVENSKI CENTER ZA GLASBENO VZGOJO EMIL KOMEL
v sodelovanju s KULTURNIM CENTROM LOJZE BRATUŽ
in z ZDRUŽENJEM CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

Srečanja z glasbo 2003/04

Pokroviteljja Goriška občina in Goriška pokrajina

- 19.10.2003 ob 17.30
Avditorij furlanske kulture
**MEDNARODNI MLADINSKI ORKESTER
ALPE JADRAN**
Katharina Engelbrecht-violina,
Enrico Calcagni-oboa, Marumo
Sasaki-violončelo, Luigi Pistore-dirigent
Mozart, Haydn, Ferlendis, Paganini
sodeluje Fondazione musicale Città di Gorizia
- 25.10.2003 ob 20.30
Kulturni center Lojze Bratuž
**NOVE KONSONANCE
OB PREHODU STOLETJA**
Solisti in komorne skupine ArsAtelier
Carlo Corazza-klavir, Peter Gus-violina,
Neva Klanjšček-klavir, Irene Pace-flavta,
Alessandro Tammelleo-oboa,
Massimiliano Trovato-klarinet
- 9.11.2003 ob 17.30
Gledališče Verdi Gorica
G. Verdi - REKVIEM
za soliste, zbor in orkester
Anne Williams King-sopran, Mirjam Kalin-alt,
Mihai Zamfir-tenor, Krzysztof Klorek-bas,
Simfonični orkester RTV Slovenija
APZ Tone Tomsič, Ljubljanski Madrigalisti,
Domžalski komorni zbor
Marko Munih-dirigent
- 26.11.2003 ob 20.30
Kulturni center Lojze Bratuž
KITARA SKOZI ČAS
Pierluigi Corona, kitara
Bach, Giuliani, Castelnuovo Tedesco, Moreno
Torroba, Barrios-Mangore, Rodrigo
- 2.12.2003 ob 20.30
Kulturni center Lojze Bratuž
**SLOVENSKE IN FRANOSKE SKLADBE
ZA VIOLINO, KLAVIR IN HARFO**
Tomaž Lorenz-violina, Alenka Šček-klavir,
Nicoletta Sanzin-harfa
Lebič, Ramovš, Franck, Saint-Saëns, Tournier
- 20.12.2003 ob 20.30
Kulturni center Lojze Bratuž
BOŽIČ 2003
C. Saint-Saëns - **ORATORIJ DE NOEL**
SLOVENSKE BOŽIČNE PESMI
za soliste, zbor in orkester
MePZ Hrast, MePZ Lojze Bratuž
Orkester ArsAtelier
Hilarij Lavrenčič, dirigent
- 12.1.2004 ob 20.30
Kulturni center Lojze Bratuž
TRIO SILENE
Daniela Brussolo-flavta, Angela Cavallo-
angleški rog, Paola Selva-kitara
Diabelli, Sivilotti, Talamona, Zanettovich,
De Falla, Fauré
- 5.2.2004 ob 20.30
Kulturni center Lojze Bratuž
G. Donizetti - PYGMALION
lirična scena v enem dejanju
J. Haydn - LA CANTERINA
glasbeni intermezzo v dveh dejanjih
Operno gledališče G. Verdi - Trst
Davide Cicchetti, Raquel Lojendio, Giuliano
Pelizon, Paola Gardina
Stefano Pellegrino Amato, dirigent
sodeluje Fondazione Teatro lirico "Giuseppe
Verdi" iz Trsta
- 19.2.2004 ob 20.30
Kulturni center Lojze Bratuž
S. Prokofjev - PETER IN VOLK
simfonična pravljica za otroke
Orkester in baletni ansambel
Operno gledališče G. Verdi v Trstu
Mario Pardini-pripovedovalec, Fabrizio Ficiur-
dirigent, Giulio Ciabatti-režiser
- 3.3.2004 ob 20.30
Kulturni center Lojze Bratuž
KLAVIRSKI RECITAL
zmagovalca tekmovanja
CITTA' DI GORIZIA
NAGRADA G. PECAR
- 10.3.2004 ob 20.30
Kulturni center Lojze Bratuž
SODOBNIKI ZA HARMONIKO
Marko Hatlak, harmonika
Jacobi, Katzer, Hosokawa,
Gubaidulina, Piazzolla
- 24.3.2004 ob 20.30
Kulturni center Lojze Bratuž
**SLOVENSKA GLASBA V EVROPSKEM
PROSTORU**
Komorne skupine ArsAteljeja
sodeluje DAMS videmske univerze v Gorici
- 3.4.2004 ob 20.30
Kulturni center Lojze Bratuž
**SIMFONIČNI ORKESTER AKADEMIJE
ZA GLASBO V LJUBLJANI**
René Gulikers, dirigent
Osterč, Čajkovskij

MODRI ABONMA

redni 45 €
izredni 20 €
vstopnice 10 € - 5 €

ZELENI ABONMA

redni 45 €
izredni 20 €
vstopnice 10 € - 5 €

MODROZELENI ABONMA

redni 60 €
izredni 30 €

INFORMACIJE:

SCGV Emil Komel, Drevored 20. septembra 85, Gorica
tel./fax 0481 532163 / e-mail: scgvkomel@tin.it

Kulturni center Lojze Bratuž, Drevored 20. septembra 85, Gorica
tel. 0481 531445, fax 0481 534549 / e-mail: kcl.bratuž@libero.it